Uvodna beseda in povzetek

Uvod

Slovensko zavarovalništvo že vse od uvedbe tržnega sistema v začetku devetdesetih let dosega visoko stopnjo rasti, ki je hitrejša od splošne rasti v gospodarstvu. Tako predstavlja pomembno dejavnost finančnega sektorja in gospodarstva. Pomen zavarovalnih premij in naložb iz zavarovalnih premij v Sloveniji hitro raste, vendar še ne dosega povprečja evropske udeležbe v BDP. Glede na izkušnje ostalih evropskih držav in relativno nizkega deleža premije življenjskih zavarovanj, lahko pričakujemo še nadaljnjo ugodno rast.

Liberalizacija in globalizacija kapitalskih trgov od zavarovalnic zahtevata pestrost ponudbe finančnih storitev ter povezovanje in širitev preko državnih meja. Slovenske zavarovalnice tako uspešno širijo svoje poslovanje na tuje trge, predvsem na območje Balkana.

Sredstva iz naslova zavarovalnih pogodb predstavljajo pomemben delež kapitalskega trga. To so tudi najdolgoročnejša sredstva v narodnem gospodarstvu, z običajno ročnostjo nad 10 let. Letni prirasti dragocenih dolgoročnih sredstev se morajo, zaradi pomanjkanja dolgoročnih investicijsko-kreditnih instrumentov (različne vrste obveznic, tudi hipotekarnih in drugih jamstvenih instrumentov), ki pesti tako slovenski kot mnoge druge finančne trge, nalagati izven Slovenije, s čimer Slovenija izgublja potencial lastnega varčevanja za pospeševanje domačih investicij in zaposlovanja.

Za slovensko zavarovalništvo so še vedno značilne kompozitne zavarovalnice, kar pomeni, da zavarovalnica kot ena pravna oseba lahko opravlja posle premoženjskega in življenjskega zavarovanja. Kompozitnih je sedem od štirinajstih zavarovalnic. S tem je Slovenija v manjšini tistih držav članic Evropske unije, v katerih še obstajajo tovrstne zavarovalnice. Nadalje Slovenija sodi med tiste države članice Evropske unije, v katerih prevladuje domače lastništvo, saj je še devet zavarovalnic, oziroma dobrih 94 % celotnega zavarovalnega trga, v večinski domači lasti.

Članstvo v Evropski uniji prinaša Sloveniji poleg pravic tudi precejšnje obveznosti na vseh finančnih področjih, tako tudi v zavarovalništvu. V slovensko zavarovalno zakonodajo in prakso je Slovenija morala prenesti širok spekter zavarovalnih direktiv in osnovna načela notranjega trga, ki veljajo v Evropski uniji, med njimi svobodo do neposrednega opravljanja storitev. V zadnjih letih zakonodajni okvir EU hitro sledi čedalje bolj kompleksnim povezavam na evropskih finančnih trgih s sprejemanjem direktiv, katerih področje urejanja prehaja od t.i. solo nadzora prek nadzora eno sektorskih skupin na med sektorski nadzor finančnih konglomeratov, kar se uveljavlja tudi v Sloveniji.

Razvoj zavarovalnega trga in obvladovanje tveganj

Po uvedbi tržnega sistema v začetku devetdesetih let so se zavarovalnice, v nasprotju z bančnim sektorjem, sanirale same, kar je ohranilo visoko koncentracijo na zavarovalniškem trgu. Tržni delež največje zavarovalnice (glede na obračunano bruto zavarovalno premijo) je bil tako ob koncu leta 2007 še vedno 39,4 % (brez upoštevanja zdravstvenih zavarovanj pa 49 %), največjih štirih pa nad 79 %. V letu 2007 je zaznati porast tržnega deleža pri slabi polovici zavarovalnic predvsem na račun zmanjšanja le-tega pri prvi največji kompozitni ter največji specializirani zdravstveni zavarovalnici.

Obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano zavarovalno premijo, se je v letu 2007 v

primerjavi z letom 2006, realno povečal za 5,3 %. Posledično se je povečal tudi delež zbrane zavarovalne premije v BDP. Tako je leta 2006 znašal 5,3 % BDP, v letu 2007 pa je dosegel 5,4 % BDP. Tovrstni delež je v državah Evropske unije v letu 2006 znašal skoraj 9 %. Odstotek zbrane zavarovalne premije v Sloveniji zaostaja za primerljivimi odstotki držav članic EU predvsem na račun zbrane premije življenjskih zavarovanj. Ta je v Sloveniji leta 2007 znašala 1,5 % BDP, medtem ko je v Evropskih državah (EU-27) v letu 2006 znašala skoraj 5,9 %. Zbrana premija življenjskih zavarovanj se je v Sloveniji v zadnjem letu realno povečala za 14,5 % in dosegla 28,5 % celotne zbrane premije (leta 2006 v Evropski uniji 64,9 % celotne premije).

Poleg »potenciala« zavarovalniškega sektorja pri življenjskih zavarovanjih, se je s pokojninsko reformo iz leta 2000 začelo tudi prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje; ob koncu leta 2007 so ga izvajale 3 zavarovalnice s skupno zbrano premijo 46,6 mio EUR, 3 pokojninske družbe z 78,3 mio EUR zbrane premije ter 6 vzajemnih pokojninskih skladov z zbrano premijo 95,0 mio EUR.

Zavarovalnice so v poslovnem letu 2007 izkazale skupaj 95,1 mio EUR čistega dobička, kar je 43,4 mio EUR več kot v preteklem letu. Tudi pozavarovalnici sta izkazali pozitivni poslovni izid oziroma ga celo povišali, saj je znašal 22,4 mio EUR, kar je 6,1 mio EUR več kot leta 2006. Dobro so poslovale tudi pokojninske družbe, saj so ustvarile 2,4 mio EUR čistega poslovnega izida.

Stabilnost zavarovalniškega sektorja kot tudi posamezne zavarovalnice je pogojena z obvladovanjem tveganj, t.j. z upravljanjem dveh portfeljev in njunih usklajevanj. Tveganja pasive so povezana z določanjem premijskih stopenj, ocenjevanjem bodočih obveznosti (t.i. »underwriting risks«) in izravnavanjem teh rizikov s sozavarovanjem in pozavarovanjem. Delež čiste zadržane premije v celotni premiji je v letu 2007 za zavarovalnice znašal 88,9 %, za pozavarovalnice pa 71,6 %. Upravljanje aktive, t.j. nalaganje sredstev iz sklenjenih zavarovalnih polic, je podvrženo tveganjem, ki so predvsem posledica nevarnosti razvrednotenja naložb zaradi sprememb na kapitalskih trgih, nižanja obrestnih mer, tečajnih sprememb in plačilne nesposobnosti pogodbenih partnerjev.

Slovenske zavarovalnice (brez pozavarovalnic) so imele konec leta 2007 za skoraj 4.018 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega za 3.398,4 mio EUR naložb kritnega premoženja. Delež naložb zavarovalnic (brez naložb pozavarovalnic) v BDP se je od leta 2001 do leta 2007 povečal s 5,6 % na 12,0 % BDP, kar dodatno k že povedanemu nakazuje na rast slovenskega zavarovalnega sektorja in s tem na njegovo vlogo pri delovanju kapitalskih trgov. Premoženje pozavarovalnic je konec leta 2007 znašalo 401,6 mio EUR, od tega skoraj 214,4 mio EUR naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, pokojninske družbe pa so imele konec leta 2007 za skoraj 421,2 mio EUR naložb celotnega premoženja, od tega skoraj 399,4 mio EUR naložb kritnih skladov.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja v primerjavi z zavarovalno-tehničnimi rezervacijami in v letu 2001 prvič dosegle zadovoljivo pokritost matematičnih rezervacij z naložbami kritnega sklada (naložbe življenjskih zavarovanj), v letu 2002 pa so tudi naložbe kritnega premoženja (brez kritnih skladov) prvič dosegle pokritost drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij. Navedena pokritost je v letu 2007 enaka kot v letu 2006, saj koeficient nalaganja oziroma pokritost vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami znaša 110 %.

Struktura naložb kritnega premoženja (brez kritnih skladov) in kritnih skladov zavarovalnic na dan 31. 12. 2007

	Naložbe kritnega premoženja (brez kritnih skladov)	Naložbe kritnih skladov
Državni papirji	33,4 %	34,3 %
Bančni depoziti	7,2 %	5,6 %
Dolžniški vrednostni papirji	24,1 %	30,5 %
Lastniški vrednostni papirji	20,6 %	28,5 %
Ostalo (posojila, nepremičnine ...)	14,7 %	1,1 %
Skupaj	**100,0 %**	**100,0 %**

Ker domači kapitalski trg ni v stanju absorbirati celotnega obsega naložb zavarovalnic, je nujna usmeritev njihovih naložb na tuje kapitalske trge. Konec leta 2007 so znašale naložbe v tujini že 1.015,8 mio EUR, kar je za 56 % več kot leto poprej.

Poleg navedenih načinov obvladovanja tveganj morajo zavarovalnice obvladovati tveganja tudi z zadostno višino kapitala oz. minimalno predpisano kapitalsko ustreznostjo. Ravno tako morajo zadovoljivo kapitalsko ustreznost izkazovati tudi pozavarovalnice in pokojninske družbe. Konec leta 2007 so zavarovalnice, pozavarovalnice in pokojninske družbe skupaj izkazale za dobrih 209 mio EUR presežka razpoložljivega kapitala, kar je štiri odstotke manj kot preteklo leto.

Gornje navedbe glede razvoja slovenskega zavarovalnega trga in glede sposobnosti slovenskih zavarovalnic v zvezi z obvladovanjem tveganj lahko sklenemo z mislijo, da slovensko zavarovalništvo po nekaterih kazalcih še ne dosega stopnje razvitosti najrazvitejših trgov Evropske unije, vendar pa se pospešeno razvija in kar je zelo pomembno, posluje uspešno in finančno stabilno.

Slovenske zavarovalnice so se začele s svojimi storitvami pojavljati tudi na trgih ostalih držav članic EU. V letu 2007 so tako zbrale 796,7 tisoč EUR premije iz naslova zavarovanj, ki so jih sklenile v drugih državah, članicah EU, največ na Slovaškem (459,9 tisoč EUR).

Na slovenskem trgu se slovenske zavarovalnice srečujejo tudi s konkurenco zavarovalnic iz držav članic EU, ki pri nas sklepajo zavarovalne posle neposredno in preko dveh podružnic. Premija iz naslova neposrednega opravljanja poslov je v letu 2006[1] znašala 9,2 mio EUR, pri čemer so največ premije zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije, podružnici pa sta zbrali premijo v višini 5,9 mio EUR.

[1] Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2006.

Delo Agencije za zavarovalni nadzor

Agencija za zavarovalni nadzor je pristojna tudi za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov s področja zavarovalništva ter za dopolnjevanje in spreminjanje le-teh. V letu 2007 je tako sprejela štiri nove podzakonske predpise, deset podzakonskih predpisov pa je spremenila oziroma dopolnila.

Agencija je v letu 2007 izdala nove in sprejela spremembe oziroma dopolnitve obstoječih podzakonskih predpisov, kot sledi v nadaljevanju.

Pregled novih podzakonskih predpisov

1. Sklep o načinu izračuna in postavkah dodatnega lastnega kapitala (Uradni list RS, št. 28/07),
2. Sklep o podrobnejših pravilih naložb kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 115/07),

3. Navodilo o izračunu postavke »Presežek iz prevrednotenja v zvezi s sredstvi, ki niso financirana iz zavarovalno-tehničnih rezervacij« v obrazcih KUS-P in KUS-Ž (Uradni list RS, št. 25/07),
4. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007 (Uradni list RS, št. 28/07).

Pregled sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

1. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 21/07),
2. Sklep o spremembah Sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Uradni list RS, št. 25/07),
3. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 25/07),
4. Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila o načinu elektronskega poročanja zavarovalnice o naložbah kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter o naložbah, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 28/07),
5. Sklep o dopolnitvah Sklepa o registrih zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter zavarovalnih zastopniških in posredniških družb (Sklep o registrih-1) (Uradni list RS, št. 55/07),
6. Sklep o dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pogojih za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (Uradni list RS, št. 55/07),
7. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov (Uradni list RS, št. 118/07),
8. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnice (Uradni list RS, št. 118/07),
9. Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007 (Uradni list RS, št. 119/07),
10.Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Uradni list RS, št. 119/07).

Agencije je pristojna tudi za izdajo dovoljenj, soglasij in drugih odločb ter odredb o odpravi kršitev predpisov, ki urejajo poslovanje zavarovalnic. V letu 2006 in 2007 je Agencija izdala dovoljenja, soglasja in druge odločbe ter odredbe o odpravi kršitev, kot sledi v nadaljevanju.

Pregled izdanih dovoljenj in drugih odločb, soglasij in odredb o odpravi kršitev v letu 2007 in letu 2006

Vrsta dovoljenja	Leto 2007	Leto 2006
Dovoljenje zavarovalnici za združitev s pripojitvijo druge zavarovalnice oziroma druge družbe		1
Dovoljenje za upoštevanje polovice nevplačanega vpoklicanega kapitala zavarovalnice	1	
Dovoljenje za prenos prostih sredstev iz skupine premoženjskih v skupino življenjskih zavarovanj		1
Dovoljenje za prenos zavarovalnih pogodb	1	1
Dovoljenje za opravljanje zavarovalnih/pozavarovalnih poslov	1	
Dovoljenje za sklepanje zavarovalnih poslov v novi zavarovalni vrsti		1
Zavrnitev dovoljenja za sklepanje zavarovalnih poslov v novi zavarovalni vrsti		1
Zavrnitev izdaje dovoljenja za preoblikovanje v drugo statusno obliko		1
Dovoljenje na podlagi uskladitve zavarovalnic z določbami ZZavar		7
Dovoljenje za prenos izločenih poslov	2	2
Dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalnici/pokojninski družbi	3	
Dovoljenje za prekoračitev omejitve naložb	2	7
Dovoljenje za spremembo zavarovalnih vrst		1
Dovoljenje za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	10	8
Zavrnitev dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici	2	1
Odvzem dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici		1
Dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja	1	5
Dovoljenje za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	739	677
Zavrnitev izdaje dovoljenja za opravljanje poslov in dejavnosti zav. zastopanja/posredovanja	8	3
Odločba o ugotovitvi finančnega konglomerata		1
Ugotovitvena odločba o prenehanju dovoljenja za opravljanje zavarovalnih poslov	1	1
Ugotovitvena odločba o odpravi kršitev	5	1
Odločba o ugovoru proti odredbi	5	5
Odločba o začetku postopka	3	
Odločba o odvzemu dovoljenja	4	
Predhodno mnenje banki za opravljanje storitev zavarovalnega posredovanja (soglasje k izdaji dovoljenja)		3
Zavrnitev izdaje soglasja k spremembi načina pripisa dobička pri življenjskih zavarovanjih in k dopolnitvi zavarovalno-tehničnih osnov za rentna zavarovanja		2
Obravnava obvestila o pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic EU	2	1
Obravnava obvestila o pričetku opravljanja zavarovalnih poslov preko podružnice na območju države članice EU	1	1
Odredba o odpravi kršitev	11	10
Skupaj	**802**	**743**

Agencija je v letu 2007 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-D).

V letu 2006 in 2007 je, v delovni skupini, poleg Ministrstva za finance, Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostnih papirjev, sodelovala pri pripravi podzakonskih predpisov na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih.

Nadalje se je Agencija, tako kot tudi predhodna leta, z ostalimi finančnimi nadzorniki srečevala v okviru Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, po potrebi pa tudi dodatno.

Agencija je, poleg Banke Slovenije in Agencije za trg vrednostih papirjev, sodelovala tudi v delovni skupini za izvajanje operativnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o finančnih konglomeratih in

pripadajočih podzakonskih predpisov, ki jo je v letu 2007 imenovala Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov.

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije za zavarovalni nadzor kot članice Odbora Evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je glavno posvetovalno telo (»Primary Adviser«) Evropski komisiji pri pripravi in izdaji zavarovalnih in pokojninskih direktiv. Največjo obstoječo nalogo CEIOPS predstavlja projekt Solventnost II, ki bo prinesel spremembe tako na področju kapitalskih zahtev za zavarovalnice, kot tudi na področju njihovega notranjega in zunanjega nadzora. V okviru projekta Solvency II je Agencija v letu 2007 aktivno sodelovala v skupini za finančne zahteve, ki je bila oblikovana na zaprosilo Evropske komisije, ki mora sprejeti izvedbene ukrepe, ki so predvideni v Predlogu direktive o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja - Solventnost II.

Zato da Agencija lahko sledi svojemu glavnemu poslanstvu, to je varstvu zavarovancev, je potreben strog in stalen nadzor na vseh področjih poslovanja zavarovalnic. Takšen nadzor je še toliko bolj pomemben zaradi hitro rastočega pomena dolgoročnih zavarovanj (življenjskih, pokojninskih in zdravstvenih) in vse hitrejšega pojavljanja novih naložbenih oblik in tveganj.

Ljubljana, 26. junij 2008

dr. Mihael Perman
direktor

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2007

I. Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2007

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

Poročilo o stanju na področju zavarovalništva za leto 2007 temelji na podatkih in informacijah dostopnih do sredine junija 2008.

1 Uvod

V letu 2007 je na slovenskem zavarovalnem trgu delovalo šestnajst zavarovalnic (štirinajst zavarovalnic in dve pozavarovalnici), štiri pokojninske družbe[2], Jedrski pool, Škodni sklad v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja in Prvi pokojninski sklad v okviru Kapitalske družbe pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Po vstopu Slovenije v Evropsko unijo se je zavarovalniški trg odprl tudi za tuje zavarovalnice, ki imajo pri nas tri podružnice, 305 tujih zavarovalnic pa je v letu 2007 opravljalo zavarovalne posle neposredno.

[2]Konec leta so bile na slovenskem zavarovalnem trgu tri pokojninske družbe, kar je posledica prenosa vseh zavarovalnih pogodb iz ene od pokojninskih družb na novo ustanovljeno zavarovalnico.

Večina zavarovalnic se ukvarja tako s premoženjskimi kot tudi z življenjskimi zavarovanji. Štiri zavarovalnice sklepajo samo posle premoženjskih zavarovanj, od njih dve samo prostovoljna zdravstvena zavarovanja. Ena zavarovalnica je specializirana za sklepanje življenjskih zavarovanj, prav tako ena sklepa življenjska zavarovanja in zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj, ena zavarovalnica pa sklepa življenjska zavarovanja, zavarovanja iz zavarovalne vrste nezgodnih zavarovanj in zavarovanja iz zavarovalne vrste zdravstvenih zavarovanj. Pokojninske družbe ne smejo opravljati nobene druge dejavnosti razen dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

V letu 2007 je na zavarovalnem trgu prišlo do nekaterih sprememb. Ustanovila se je nova zavarovalnica Prva, osebna zavarovalnica d.d., na katero so se, iz Prve pokojninske družbe d.d., prenesle vse zavarovalne pogodbe (portfelj) prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Po prenosu portfelja se je Prva pokojninska družba d.d. preimenovala in preoblikovala v navadno delniško družbo oziroma holding, vsem zavarovancem pa je bilo zagotovljeno nepreki-njeno izvajanje pravic in obveznosti iz sklenjenih pogodb.

Leto 2007 je zavarovalnicam prineslo tudi nekaj zakonodajnih sprememb; spremembo Zakona o zavarovalništvu, Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju in Zakona o obveznih zavarovanjih v prometu.

Zavarovalni trg tudi v letu 2007 obvladujejo tri zavarovalniške skupine. Nadrejena družba prve je Zavarovalnica Triglav, d.d. in jo poleg nje sestavljajo Pozavarovalnica Triglav Re, d.d. in Triglav zdravstvena zavarovalnica, d.d.. Nadrejena družba druge zavarovalniške skupine je Pozavarovalnica Sava, d.d., ki obvladuje Zavarovalnico Tilia, d.d. ter je povezana z Zavarovalnico Maribor, d.d. in pokojninsko družbo Moja naložba, d.d.. Tretjo zavarovalno skupino pa sestavljata Adriatic Slovenica, Zavarovalna družba, d.d. in KD Življenje, zavarovalnica d.d.[3].

[3]Slovenica Življenje, življenjska zavarovalnica d.d. se je avgusta 2007 preimenovala v KD Življenje, zavarovalnica d.d..

2 Zakonodajni okvir

2.1. Zakon o zavarovalništvu (ZZavar) in podzakonski predpisi, ki izhajajo iz Zakona o zavarovalništvu

Osnovni zakon, ki ureja vprašanja v zvezi z ustanavljanjem, poslovanjem, nadzorom in prenehanjem zavarovalnic, je Zakon o zavarovalništvu. Ta zavarovalnicam, kot pomembni skupini

nedenarnih finančnih institucij, prinaša posebna pravila, poleg tega pa morajo zavarovalnice kot gospodarske družbe poslovati tudi v okviru zakonodaje, ki se uporablja za poslovanje gospodarskih družb na splošno.

Zakon o zavarovalništvu je bil sprejet 27. januarja 2000 ter spremenjen oziroma dopolnjen s pomembnejšimi oziroma obsežnejšimi spremembami v letu 2002, 2004, 2006 (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZavar-UPB2) in 2007 (Ur. l. RS, št. 9/07 in 109/07). Z zadnjo spremembo ZZavar (ZZavar-D), ki je bila objavljena novembra 2007, je bila dosežena uskladitev z evropskim pravnim redom, zlasti z Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2005/68/ES o pozavarovanju in o spremembi direktiv Sveta 73/239/EGS, 92/49/EGS ter direktiv 98/78/ES in 2002/83/ES. Prenašala se je tudi Direktiva Sveta 2004/113/ES o izvajanju načela enakega obravnavanja moških in žensk pri dostopu do blaga in storitev ter oskrbi z njimi.

V skladu z Zakonom o zavarovalništvu je Agencija pooblaščena za sprejem podzakonskih predpisov na področju zavarovalništva. Na podlagi te določbe je Agencija pripravila in sprejela podzakonske predpise. Po vsebini lahko podzakonske predpise razdelimo na štiri glavne podskupine:

Prvo podskupino sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobna pravila za izpolnjevanje standardov glede previdnostnega poslovanja. Opredeljujejo podrobnejša pravila za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic, vrste in lastnosti kritnega premoženja, podrobnejša pravila in minimalne standarde za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednotenje postavk sredstev in obveznosti zavarovalnice, način izračuna likvidnostnih količnikov, zahteve glede izračuna prilagojenih kapitalskih zahtev za nadrejene zavarovalnice ter metodologijo za izračun lastnih deležev zavarovalnice v tabelah maksimalnega kritja.

Druga podskupina določa podrobna pravila za poročanje. Pogostost poročanja je odvisna od vrste poročila. Zavarovalnica mora vsako četrtletje izračunavati, spremljati in poročati Agenciji o višini kapitala, kapitalskih zahtevah, kapitalski ustreznosti, višini zavarovalno-tehničnih rezervacij, vrednosti, vrsti in razpršenosti kritnega premoženja in naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij, zavarovalno statističnih podatkih, bilančnih in poslovno izidnih podatkih.

Podzakonski predpisi, ki določajo pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja, sestavljajo tretjo podskupino.

Četrto podskupino pa sestavljajo podzakonski predpisi, ki določajo podrobnejše pogoje za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, ki so potrebna za pridobitev dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnih zastopnikov oziroma posrednikov.

2.2. Drugi zakoni, pomembni za poslovanje zavarovalnic

Zakoni, posebej pomembni za poslovanje zavarovalnic so še: Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP), ki med drugim ureja obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti oziroma zavarovanje lastnika motornega vozila proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam; Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ), ki zavarovalnicam omogoča izvajanje dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja; Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1), ki ureja tudi področje prostovoljnega pokojninskega zavarovanja in Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK), ki ureja dopolnilni nadzor oseb iz finančnega sektorja, kadar so te del finančnega konglomerata.

2.2.1. Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (ZOZP)

Zakon o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 110/06 – uradno prečiščeno besedilo) (ZOZP-UPB2) ureja naslednja obvezna zavarovanja v prometu: zavarovanje potnikov v javnem prometu (razen potnikov v zračnem prometu) proti posledicam nesreče, zavarovanje avtomobilske odgovornosti oz. zavarovanje lastnika vozila, zavarovanje lastnika čolna in zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo, povzročeno tretjim osebam ter zavarovanje lastnika zrakoplova proti odgovornosti za škodo povzročeno potnikom, prtljagi in tovoru. Obvezno zavarovanje avtomobilske odgovornosti je v EU urejeno s posebnim sklopom direktiv, ki jim sledi tudi slovenski ZOZP. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 30/06; ZOZP-C) je prinesel ustrezno prilagoditev določb z Uredbo št. 785/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. aprila 2004 o zahtevah v zvezi z zavarovanjem za letalske prevoznike in operaterje (UL L št. 138 z dne 30.04.2004). Spremembe se nanašajo predvsem na področje letalstva. Urejajo najnižjo raven zavarovanja za kritje odgovornosti letalskih prevoznikov in operaterjev v zvezi s potniki, prtljago, tovorom in tretjimi osebami ter odpravljajo razlike med nacionalnim in mednarodnim zračnim prometom.

Maja leta 2007 je bil sprejet novi Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o obveznih zavarovanjih v prometu (Ur. l. RS, št. 52/07; ZOZP-D), ki sledi v letu 2005 sprejeti Direktivi Evropskega parlamenta in Sveta 2005/14/ES z dne 11. maja 2005 o spremembi direktiv Sveta 72/166/EGS, 84/5/EGS, 88/357/EGS in 90/232/EGS ter Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2000/26/ES o zavarovanju civilne odgovornosti pri uporabi motornih vozil (UL L št. 149 z dne 11.06.2005). Spremembe predvsem izboljšujejo obstoječe varstvo oškodovancev v prometnih nesrečah, saj prinašajo višje zavarovalne vsote, ter zagotavljajo rešitev najpogostejših problemov, ki se pojavljajo v praksi, z namenom zagotavljanja enotnega zavarovalniškega trga na področju obveznega avtomobilskega zavarovanja.

2.2.2. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (ZZVZZ)

V Sloveniji je v zadnjih letih, kot v vseh državah tržnega gospodarstva, vedno bolj aktualno vprašanje, koliko javnih in koliko zasebnih sredstev naj bo namenjenih zdravstvu. Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 72/06 - uradno prečiščeno besedilo) (ZZVZZ-UPB3) ureja področje zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja, obseg pravic in obveznosti zavarovancev ter določa nosilce družbene skrbi za zdravje in njihove naloge, ureja odnose med izvajalcem obveznega zdravstvenega zavarovanja, izvajalci zdravstvenih storitev in zavarovanci. V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 38/06; ZZVZZ-I), ki je določil, da se pogoje za morebitno preoblikovanje družbe za vzajemno zavarovanje v delniško družbo uredi s posebnim zakonom. Na podlagi teh določil je bil sredi leta 2007 sprejet Zakon o pogojih za statusno preoblikovanje Vzajemne zdravstvene zavarovalnice d.v.z. (Ur. l. RS, št. 60/07) (ZPSPVZZ). Septembra 2007 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 91/07) (ZZVZZ-J), ki je podrobneje določil pravila o podatkih, ki jih morajo, zaradi uvedbe izravnalnih shem, izvajalci zdravstvenih storitev zagotavljati zavarovalnicam, ki izvajajo dopolnilno zdravstveno zavarovanje.

Zdravstveno zavarovanje je obvezno in prostovoljno. Nosilec obveznega zdravstvenega zavarovanja je Zavod za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije, prostovoljno zdravstveno zavarovanje pa izvajajo zavarovalnice, ki imajo za to ustrezno dovoljenje. ZZVZZ omogoča zavarovalnicam izvajanje štirih tipov prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj in sicer, dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, nadomestnega zdravstvenega zavarovanja, dodatnega zdravstvenega zavarovanja in vzporednega zdravstvenega zavarovanja.

2.2.3. Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1)

Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo (ZPIZ-1-UPB4), 17/07 in 5/08) ureja sistem obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja na podlagi medgeneracijske solidarnosti in dodatno pokojninsko in invalidsko zavarovanje oseb, ki so vključene v obvezno zavarovanje. Nosilec obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja je Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije. Zakon pri dodatnem pokojninskem in invalidskem zavarovanju ureja obvezno dodatno zavarovanje, ki ga izvaja sklad obveznega dodatnega zavarovanja, ki ga upravlja kapitalski sklad pokojninskega in invalidskega zavarovanja. Poleg tega pa je ZPIZ-1 leta 2000 uvedel tudi prostovoljno pokojninsko zavarovanje z davčnimi spodbudami. Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje predstavlja zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev z namenom, da se jim ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu (pravica do dodatne invalidske pokojnine, pravica do dodatne družinske pokojnine), zagotovijo dodatne pokojnine ali druge pravice. Izvajalci pokojninskih načrtov so lahko pokojninski skladi ali zavarovalnice, ki imajo dovoljenje za opravljanje poslov življenjskega zavarovanja po Zakonu o zavarovalništvu. Pokojninski sklad se lahko ustanovi kot vzajemni pokojninski sklad ali kot pokojninska družba. Ta zakon ima velik pomen tudi za zavarovalnice, saj se na njegovi podlagi lahko pojavljajo v vlogi izvajalk pokojninskih načrtov, v vlogi ustanoviteljic odprtih in zaprtih vzajemnih pokojninskih skladov in v vlogi upravljavk premoženja vzajemnih pokojninskih skladov in pokojninskih družb.

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (ZPIZ-1G) (Ur. l. RS, št. 69/06), ki sledi določilom Direktive 2003/41 Evropskega parlamenta in Sveta o dejavnostih in nadzoru institucij za poklicno pokojninsko zavarovanje (UL L, št. 235 z dne 23.10.2006). Glavne spremembe se nanašajo na obveznosti obveščanja članov oziroma zavarovancev ter ureditev naložbene politike.

2.2.4. Zakon o finančnih konglomeratih (ZFK)

V letu 2006 je bil sprejet Zakon o finančnih konglomeratih (Ur. l. RS, št. 43/06), ki je v slovensko zakonodajo implementiral Direktivo Evropskega parlamenta in Sveta 2002/87/ES z dne 16. 12. 2002 o dopolnilnem nadzoru kreditnih institucij, zavarovalnic in investicijskih družb v finančnem konglomeratu (UL L št. 35, z dne 11. 2. 2003) ter uredil nadzor nad nadzorovanimi osebami iz različnih sektorjev finančnega sektorja (banke, zavarovalnice, pokojninske družbe, borzno posredniške družbe, družbe za upravljanje), kadar so le-te del finančnega konglomerata. V letu 2007 so bili na podlagi ZFK sprejeti štirje podzakonski akti oziroma pravilniki. Po kriterijih, ki jih prinaša ZFK, je na našem trgu trenutno registriran en konglomerat.

3 Zavarovalnice

3.1. Struktura zavarovalnega trga glede na vrste in osnovne oblike zavarovanj

Obračunana kosmata premija je v letu 2007 znašala 1.799,4 mio EUR, od tega 918,3 mio EUR oz. 51 % iz premoženjskih, 513,1 mio EUR oz. 28,5 % iz življenjskih in 368 mio EUR oz. 20,4 % iz prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj.

V primerjavi z letom 2006 se je v letu 2007 obseg poslovanja zavarovalnic, izražen z obračunano zavarovalno premijo, realno povečal za 5,3 % (povprečna stopnja inflacije v letu 2007, merjena s harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin, je bila 6,4 %). Rast obračunane

zavarovalne premije je bila v letu 2007 za 3,8 odstotne točke nižja, kot je bila zabeležena v predhodnem primerjalnem obdobju. Največji porast v primerjavi s predhodnim letom so ponovno dosegla življenjska zavarovanja (realni porast obračunane premije za 14,5 %). Sledijo jim prostovoljna zdravstvena zavarovanja, in sicer se je obračunana premija teh zavarovanj realno povečala za 2,9 %. Povečala pa se je tudi obračunana zavarovalna premija premoženjskih zavarovanj, in sicer realno za 1,6 %.

Delež premije življenjskega zavarovanja v skupni premiji se je povečal za 2,2 odstotne točke na račun zmanjšanja deleža premije prostovoljnega zdravstvenega zavarovanja za 0,4 odstotne točke in deleža zbrane premije premoženjskega zavarovanja za 1,8 odstotne točke.

Slika 1

Gibanje obračunane kosmate zavarovalne premije zavarovalnic v obdobju 2005–2007 po osnovnih oblikah zavarovanj (vsi zneski so v mio EUR)

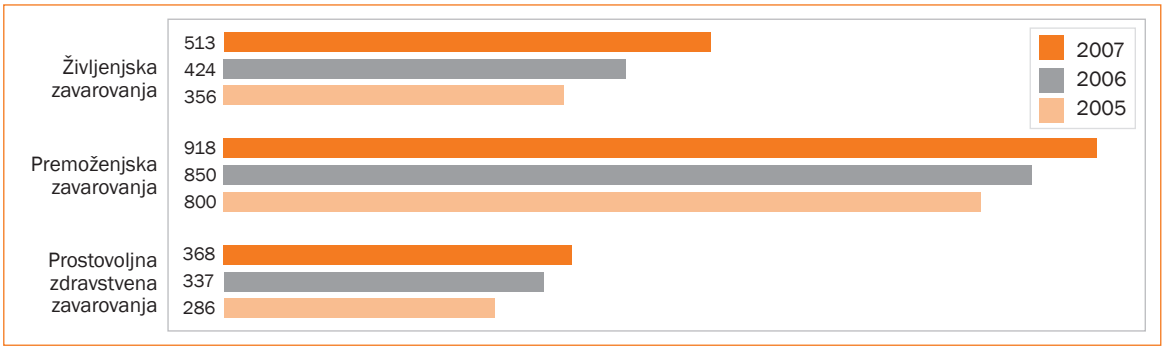

Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Primerjava obračunane kosmate zavarovalne premije po posameznih vrstah premoženjskih zavarovanj kaže, da so zavarovalnice skoraj 88 % premije premoženjskih zavarovanj dosegle v petih zavarovalnih vrstah. To so: zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil, zavarovanje kopenskih motornih vozil, nezgodno zavarovanje, drugo škodno zavarovanje ter zavarovanje požara in elementarnih nesreč. Od teh sta v obravnavanem obdobju nominalno najbolj porasla delež zavarovanja kopenskih motornih vozil (za 1,3 odstotne točke) ter delež drugih škodnih zavarovanj (za 0,2 odstotne točke), medtem ko so se nominalno znižali delež zavarovanj odgovornosti pri uporabi motornih vozil (za 1,3 odstotne točke), delež nezgodnih zavarovanj (za 0,2 odstotni točki) in delež zavarovanj požara in elementarnih nesreč (za 0,1 odstotno točko). Z avtomobilskimi zavarovanji zavarovalnice dosegajo skoraj 57 % celotne zavarovalne premije premoženjskih zavarovanj. Glede na obračunano zavarovalno premijo je pomembna tudi zavarovalna vrsta nezgodnih zavarovanj, ki predstavlja slabih 12 % premije premoženjskih zavarovanj ter zavarovalni vrsti zavarovanje požara in elementarnih nesreč in drugo škodno zavarovanje, ki skupaj predstavljata 19,2 % premije premoženjskih zavarovanj.

V letu 2007 so med premoženjskimi zavarovanji po rasti obračunane kosmate zavarovalne premije izstopale zavarovalne vrste, ki po obsegu zbrane premije niso najpomembnejše vrste premoženjskih zavarovanj, in sicer je najbolj rasla kosmata obračunana premija zavarovanj stroškov postopka (za 36,0 %), zavarovanje pomoči (za 16,1 %), odgovornost pri uporabi plovil (za 15,6 %) in odgovornost pri uporabi zrakoplovov (za 10,4 %). Največjo rast obračunanih kosmatih odškodnin pa sta beležili zavarovalni vrsti zavarovanje tirnih vozil in zavarovanje stroškov postopka.

Slika 2

Obračunana kosmata zavarovalna premija po zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj v obdobju 2005–2007 (vsi zneski so v mio EUR)

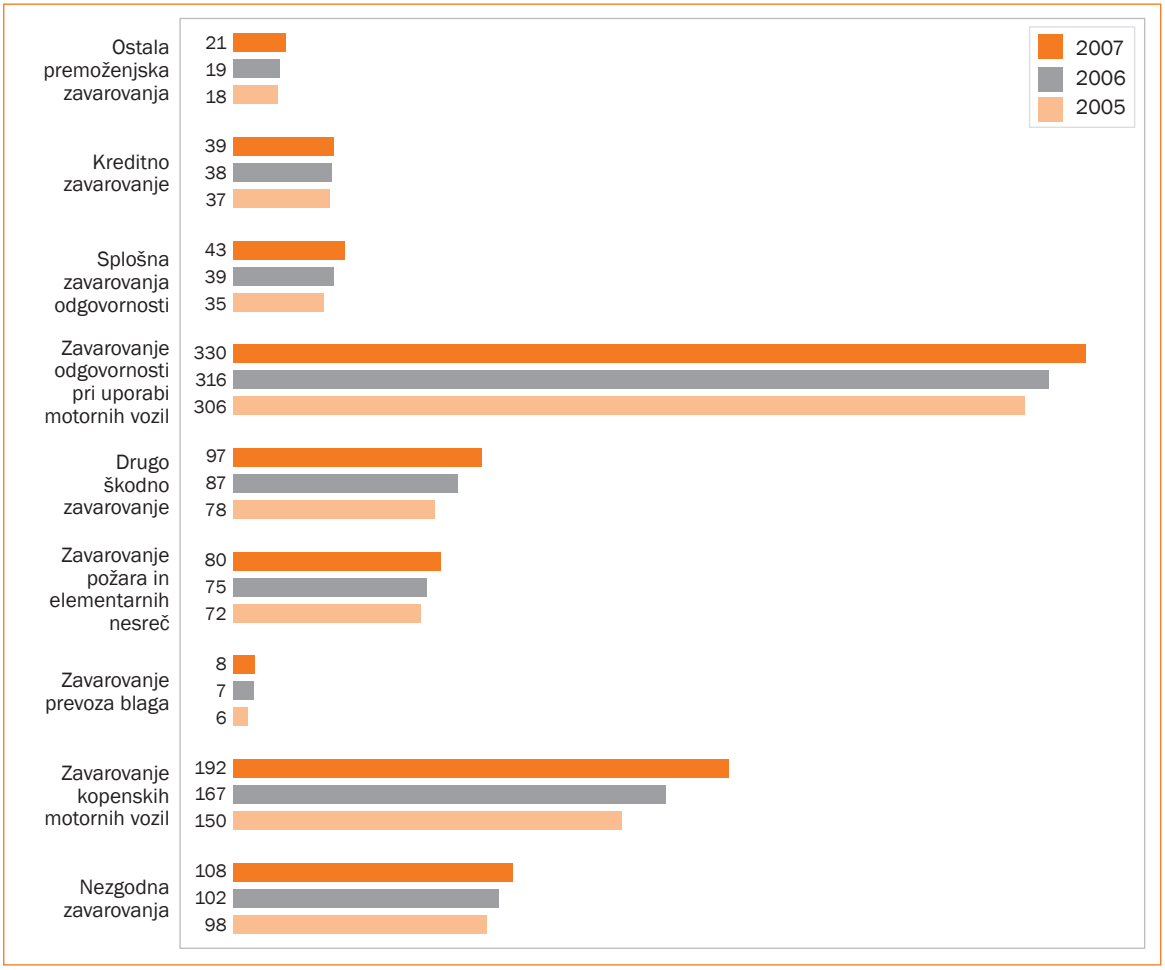

Vir: Obrazca St – 23 in 50.

Tabela 1

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letih 2006 in 2007 po pomembnejših zavarovalnih vrstah (vsi zneski so v mio EUR)

	Leto 2006			Leto 2007		
Zavarovalna vrsta	**Obračunane kosmate zav. premije (1)**	**Obračunane kosmate odškodnine* (2)**	**Škodni rezultat (2/1)**	**Obračunane kosmate zav. premije (1)**	**Obračunane kosmate odškodnine* (2)**	**Škodni rezultat (2/1)**
Nezgodna zavarovanja	102,2	45,4	0,44	108,0	42,6	0,39
Zavarovanje kopenskih motornih vozil	166,9	126,4	0,76	191,8	147,0	0,77
Zavarovanje prevoza blaga	7,1	1,7	0,26	8,1	3,1	0,38
Zavarovanje požara in elementarnih nesreč	74,7	33,8	0,45	79,8	47,7	0,60
Drugo škodno zavarovanje	87,6	55,9	0,64	96,8	73,3	0,76
Zav. odgovornosti pri uporabi motornih vozil	315,9	171,1	0,54	330,0	182,2	0,55
Splošno zavarovanje odgovornosti	39,2	32,5	0,83	43,3	33,6	0,78
Kreditno zavarovanje	37,6	27,2	0,72	39,7	28,3	0,71
Ostala premoženjska zavarovanja	18,8	15,9	0,84	20,8	9,8	0,47
Skupaj	**850,0**	**509,9**	**0,60**	**918,3**	**567,6**	**0,62**
Prostovoljna zdravstvena zavarovanja	336,8	290,9	0,86	368,0	294,2	0,80
Življenjska zavarovanja	424,4	124,8	0,29	513,1	139,1	0,27
Vse skupaj	**1.611,2**	**925,6**	**0,57**	**1.799,4**	**1.000,9**	**0,56**

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazca St – 23 in 27.

Tabela 1 prikazuje kosmate obračunane zavarovalne premije, kosmate obračunane odškodnine in delež kosmatih obračunanih odškodnin v kosmatih obračunanih premijah življenjskih zavarovanj, zdravstvenih zavarovanj ter tistih premoženjskih zavarovanj, ki so po obračunani zavarovalni premiji najpomembnejše zavarovalne vrste v tej skupini. Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin nam kaže, da se je skupni škodni rezultat v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom nekoliko izboljšal. Izboljšanje škodnega rezultata izkazujeta prostovoljno zdravstveno zavarovanje in življenjsko zavarovanje, pri premoženjskih zavarovanjih pa se je škodni rezultat malenkostno poslabšal.

Pri prostovoljnih zdravstvenih zavarovanjih se je škodni rezultat v primerjavi s predhodnim letom, kot posledica rasti premije omenjenih zavarovanj, izboljšal za 6 odstotnih točk. Izboljšanje škodnega rezultata v skupini življenjskih zavarovanj za 2 odstotni točki kaže na rast premij iz naslova življenjskih zavarovanj kljub staranju portfelja, oziroma na zmanjšanje števila dospelih pogodb iz naslova teh zavarovanj glede na preteklo leto. Nizek škodni rezultat življenjskih zavarovanj je posledica dejstva, da gre pri teh zavarovanjih za dolgoročna zavarovanja, sklenjena za obdobje 10 ali več let, pri čemer večina teh zavarovalnih pogodb še ni dospela. Za 2 odstotni točki pa se je poslabšal škodni rezultat skupine premoženjskih zavarovanj, predvsem zaradi poslabšanja škodnega rezultata v zavarovalni vrsti zavarovanje požara in elementarnih nesreč in zavarovalni vrsti drugih škodnih zavarovanj.

Obračunane kosmate zavarovalne premije in obračunane kosmate odškodnine po posameznih pomembnejših zavarovalnih vrstah premoženjskih zavarovanj kažejo, da se je škodni rezultat najbolj poslabšal pri zavarovanju požara in elementarnih nesreč in sicer za 15 odstotnih točk, poslabšal pa se je tudi pri drugem škodnem zavarovanju in zavarovanju prevoza blaga in sicer za 12 odstotnih točk, ter za 1 odstotno točko pri zavarovanju kopenskih motornih vozil in zavarovanju odgovornosti pri uporabi motornih vozil. Najvišje izboljšanje pa beležijo zavarovalne vrste ostala premoženjska zavarovanja, nezgodna zavarovanja in splošno zavarovanje odgovornosti.

Slika 3

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij in odškodnin v letu 2007 po zavarovalnih vrstah
(vsi zneski so v mio EUR)

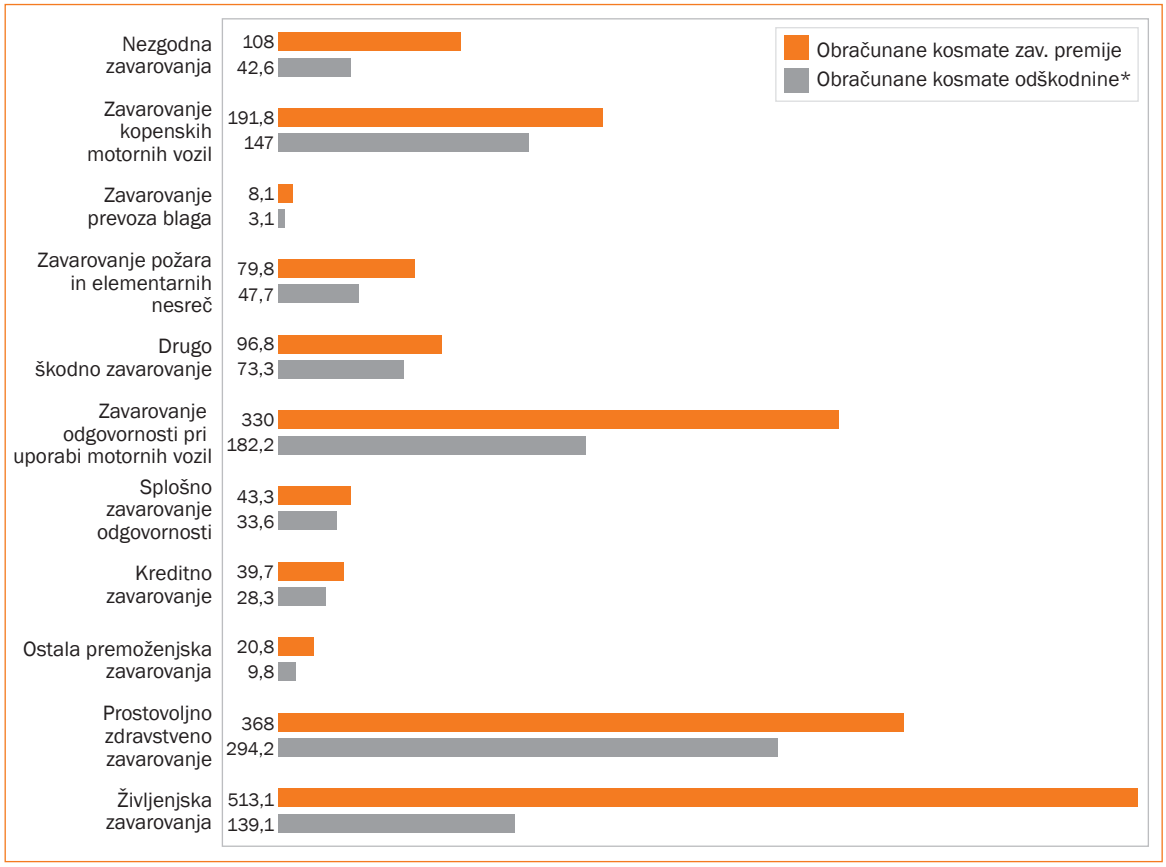

* ne vsebuje cenilnih stroškov
Vir: Obrazci St – 23, 27 in 50.

Tabela 2

Primerjava kosmatih zavarovalnih premij, števila zavarovancev in zavarovalnih polic v letih 2006 in 2007 po zavarovalnih vrstah življenjskih zavarovanj (zneski so v mio EUR)

	Leto 2006			Leto 2007		
	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija	Število polic	Število zavarovancev	Kosmata zavarovalna premija
Življenjsko zavarovanje (razen ostalih zavarovalnih vrst iz skupine življenjskih zavarovanj)	579.756	726.114	235,3	579.147	734.188	230,7
Zavarovanje za primer poroke oz. rojstva	2.154	2.154	0,8	2.082	2.082	0,7
Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja	208.566	216.122	172,3	311.318	322.141	237,7
Tontine	0	0	0	0	0	0
Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil	42.413	42.413	16,0	113.246	113.246	44,0
Zavarovanje izpada dohodkov zaradi nezgode ali bolezni	0	0	0	0	0	0
Skupaj	**832.889**	**986.803**	**424,4**	**1.005.793**	**1.171.657**	**513,1**

Vir: Obrazca St – 19 in 23.

Zavarovalnice so imele na koncu leta 2007 sklenjenih 1.005.793 polic življenjskih zavarovanj, s katerimi so zavarovale 1.171.657 zavarovancev. Število življenjskih polic se je v letu 2007 glede na predhodno leto povečalo za 20,8 %, število življenjskih zavarovancev za 18,7 %, kosmata obračunana zavarovalna premija življenjskih zavarovanj pa je porasla za 20,9 %.

Največji delež v skupini življenjskih zavarovanj, merjen po velikosti zavarovalne premije, je prvič v letu 2007 dosegla zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ki predstavlja 46,3 % celotne premije (40,6 % v letu 2006) in 27,5 % vseh zavarovancev (21,9 % v letu 2006) zavarovalne skupine življenjskih zavarovanj. Omenjena zavarovalna vrsta je v letu 2007 glede na leto 2006 dosegla tudi največji porast, saj se je število polic povečalo za 49,3 %, število zavarovancev za 49,1 % in kosmata obračunana zavarovalna premija za 37,9 %.

V skupini življenjskih zavarovanj je na drugem mestu po velikosti zavarovalne premije zavarovalna vrsta Življenjsko zavarovanje (19. točka drugega odstavka 2. člena Zakona o zavarovalništvu) s 45 % celotne kosmate obračunane zavarovalne premije in 62,7 % vseh zavarovancev življenjskih zavarovanj. V tej zavarovalni vrsti pa največji delež predstavlja zavarovanje za smrt in doživetje - mešano zavarovanje, in sicer 71,0 % kosmate obračunane zavarovalne premije in 78,1 % vseh zavarovancev oziroma 87,8 % vseh polic zavarovalne vrste Življenjsko zavarovanje. Sledi zavarovanje za smrt s 16,9 % oziroma 5,1 % in rentno zavarovanje z 2,2 % oziroma 2,7 % vseh zavarovancev oziroma celotne obračunane zavarovalne premije zavarovalne vrste Življenjsko zavarovanje.

Dodatno nezgodno zavarovanje je bilo v letu 2007 sklenjeno k 502.116 policam življenjskega zavarovanja, z njimi pa je bilo zavarovanih 564.336 zavarovancev. Število polic, pri katerih je sklenjeno dodatno nezgodno zavarovanje, se je v letu 2007 glede na preteklo leto povečalo za 6,9 %, medtem ko se je število zavarovancev povečalo za 5,1 %.

Zavarovalnice in pokojninske družbe štejejo prostovoljno pokojninsko zavarovanje ali pod zavarovalno vrsto Življenjskih zavarovanj – prostovoljno pokojninsko in invalidsko zavarovanje, ali pod zavarovalno vrsto Življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov oziroma na enote kritnega premoženja, ali pod zavarovalno vrsto Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil. Število polic in število zavarovancev v zavarovalni vrsti Življenjskih zavarovanj – prostovoljno

pokojninsko in invalidsko zavarovanje se je v letu 2007 glede na leto 2006 zmanjšalo za 7,6 %. Indeks porasta števila polic in števila zavarovancev v zavarovalni vrsti Zavarovanje s kapitalizacijo izplačil za zavarovanja po ZPIZ-1 glede na preteklo leto 2006 je 267 za število polic in za število zavarovancev.

3.2. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže zavarovalnic

V letu 2007 so se tržni deleži zavarovalnic glede na leto 2006 nekoliko spremenili. Najbolj je povečala tržni delež KD Življenje, in sicer za 0,8 odstotne točke. Tržni delež se je povečal tudi zavarovalnici Generali za 0,4 odstotne točke, Triglav zdravstveni zavarovalnici za 0,3 odstotne točke ter zavarovalnicama NLB Vita in SID – Prvi kreditni zavarovalnici za 0,1 odstotno točko. Največji padec tržnega deleža v letu 2007 beleži Zavarovalnica Triglav, in sicer za 1,6 odstotne točke. Sledi ji Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, ki se ji je tržni delež zmanjšal za 1 odstotno točko, za 0,5 odstotne točke se je zmanjšal tržni delež zavarovalnici Adriatic Slovenica ter za 0,1 odstotne točke Zavarovalnici Maribor.

Kljub upadanju tržnega deleža v zadnjih nekaj letih ima še vedno največji tržni delež (39,4 %) Zavarovalnica Triglav, predvsem na račun padanja njenega deleža v življenjskih zavarovanjih. Z drugim mestom ji sledi zavarovalnica Adriatic Slovenica s 14,0 % tržnim deležem. Tretja po obračunani kosmati premiji je Zavarovalnica Maribor s 13,0 % tržnim deležem, ki je v letu 2007 prehitela Vzajemno zdravstveno zavarovalnico z 12,6 % tržnim deležem. Omenjene štiri največje zavarovalnice so v letu 2007 skupaj dosegle 79 % delež zavarovalnega trga, kar je 3,2 odstotne točke manj kot preteklo leto.

Tabela 3

Obračunane kosmate premije in tržni deleži zavarovalnic v letu 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	Leto 2007							
Naziv	**Premož. zav.**	**%**	**Zdrav. zav.**	**%**	**Živ. zav.**	**%**	**Skupaj**	**%**
Adriatic Slovenica, zavarovalna družba, d.d.	145,0	15,8	89,5	24,3	17,0	3,3	251,5	14,0
Arag zavarovanje pravne zaščite, d.d.	1,2	0,1	/	/	/	/	1,2	0,1
Generali, zavarovalnica, d.d.	36,2	4,0	/	/	18,7	3,6	54,9	3,1
Grawe, zavarovalnica, d.d.	11,7	1,3	/	/	24,4	4,8	36,1	2,0
KD Življenje, zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	57,6	11,2	57,6	3,2
Merkur zavarovalnica, d.d.	6,1	0,7	0,1	0,0	35,1	6,9	41,3	2,3
NLB Vita, d.d.	1,4	0,1	/	/	35,0	6,8	36,4	2,0
Prva osebna zavarovalnica, d.d.	/	/	/	/	26,8	5,2	26,8	1,5
SID – Prva kreditna zavarovalnica d.d.	14,1	1,5	/	/	/	/	14,1	0,8
Triglav, zdravstvena zavarovalnica, d.d.	/	/	51,6	14,0	/	/	51,6	2,8
Zavarovalnica Maribor, d.d.	170,9	18,6	/	/	63,7	12,4	234,6	13,0
Zavarovalnica Tilia, d.d.	48,6	5,3	/	/	9,5	1,9	58,1	3,2
Zavarovalnica Triglav, d.d.	483,0	52,6	/	/	225,3	43,9	708,3	39,4
Vzajemna zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.	0,1	0,0	226,8	61,7	/	/	226,9	12,6
Skupaj	**918,3**	**100**	**368,0**	**100**	**513,1**	**100**	**1.799,4**	**100**

Vir: Obrazec St – 23.

Na področju premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj, je še vedno močno v vodstvu Zavarovalnica Triglav. Čeprav se je njen tržni delež znižal za 1,2 odstotne točke, še

vedno dosega 52,6 % delež. Sledi ji Zavarovalnica Maribor z 18,6 % deležem. Tretja po tržnem deležu je Adriatic Slovenica zavarovalna družba z 15,8 % deležem. Na račun zmanjšanja tržnega deleža prve in tretje največje zavarovalnice na področju premoženjskih zavarovanj so pridobile manjše zavarovalnice, in sicer Generali, SID – Prva kreditna zavarovalnica, Zavarovalnica Tilia in Grawe.

Ravno tako na področju življenjskih zavarovanj pripada največji tržni delež še vedno Zavarovalnici Triglav s 43,9 %. Sledijo ji Zavarovalnica Maribor z 12,4 %, KD Življenje z 11,2 %, Merkur zavarovalnica s 6,9 % ter kot četrta zavarovalnica NLB Vita s 6,8 % tržnim deležem. Največji porast deleža zbrane premije na področju življenjskih zavarovanj beleži zavarovalnica KD Življenje s povečanjem za 2,1 odstotne točke, sledi zavarovalnica Generali s povečanjem za 0,6 odstotne točke ter zavarovalnica NLB Vita s povečanjem za 0,1 odstotne točke. Največji padec tržnega deleža na omenjenem področju beležita Zavarovalnica Triglav in sicer za 4,1 odstotne točke in Zavarovalnica Maribor za 0,9 odstotne točke, omembe vreden pa je tudi padec tržnega deleža pri zavarovalnici Adriatic Slovenica in zavarovalnici Merkur, in sicer za 0,6 odstotne točke.

V letu 2007 je na področju prostovoljnih zdravstvenih zavarovanj še vedno vodilna Vzajemna zdravstvena zavarovalnica s 61,7 % tržnim deležem, ki se je v primerjavi s predhodnim letom zmanjšal za 3,3 odstotne točke. Sledi ji zavarovalnica Adriatic Slovenica z 24,3 % tržnim deležem, ki se je v primerjavi s predhodnim letom zvišal za 1,1 odstotno točko in Triglav zdravstvena zavarovalnica s 14,0 % tržnim deležem, kar je za 2,2 odstotni točki več kot v predhodnem letu.

3.3. Zavarovalnice iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle in primerjava z drugimi državami

Število zavarovalnic, ki imajo sedež na območju držav članic Evropske skupnosti, ki delujejo v okviru Evropske unije in so v letu 2007 lahko neposredno opravljale zavarovalne posle v Republiki Sloveniji znaša 305. Pri tem ima največ zavarovalnic sedež v Veliki Britaniji (80 zavarovalnic oziroma 26,2 % vseh zavarovalnic iz držav članic EU, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle). Sledijo zavarovalnice s sedežem na Irskem (31 zavarovalnic) in v Avstriji (31 zavarovalnic), Italiji (21 zavarovalnic), Nemčiji (20 zavarovalnic), Luksemburgu (19 zavarovalnic), Franciji (14), na Švedskem (11), v Belgiji (10) in na Nizozemskem (10). Ostale države članice imajo manj kot 10 zavarovalnic, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, in sicer so to še: Madžarska, Lichtenstein, Finska, Danska, Poljska, Španija, Češka, Slovaška, Gibraltar, Estonija, Litva, Latvija, Malta, Norveška, Bolgarija, Grčija, Portugalska in Romunija. Poleg teh pa v Sloveniji opravljajo zavarovalne posle tudi tri podružnice zavarovalnic[4] iz držav članic EU.

[4]To so podružnice zavarovalnic Wiener Städtische Versicherung AG, Victoria - Volksbanken Versicherungs AG in Allianz Hungaria Zrt..

Podatki o skupni premiji za zavarovanja, ki so jih v Sloveniji v letu 2007 sklenile zavarovalnice iz držav Evropske unije, ki v Sloveniji neposredno opravljajo zavarovalne posle, še niso znani. Skupna premija takih zavarovanj pa je v letu 2006[5] znašala 9,2 mio EUR, skupne škode pa 2 mio EUR. Največ premije so zbrale zavarovalnice iz Velike Britanije (42 %), sledijo zavarovalnice iz Avstrije (37,5 %), Irske, Italije, Nemčije, Danske, Francije, Nizozemske, Luksemburga in Belgije. Skupna premija, ki so jo v istem obdobju zbrale podružnice zavarovalnic iz držav EU, je v letu 2006 za 7,6 % večja kot v letu poprej in znaša 5.944,9 tisoč EUR, medtem ko škode iz naslova teh zavarovanj znašajo le 331 tisoč EUR.

[5]Podatki so nepopolni zato ne primerjamo s preteklim letom.

V letu 2007 se je skupna premija zavarovanj, ki so jih naše zavarovalnice neposredno sklenile v državah članicah EU, povečala za 554,3 tisoč EUR oziroma za 228,7 % in je znašala 796,7 tisoč EUR. Od tega je bilo največ premij zbranih na Slovaškem in sicer kar 57,7 %, sledijo Češka (22 %), Nemčija (18,4 %), Italija, Avstrija, Poljska in Madžarska.

Po razvitosti zavarovalnega trga se Slovenija uvršča med srednje razvite evropske države, kar je razvidno iz primerjalnih podatkov držav članic EU[6]. Po deležu skupne zavarovalne premije v bruto domačem proizvodu dosega trinajsto mesto med državami EU oziroma dosega 64,4 % povprečja EU (67,5 % v letu 2005) in je pred Španijo, Ciprom, Luksemburgom, Češko, Poljsko, Slovaško, Madžarsko, Bolgarijo, Estonijo, Latvijo, Grčijo, Litvo in Romunijo, zaostaja pa za drugimi državami Evropske unije. Nekoliko slabše, in sicer 15. mesto zavzema po velikosti zbrane premije na prebivalca. Za razliko od primerljivih držav pa še vedno dosega bistveno manjši delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji, in sicer le 31,3 %, medtem ko dosegajo vse druge države, razen Bolgarije, Latvije in Romunije ter Litve, ki dosega enak delež, večji delež, in sicer do polovice in več celotne premije. Delež premije sicer vztrajno raste, in se je od leta 2000 povečal za 11,9 odstotnih točk. Razlog za nizek delež življenjskih zavarovanj v celotni zavarovalni premiji gre iskati v velikem deležu socialnih zavarovanj, premajhnem poznavanju produktov življenjskih zavarovanj, neosveščenosti prebivalstva o potrebi po tovrstnih zavarovanjih.

[6]Zadnji razpoložljivi podatki se nanašajo na leto 2006.

Tabela 4

Zavarovalna dejavnost po posameznih državah v letu 2006

Država	Celotna zavarovalna premija (v mio USD)	Delež celotne zav. premije v BDP (%)	Celotna zav. premija na prebivalca (v USD)	Delež življenjske premije v celotni zav. premiji (%)
Avstrija (AT)	19.568	6,1	2.396,7	46,1
Belgija (BE)	37.889	9,2	3.442,5	66,2
Bolgarija (BG)	774	2,6	100,9	13,1
Ciper (CY)	766	4,3	906,6	45,1
Češka (CZ)	5.304	3,8	519,6	39,3
Danska (DK)	23.262	8,5	4.271,4	66,5
Estonija (EE)	375	2,5	283,2	33,1
Finska (FI)	19.308	9,1	3.681,2	78,9
Francija (FR)	251.164	11,0	4.075,4	70,8
Grčija (GR)	5.442	1,8	489,3	52,5
Irska (IE)	47.281	10,4	5.564,7	79,0
Italija (IT)	138.679	7,2	2.302,2	64,6
Latvija (LA)	360	2,0	156,9	7,9
Litva (LT)	526	1,8	154,0	31,3
Luksemburg (LU)	16.480	3,9	3.366,3	88,5
Madžarska (HU)	3.789	3,4	376,2	51,1
Nemčija (DE)	204.544	6,7	2.436,8	46,4
Nizozemska (NL)	62.559	9,4	3.828,8	54,1
Poljska (PL)	11.947	3,5	310,3	48,5
Portugalska (PT)	17.679	9,0	1.663,8	68,2
Romunija (RO)	2.044	1,7	94,5	19,8
Slovaška (SK)	1.820	3,4	336,9	38,7
Slovenija (SI)	2.164	5,8	1.100,9	31,3
Španija (ES)	65.813	5,4	1.514,6	43,0
Švedska (SE)	29.182	7,6	3.226,2	68,6
Velika Britanija (UK)	418.366	16,5	6.466,7	74,5
EU (27)	**1.387.494**	**9,0**	**2.667,4**	**64,9**

*vključene so vse države EU, vključno z Malto in Veliko Britanijo
Vir: Sigma 4/2007.

Slika 4
Primerjava deležev celotne zavarovalne premije v BDP (%) v državah EU v letu 2006

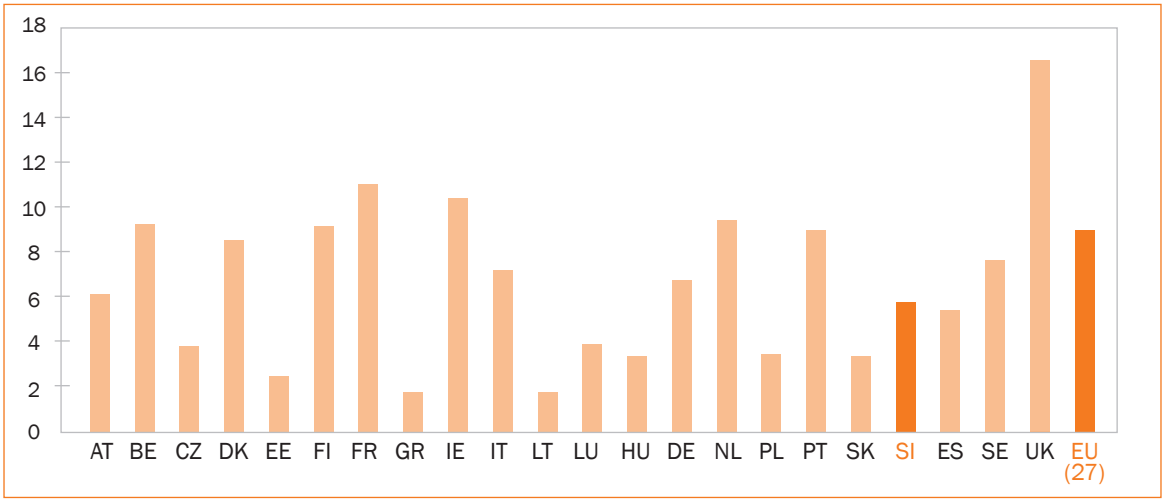

Vir: Sigma 5/2206.

Slika 5
Rast kosmate obračunane zavarovalne premije od leta 2006 do 2007 (v %)

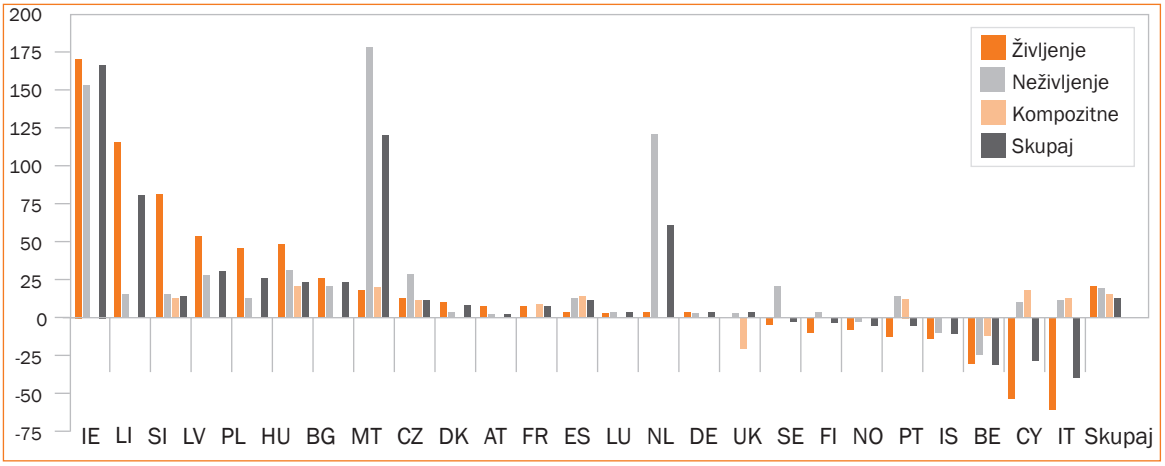

Vir: CEIOPS - Draft Autumn 2007 Report on Financial Condition and Financial Stability in the European Insurance and Occupational Pension Fund Sector 2006–2007.

V skladu s podatki, ki jih je 25 držav predložilo Odboru Evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (CEIOPS), je večina držav dosegla pozitivno rast premij življenjskih zavarovanj v letu 2006 in prvi polovici leta 2007. Celotna kosmata zavarovalna premija življenjskih zavarovanj se je v letu 2006 glede na leto 2005 povečala za 15,1 %, kosmata zavarovalna premija premoženjskih zavarovanj pa za 14,5 %. V letu 2007 je na rast premij premoženjskih zavarovanj izrazito vplivala visoka stopnja rasti na Nizozemskem, kot posledica privatizacije njihovega zdravstvenega zavarovalnega sektorja. Če izključimo podatke o premoženjskih zavarovanjih za Nizozemsko, znaša skupna rast premij premoženjskih zavarovanj 5,5 %. Rast za kompozitne zavarovalnice pa znaša 9,8 %.

3.4. Izidi poslovanja

V izkazih poslovnih izidov so za leto 2007 zajeti večinoma nerevidirani izkazi poslovnih izidov, ločeno za zavarovalnice in pozavarovalnice. Zavarovalnice so izkaze pripravile na podlagi predpisov Agencije (Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007, Sklep o kontnem okviru za zavarovalnice – SKL2002, Sklep o podrobnejšem načinu vrednotenja knjigovodskih postavk in sestavljanju računovodskih izkazov) in za leto 2007 prvič tudi na podlagi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja.

Tako Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007 določa podrobnejšo vsebino letnega poročila, ki mora obsegati računovodske izkaze (bilanca stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala s prikazom uporabe bilančnega dobička ali bilančne izgube), pojasnila k računovodskim izkazom ter poslovno poročilo.

3.4.1. Izidi poslovanja zavarovalnic

Izkaz poslovnega izida zavarovalnic prikazuje prihodke, odhodke in poslovni izid poslovnega leta. Sestavlja se ločeno za premoženjska, razen zdravstvenih zavarovanj, življenjska in zdravstvena zavarovanja.

Tabela 5

Zbirni izkaz poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA ZAVAROVALNIC	Leto 2006	Leto 2007
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.X)	64,7	69,1
II.	Izid iz življenjskih zavarovanj (B.XIII)	13,8	20,8
III.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (C.XIII)	-2,1	9,9
IV.	Prihodki naložb	74,6	118,7
V.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz življenjskih zavarovanj (B.XII)	3,8	8,3
VI.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza izida iz zdravstvenih zavarovanj (C.X)	1,3	4,1
VII.	Odhodki naložb	13,0	21,2
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida iz premoženjskih zavarovanj, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	56,8	85,5
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	4,2	7,0
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	8,4	8,5
XI.	Drugi prihodki	1,7	1,3
XII.	Drugi odhodki	0,4	0,4
XIII.	Davek iz dobička	28,4	25,2
XIV.	Odloženi davki	-3,3	-3,3
XV.	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + II + III + IV + V + VI - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)**	**51,7**	**95,1**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007.

Zavarovalnice so v poslovnem letu 2007 izkazale skupaj 95,1 mio EUR čistega dobička, kar je za 43,4 mio EUR več kot v letu 2006, v katerem so ustvarile 51,7 mio EUR čistega dobička. Pozitiven zavarovalno-tehnični rezultat so dosegle tako v okviru premoženjskih (69,1 mio EUR), kot življenjskih (20,9 mio EUR) in tudi zdravstvenih zavarovanj (9,9 mio EUR).

Negativen čisti poslovni izid sta v letu 2007 izkazali dve zavarovalnici v skupni višini 600 tisoč EUR. V letu 2006 so imele negativen poslovni izid tri zavarovalnice v skupni višini 12,1 mio EUR.

Tabela 6

Zbirni izkaz izida iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2006 in 2007
(vsi zneski so v mio EUR)

	A. IZKAZ IZIDA IZ PREMOŽENJSKIH, RAZEN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2006	Leto 2007
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	680,2	733,3
II.	Razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnic	56,8	85,5
III.	Drugi čisti zavarovalni prihodki	7,7	7,1
IV.	Čisti odhodki za škode	489,5	522,6
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-1,3	-3,0
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	10,3	11,8
VII.	Čisti obratovalni stroški	146,9	188,9
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	19,5	30,5
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	12,5	0,0
X.	**Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (I + II + III – IV ± V – VI – VII – VIII ± IX)**	**64,7**	**69,1**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj, so v letu 2007 porasli za 7,8 %, razporejen donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida zavarovalnice za 50,5 %. Na drugi strani so porasli čisti odhodki za škode za 6,8 %, čisti obratovalni stroški za 28,6 % in drugi čisti zavarovalni odhodki za 56,4 %. Zavarovalnice so tako dosegle pozitiven zavarovalno-tehnični izid iz premoženjskih zavarovanj v višini 69,1 mio EUR, kar je za 6,8 % več kot v predhodnem letu.

Tabela 7

Zbirni izkaz izida življenjskih zavarovanj zavarovalnic za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	B. IZKAZ IZIDA IZ ŽIVLJENJSKIH ZAVAROVANJ	Leto 2006	Leto 2007
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	412,7	473,6
II.	Prihodki naložb	72,6	97,3
III.	Čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	32,1	69,5
IV.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	21,4	27,8
V.	Čisti odhodki za škode	127,3	136,8
VI.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-274,6	-352,8
VII.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,2
VIII.	Čisti obratovalni stroški	86,3	110,1
IX.	Odhodki naložb	10,8	10,7
X.	Čiste neiztržene izgube naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje	1,3	4,3
XI.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	20,9	24,2
XII.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic	3,8	8,3
XIII.	**Izid iz življenjskih zavarovanj (I+ II + III + IV – V ± VI – VII – VIII – IX – XI – XII)**	**13,8**	**20,8**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007.

Čisti prihodki od zavarovalnih premij življenjskih zavarovanj so se v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 14,8 %, kar je za 4,9 odstotnih točk manj kot leto poprej. Prihodki naložb so se povečali za 34,0 % in čisti neiztrženi dobički naložb življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje za 116,5 %. Na drugi strani so se čisti odhodki za škode povečali za 7,4 %, čisti obratovalni stroški za 27,6 %, sprememba ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij za 28,5 %, drugi čisti zavarovalni odhodki za 15,8 %, kar je vodilo k izidu 20,8 mio EUR, ki se je v primerjavi z letom 2006 zvišal in sicer za 50,7 %.

Tabela 8

Zbirni izkaz izida zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	C. IZKAZ IZIDA IZ ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ	Leto 2006	Leto 2007
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	336,3	364,6
II.	Prihodki naložb	8,8	9,1
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	0,0	1,4
IV.	Čisti odhodki za škode	296,3	297,0
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	12,1	-0,5
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,8	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	53,0	51,0
VIII.	Odhodki naložb	-0,4	1,6
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	2,9	1,7
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	1,3	4,1
XI.	Izid iz zdravstvenih zavarovanj (I+II+III–IV±V-VI-VII–VIII–IX–X) pred razporeditvijo polovice pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	3,3	19,2
XII.	Razporejena polovica pozitivnega izida iz dopolnilnega zavarovanja	5,4	9,3
XIII.	**Izid iz zdravstvenih zavarovanj (XI – XII)**	**-2,1**	**9,9**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007.

Zavarovalno-tehnični izid zdravstvenih zavarovanj se je v letu 2007 glede na predhodno leto precej popravil, saj je bil v letu 2006 negativen in je znašal -2,1 mio EUR, v letu 2007 pa je bil pozitiven in je znašal že 9,9 mio EUR. Na takšen izid so vplivali predvsem čisti prihodki od zavarovalnih premij, ki so se v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom povečali za 8,4 %, medtem ko so se čisti odhodki za škode povečali za 0,24 %. Zvišali so se še prihodki naložb za 3,4 % in zmanjšali čisti obratovalni stroški za 3,8 %.

Tabela 9

Zbirni izkaz izida dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj zavarovalnic za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	Ca. IZKAZ IZIDA IZ DOPOLNILNIH ZAVAROVANJ	Leto 2006	Leto 2007
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	330,5	357,3
II.	Prihodki naložb	8,8	8,4
III.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	0,0	1,4
IV.	Čisti odhodki za škode	295,0	295,1
V.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	12,1	-0,4
VI.	Čisti odhodki za bonuse in popuste	0,0	0,0
VII.	Čisti obratovalni stroški	49,7	46,7
VIII.	Odhodki naložb	0,8	1,5
IX.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	2,5	1,6
X.	Razporejeni donos naložb, prenesen v izkaz čistega izida zavarovalnic (-)	1,3	4,1
XI.	**Izid iz dopolnilnih zavarovanj (I + II + III – IV ± V - VI - VII – VIII – IX – X)**	**2,1**	**17,7**

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic za leto 2007.

Dopolnilna zdravstvena zavarovanja so prostovoljna zdravstvena zavarovanja, ki krijejo razliko ali del razlike med celotnimi stroški zdravstvenih storitev in stroški teh storitev, ki jih krije obvezno zdravstveno zavarovanje po zakonu, ki ureja obvezna zdravstvena zavarovanja. Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL 2007 (Ur. l. RS, št. 28/07 in 119/07) zavarovalnicam, ki opravljajo posle omenjenih zavarovanj nalaga, da sestavljajo še izkaz poslovnega izida in bilanco stanja iz dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja. Na slovenskem trgu delujejo tri take zavarovalnice, ki so leto 2007 v okviru dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj končale s pozitivnim izidom v višini 17,7 mio EUR, kar je za 15,6 mio EUR oziroma 743 % več kot predhodno leto. Pri tem so se čisti prihodki od zavarovalnih premij dopolnilnih zdravstvenih zavarovanj povečali za 8,1 % v primerjavi s predhodnim letom in so znašali 357,3

mio EUR, kar predstavlja kar 98 % čistih prihodkov od premij vseh zdravstvenih zavarovanj. Čisti odhodki za škode so se v istem obdobju minimalno povečali (za 0,03 %) in so znašali 295,1 mio EUR, ter tako v čistih odhodkih za škode vseh zdravstvenih zavarovanj predstavljajo 99,4 % delež. Čisti obratovalni stroški pa so se znižali za 6 % glede na predhodno leto.

3.4.2. Izidi poslovanja pozavarovalnic

Tudi v letu 2007 sta obe pozavarovalnici izkazali pozitivni čisti poslovni izid, in sicer skupaj v višini 22,4 mio EUR, kar je v primerjavi s preteklim letom za 37,4 % več. Zavarovalno-tehnični izid je v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom nižji in znaša 11,3 mio EUR (4,6 mio EUR manj kot v letu 2006). Nižji zavarovalno-tehnični izid je posledica povečanja čistih odhodkov za škode, ki so se v letu 2007 povečali za 22,7 %, kar je za 14 odstotnih točk več kot v letu poprej, in rasti čistih obratovalnih stroškov, ki so se povečali za 16,2 % (za 4,2 odstotne točke večji porast kot v preteklem letu), medtem ko so se čisti prihodki od zavarovalnih premij povečali za 18,0 % (za 2,5 odstotnih točk višji porast kot v preteklem letu). Kljub nižjemu zavarovalno-tehničnemu izidu je bil dosežen večji čist poslovni izid zaradi povečanja prihodkov naložb, ki so se v primerjavi s predhodnim obdobjem povečali za 103 %.

Tabela 10

Zbirni izkaz poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

	A. IZKAZ IZIDA IZ DRUGIH ZAVAROVANJ (RAZEN ŽIVLJENJSKIH IN ZDRAVSTVENIH ZAVAROVANJ)	**Leto 2006**	**Leto 2007**
I.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	121,0	142,8
II.	Razporejeni donos naložb, prenesen iz izkaza čistega izida pozavarovalnic	8,8	5,7
IV.	Čisti odhodki za škode	78,5	96,3
V.	Sprememba drugih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-0,4	-0,2
VII.	Čisti obratovalni stroški	35,1	40,8
VIII.	Drugi čisti zavarovalni odhodki	0,7	0,3
IX.	Sprememba izravnalnih rezervacij (+/-)	0,0	0,0
X.	**Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (I + II – IV ± V – VII – VIII ± IX)**	**15,9**	**11,3**
	D. IZRAČUN ČISTEGA IZIDA POZAVAROVALNIC		
I.	Izid iz premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.X)	15,9	11,3
IV.	Prihodki naložb	15,4	31,3
VII.	Odhodki naložb	2,1	6,9
VIII.	Razporejen donos naložb, prenesen v izkaz izida premoženjskih, razen zdravstvenih zavarovanj (A.II)	8,8	5,7
IX.	Drugi prihodki iz zavarovanj	1,3	0,1
X.	Drugi odhodki iz zavarovanj	0,4	0,2
XI.	Drugi prihodki	0,0	0,0
XII.	Drugi odhodki	0,0	0,0
XIII.	Davek iz dobička	5,0	9,9
XIV.	Odloženi davki	0,0	2,4
XV.	**ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA (I + IV - VII - VIII + IX - X + XI - XII - XIII ± XIV)**	**16,3**	**22,4**

Vir: Nerevidirani izkazi poslovnega izida pozavarovalnic za leto 2006 in za leto 2007.

3.5. Bilance stanja

3.5.1. Bilance stanja zavarovalnic

Podatki v zbirni bilanci stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 zajemajo skupaj vse tri oblike zavarovanj: premoženjska, življenjska in zdravstvena. Zavarovalnice so bile dolžne pri sestavi bilance stanja za leto 2007 upoštevati določila Mednarodnih standardov

računovodskega poročanja, v skladu s Sklepom o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic - SKL 2007 pa so bile dolžne sestaviti bilanco stanja za obe leti ločeno za premoženjska in življenjska zavarovanja.

Tabela 11

Bilanca stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

		Življenjska zavarovanja		Premoženjska zavarovanja		Skupna bilanca stanja		
		Leto 2006	Leto 2007	Leto 2006	Leto 2007	Leto 2006	Leto 2007	Indeks 07/06
	SREDSTVA	**1.713,0**	**2.299,5**	**1.805,6**	**2.250,6**	**3.518,6**	**4.550,1**	**129,3**
A	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	3,8	3,6	12,1	14,1	15,9	17,7	111,3
B	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	1.367,5	1.744,1	1.461,8	1.877,7	2.829,3	3.621,8	128,0
	- od tega druge finančne naložbe	1.331,7	1.626,2	1.183,0	1.329,8	2.514,7	2.956,0	117,5
C	**Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	293,4	516,2	0,0	13,9	239,4	530,1	221,4
D	**Terjatve; od tega:**	15,2	17,5	289,0	300,4	304,2	317,9	104,5
	- terjatve iz neposrednih zavarovalnih poslov	6,0	6,9	151,2	179,0	157,2	185,9	118,3
	- terjatve iz sozavarovanja in pozavarovanja	1,3	0,9	39,0	41,6	40,3	42,5	105,5
E	**Razna sredstva**	8,7	8,7	23,8	28,9	32,5	37,6	115,7
F	**Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**	24,4	9,4	18,9	15,6	43,3	25,0	57,7
	OBVEZNOSTI	**1.713,0**	**2.299,5**	**1.805,6**	**2.250,6**	**3.518,6**	**4.550,1**	**129,3**
A	**Kapital;** od tega:	191,5	240,2	398,3	702,4	589,8	942,6	159,8
	- vpoklicani kapital	57,3	69,3	128,0	137,3	185,3	206,6	111,5
B	**Podrejene obveznosti**	11,1	11,2	37,2	37,5	48,3	48,7	100,8
C	**Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij**	1.138,9	1.286,0	1.175,0	1.265,5	2.313,9	2.551,5	110,3
D	**Čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	286,5	524,3	0,0	0,0	286,5	524,3	183,0
E	**Rezervacije za druge nevarnosti in stroške**	2,3	1,8	15,2	27,5	17,5	29,3	167,4
F	**Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih**	22,9	27,8	5,7	0,0	28,6	27,8	97,2
G	**Druge obveznosti;** od tega:	50,9	198,0	162,7	205,5	213,6	403,5	188,9
	- obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov	10,4	12,4	32,6	36,2	43,0	48,6	113,0
	- obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja	0,6	0,9	37,8	48,4	38,4	49,3	128,4
H	**Pasivne časovne razmejitve**	8,9	10,2	11,5	12,2	20,4	22,4	109,8

Vir: Revidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic na dan 31. 12. 2007.

Bilančna vsota zavarovalnic je v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 1.031,5 mio EUR oziroma za 29,3 %. Na strani sredstev je daleč najbolj porasel odstotek naložb v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje in sicer za 121,4 % oziroma 290,7 mio EUR, tako na koncu leta 2007 predstavljajo 11,7 % celotne bilančne vsote oziroma 22,4 % bilančne vsote življenjskih zavarovanj.

Sledijo jim naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe, ki predstavljajo največjo postavko sredstev zavarovalnice (79,6 % celotne bilančne vsote) in so se povečale za 28 % in sicer najbolj

zaradi povečanja odstotka finančnih naložb v družbah v skupini in v pridruženih družbah (za 80 % - kot posledica širjenja z nakupi zavarovalnic na tujih trgih) ter zaradi drugačnega izkazovanja zneska zavarovalno-tehničnih rezervacij, oddanega v pozavarovanje. Omenjeni znesek je v letu 2007 izkazan v postavki finančne naložbe pozavarovalnic iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih na strani sredstev zavarovalnic, v letu 2006 pa je zmanjševal znesek kosmatih zavarovalno-tehničnih rezervacij na strani obveznosti do virov sredstev zavarovalnic. Druge finančne naložbe zavarovalnic so se povečale za 17,5 %. Za 15,7 % so se v letu 2007 zvišala tudi razna sredstva. Prav tako so za dobrih 11 % porasla neopredmetena dolgoročna sredstva. Za 4,5 % so se povečale tudi terjatve, in sicer najbolj zaradi povečanja terjatev iz neposrednih zavarovalnih poslov (za 18,3 %). V primerjavi s predhodnim letom pa so se na strani sredstev najbolj znižale kratkoročne aktivne časovne razmejitve (za 42,3 %).

Na strani obveznosti do virov sredstev je daleč najbolj porasel odstotek drugih obveznosti, in sicer za 88,9 %. Tako na koncu leta 2007 predstavljajo 8,9 % celotne bilančne vsote. Omenjene obveznosti so porasle predvsem zaradi povečanja obveznosti iz naslova finančnih pogodb, kar je posledica uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja, ki ločijo med zavarovalnimi in finančnimi pogodbami (MSRP 4). Dodatno so na povečanje drugih obveznosti vplivale tudi ostale obveznosti, ki so se povečale za 43,9 mio EUR oziroma za 33,2 %, pri čemer so najbolj porasle odložene obveznosti za davek in sicer za 33,1 mio EUR oziroma 70,6 %. Obveznosti iz sozavarovanja in pozavarovanja so se povečale za 11 mio EUR oziroma 28,4 %, obveznosti iz neposrednih zavarovalnih poslov pa za 13 %.

Glede na odstotek povečanja sledijo čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, ki so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 237,8 mio EUR oziroma za 83,0 % in tako na koncu leta 2007 predstavljajo 11,5 % celotne bilančne vsote oziroma 22,8 % bilančne vsote življenjskih zavarovanj.

Kapital se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 352,8 mio EUR oziroma za 59,8 %. Na porast so v največji meri vplivale rezerve iz dobička, ki so porasle za 150,6 %. Med njimi so najbolj porasle druge rezerve iz dobička (za 287,1 %), kar je predvsem rezultat drugačnega izkazovanja izravnalnih rezervacij in rezervacij za izravnavo katastrofalnih škod kot posledice uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Omenjeni rezervaciji sta v letu 2007 izkazani kot posebni postavki v okviru drugih rezerv iz dobička, v letu 2006 pa sta bili izkazani v okviru zavarovalno-tehničnih rezervacij. Dodatno je na porast kapitala vplival tudi preneseni čisti poslovni izid, ki se je povečal za 97,1 %. Porast izhaja predvsem iz določb ZZavar-C, ki je določil razgradnjo izravnalnih rezervacij v zavarovalnih vrstah, razen v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj najkasneje do 1. 1. 2007 ter iz uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Prav tako se je v letu 2007 povečal tudi čisti poslovni izid (za 109,7 %), presežek iz prevrednotenja (za 76,7 %) in osnovni kapital (za 11,5 %), kapitalske rezerve pa so se malenkost znižale (za 0,28 mio EUR).

Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij so se povečali za 10,3 %, oziroma za 237,6 mio EUR. Obveznosti za finančne naložbe pozavarovateljev iz naslova pozavarovalnih pogodb pri cedentih pa so se zmanjšale za 2,8 %.

Zanimiva je tudi primerjava bilančne vsote ter posameznih postavk bilance stanja zavarovalnic za življenjska in za premoženjska zavarovanja.

Bilančna vsota za življenjska zavarovanja predstavlja na dan 31. 12. 2007 že 50,5 % celotne bilančne vsote zavarovalnic, kar je v primerjavi z letom 2006 za 1,8 odstotne točke več. Ta delež je precej višji v primerjavi z deležem obračunane kosmate zavarovalne premije življenjskih zavarovanj, ki sicer iz leta v leto raste, v skupni obračunani kosmati zavarovalni premiji zavarovalnic za leto 2007 pa vendarle predstavlja le 28,5 %.

Na tako visoko bilančno vsoto življenjskih zavarovanj vplivajo predvsem finančne naložbe. Le-te

znašajo pri življenjskih zavarovanjih 2.218,6 mio EUR in predstavljajo že 96,5 % bilančne vsote življenjskih zavarovanj, medtem ko z 1.646,5 mio EUR dosegajo pri premoženjskih zavarovanjih 73,2 % bilančne vsote. Nasprotna pa je slika pri naložbah v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost. Največji del teh naložb se financira iz premoženjskih zavarovanj, kjer predstavljajo 4,4 % bilančne vsote, pri življenjskih zavarovanjih pa predstavljajo le 0,8 % bilančne vsote.

Razmerja med sredstvi življenjskih in premoženjskih zavarovanj so odraz razmerij na strani obveznosti do virov v bilancah stanja zavarovalnic. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki predstavljajo v premoženjskih zavarovanjih 56,2 %, v življenjskih zavarovanjih pa 78,7 % bilančne vsote. Drugačna pa je slika pri deležu kapitala med vsemi obveznostmi do virov, ki pri premoženjskih zavarovanjih dosega 31,2 %, pri življenjskih zavarovanjih pa le 10,4 %. To med drugim dokazuje, da zavarovalnice večji del naložb v zemljišča in zgradbe za zavarovalno dejavnost financirajo s kapitalom iz premoženjskih zavarovanj.

3.5.2. Bilance stanja pozavarovalnic

Tabela 12

Zbirna bilanca stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

		Leto 2006	Leto 2007	Indeks 07/06
	SREDSTVA	**368,1**	**484,7**	**131,7**
A.	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	0,4	0,3	75
B.	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	285,4	405,1	141,9
	- od tega druge finančne naložbe	232,0	282,0	121,6
D.	**Terjatve**	64,3	70,0	108,9
	- od tega terjatve iz pozavarovanja	62,2	67,5	108,5
E.	**Razna sredstva**	7,9	0,7	8,9
F.	**Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**	10,1	8,6	85,1
	OBVEZNOSTI	**368,1**	**484,7**	**131,7**
A.	**Kapital;** od tega:	109,7	179,5	163,6
	- vpoklicani kapital	35,9	35,9	100
B.	**Podrejene obveznosti**	11,7	31,1	265,8
C.	**Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij**	180,7	189,7	105,0
G.	**Druge obveznosti**	65,1	83,3	128,0
	- od tega obveznosti iz pozavarovanja	53,4	58,1	108,8
H.	**Pasivne časovne razmejitve**	0,9	1,1	122,2

Vir: Revidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in nerevidirane bilance stanja pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007.

Bilančna vsota pozavarovalnic je v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom porasla za 31,7 %, kar je nekoliko višji porast, kot so ga zabeležile zavarovalnice, v primerjavi s porastom v predhodnem obdobju je porast večji za 14,7 odstotnih točk. V primerjavi s preteklim letom je najbolj porasel odstotek naložb v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe in sicer za 41,9 % oziroma 119,7 mio EUR, kar je podobno kot pri zavarovalnicah predvsem posledica drugačnega izkazovanja zneska zavarovalno-tehničnih rezervacij oddanega v pozavarovanje (povečanje za 622,9 %) in povečanja odstotka finančnih naložb v družbah v skupini in v pridruženih družbah (za 62 % - kot posledica širjenja z nakupi zavarovalnic na tujih trgih). Druge finančne naložbe so se povečale za 21,6 %, terjatve so se povečale za 8,9 % (pri tem so se terjatve iz pozavarovanja povečale za 8,5 %). Na drugi strani pa so se zmanjšala neopredmetena dolgoročna sredstva (za 25 %), kratkoročne aktivne časovne razmejitve (za 14,9 %) in razna sredstva.

Na strani obveznosti so se najbolj povečale podrejene obveznosti in sicer za 165,8 % oziroma 19,4 mio EUR, kar je posledica najema podrejenega dolga ene od pozavarovalnic. Sledi povečanje kapitala, ki se je v letu 2007 v primerjavi s preteklim obdobjem povečal za 63,6 %, na omenjeni

prirast sta, podobno kot v primeru zavarovalnic, v največji meri vplivala povečanje rezerv iz dobička, ki so se povečale za 60,8 % in povečanja prenesenega čistega poslovnega izida, ki se je povečal za 2458 %. Med rezervami iz dobička so najbolj porasle druge rezerve iz dobička, in sicer za 107,5 %, kar je predvsem rezultat drugačnega izkazovanja izravnalnih rezervacij in rezervacij za izravnavo katastrofalnih škod kot posledice uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Porast prenesenega čistega poslovnega izida pa izhaja predvsem iz določb ZZavar-C, ki je določil razgradnjo izravnalnih rezervacij v zavarovalnih vrstah, razen v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj najkasneje do 1. 1. 2007 ter iz uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja. Dodatno je na povečanje kapitala vplivalo tudi povečanje presežka iz prevrednotenja (za 135,9 %).

Povečale so se tudi druge obveznosti in sicer za 28 %, predvsem zaradi povečanja ostalih obveznosti, ki so se povečale za 119,2 %, pasivne časovne razmejitve so se povečale za 22 %. Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij, ki predstavljajo največjo postavko obveznosti do virov sredstev (39,1 % celotnih obveznosti do virov sredstev), so se v primerjavi s predhodnim obdobjem povečale za 5 %.

3.6. Kazalci poslovanja

V naslednji tabeli prikazujemo nekaj pomembnejših kazalcev poslovanja.

Tabela 13
Kazalci poslovanja zavarovalnic in pozavarovalnic

	Zavarovalnice		Pozavarovalnice	
	2006	2007	2006	2007
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	72 %	71 %	65 %	67 %
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	31 %	29 %	/	/
Delež čistih odhodkov za škode v čistih prihodkih od zavarovalnih premij – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	88 %	81 %	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	21 %	21 %	19 %	20 %
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	20 %	23 %	/	/
Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	16 %	14 %	/	/
Koeficient nalaganja oz. pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov	110 %	108 %	/	/
Koef. nalaganja oz. pokritost vseh zavar. teh. rezervacij z naložbami	110 %	110 %	120 %	139 %
Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev	17 %	21 %	30 %	37 %
Čista donosnost kapitala	10 %	12 %	16 %	16 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – PREMOŽENJSKA ZAVAROVANJA	80 %	80 %	67 %	69 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ŽIVLJENJSKA ZAVAROVANJA	98 %	98 %	34 %	37 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji – ZDRAVSTVENA ZAVAROVANJA	100 %	100 %	/	/

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007 ter revidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2006 in nerevidirani izkazi poslovnega izida zavarovalnic in pozavarovalnic za leto 2007.

Razmerje med čistimi odhodki za škode in čistimi prihodki od zavarovalnih premij se je pri zavarovalnicah v primerjavi s predhodnim letom nekoliko izboljšalo pri vseh treh osnovnih oblikah zavarovanj. Razmerje se je najbolj izboljšalo pri zdravstvenih zavarovanjih in sicer za 7 odstotnih točk, kar je posledica večje rasti zbrane premije teh zavarovanj. Tudi pri življenjskih zavarovanjih

se je omenjeno razmerje izboljšalo in sicer za 2 odstotni točki, vzroke pa najdemo v veliki rasti zbrane premije teh zavarovanj in dejstvu, da gre za dolgoročna zavarovanja, pri katerih večina zavarovalnih pogodb še ni dospela. Pri pozavarovalnicah pa se je to razmerje nekoliko poslabšalo in sicer za 2 odstotni točki, kot posledica večje rasti škod.

Delež obratovalnih stroškov v obračunani kosmati premiji je glede na leto 2006 pri zavarovalnicah v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj ostal nespremenjen, pri življenjskih zavarovanjih se je povečal za 3 odstotne točke, pri zdravstvenih zavarovanjih pa se je zmanjšal za 2 odstotni točki. Pri pozavarovalnicah se je omenjeni delež povečal in sicer za 1 odstotno točko ter dosegel enako raven kot leta 2005.

Koeficient nalaganja oz. pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami prikazuje razmerje med finančnimi naložbami iz naslova zavarovalno-tehničnih rezervacij in oblikovanimi zavarovalno-tehničnimi rezervacijami[7]. Pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z ustreznimi naložbami mora biti najmanj 100 %. Tako je koeficient pokritosti zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov v letu 2007 znašal 108 %, kar je za 2 odstotni točki manj kot v letu 2006. Koeficient nalaganja oz. pokritosti vseh zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami je za zavarovalnice znašal 110 %, kar je enako v letu 2006, za pozavarovalnice pa 139 % (izboljšanje za 19 odstotnih točk v primerjavi z letom 2006).

[7]Med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami so upoštevane tudi izravnalne rezervacije in rezervacije za izravnavo katastrofalnih škod (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi rezervami iz dobička) ter obveznosti iz finančnih pogodb (v bilanci stanja so izkazane pod drugimi obveznostmi). Zakon o zavarovalništvu pa jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v vseh obveznostih. Ta delež se je pri zavarovalnicah povečal za 4 odstotne točke in tako znaša 21 %. Vzrok za povečanje tega deleža je porast kapitala oziroma njegovih postavk, predvsem drugih rezerv iz dobička (posledica uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja in s tem povezanega izkazovanja izravnalnih rezervacij in rezervacij za izravnavo katastrofalnih škod) in prenesenega čistega poslovnega izida (posledica ZZavar-C - razgradnja izravnalnih rezervacij, razen v zavarovalni vrsti kreditnih zavarovanj in uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja). Pri pozavarovalnicah se je ta delež povečal za 7 odstotnih točk in tako znaša 37 %. Vzroki za povečanje tega deleža so enaki kot v primeru zavarovalnic.

Kazalec donosnosti kapitala se izračunava kot razmerje med čistim dobičkom in povprečnim stanjem kapitala. Kazalec za leto 2007 za zavarovalnice znaša 12 %, je tako za 2 odstotni točki višji kot v predhodnem letu in nadaljuje trend povečevanja iz leta 2006, ko se je v primerjavi s predhodnim letom povečal za 1 odstotno točko. Pri pozavarovalnicah pa je kazalec ostal nespremenjen in tako znaša 16 %.

Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji (to je odstotek zavarovanja oziroma lastni delež) se za zavarovalnice v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom pri nobeni skupini zavarovanj ni spremenil. Pri pozavarovalnicah se je ta delež povečal in sicer pri premoženjskih zavarovanjih za 2 odstotni točki, pri življenjskih zavarovanjih pa za 3 odstotne točke.

3.7. Zavarovalno-tehnične rezervacije[8]

[8]Glej opombo pod zaporedno št. 7.

Zavarovalnice in pozavarovalnice so oblikovale zavarovalno-tehnične rezervacije v skladu s Sklepom o podrobnejših pravilih in minimalnih standardih za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij (Ur. l. RS, št. 3/01, 69/01 in 85/05).

Slika 6

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij zavarovalnic v obdobju 2003–2007
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

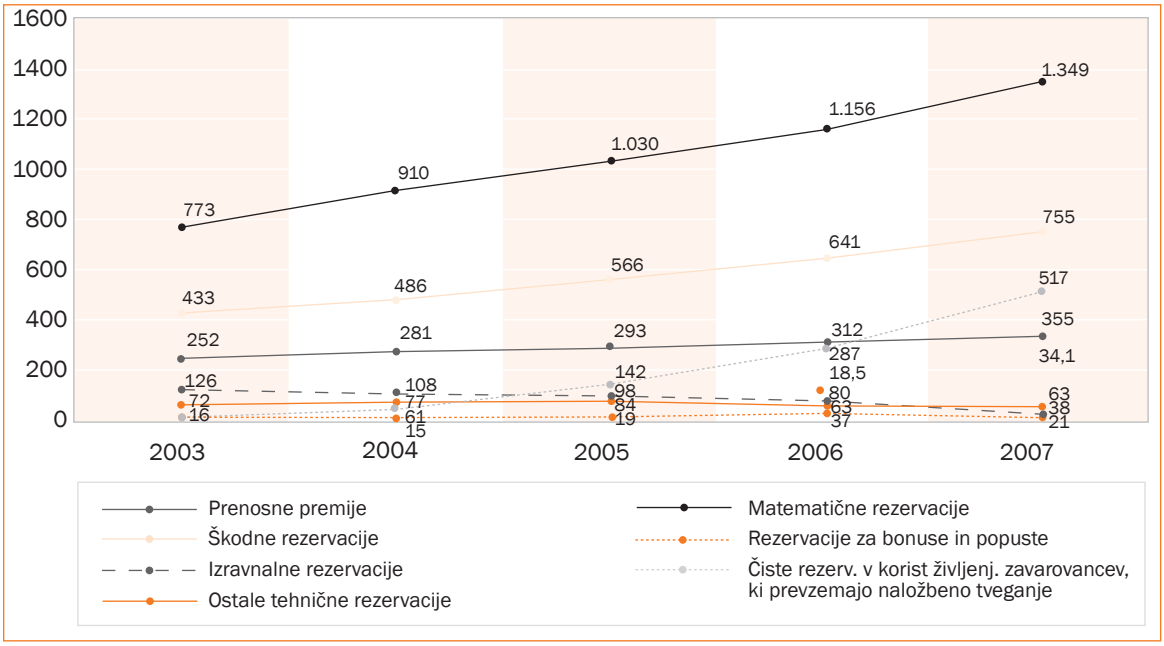

Vir: Obrazci St – 55.

Slika 7

Gibanje čistih zavarovalno – tehničnih rezervacij pozavarovalnic v obdobju 2003–2007
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

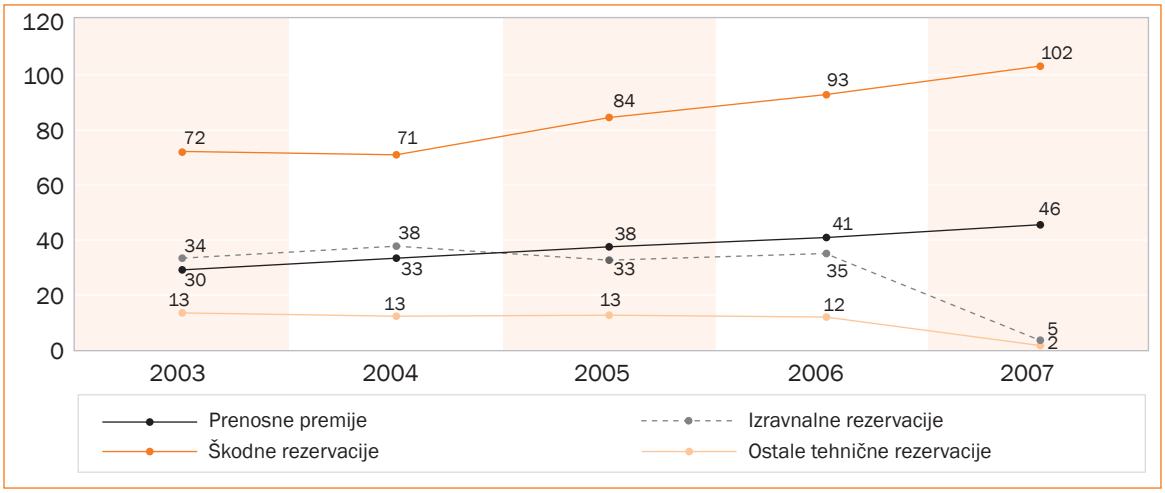

Vir: Obrazci St – 55.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2007 oblikovale čiste zavarovalno-tehnične rezervacije v višini 3.078,1 mio EUR, kar je za 19,5 % več kot leto poprej. Pozavarovalnice pa so na dan 31. 12. 2007 oblikovale 154,3 mio EUR čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij oziroma za 14,4 % manj kot v predhodnem letu, kar je posledica zmanjšanja izravnalnih rezervacij zaradi njihove razgradnje in zmanjšanja drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij.

Rezervacije za prenosne premije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale za vsako pogodbo posebej, razen v primeru, ko verjetnost nastanka škode ni enakomerno porazdeljena

med trajanjem pogodbe ali v primeru spremembe v višini zavarovalnega kritja v času trajanja zavarovanja. Čiste prenosne premije so se v letu 2007 pri zavarovalnicah v primerjavi s preteklim letom povečale za 7,4 %, v pozavarovalnicah pa za 11,6 %.

Zavarovalnice oblikujejo matematične rezervacije v višini sedanje vrednosti ocenjenih bodočih obveznosti zavarovalnice, zmanjšane za ocenjeno sedanjo vrednost bodočih premij, ki bodo vplačane na podlagi sklenjenih zavarovanj. Čiste matematične rezervacije zavarovalnic, ki sklepajo življenjska zavarovanja, so se v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom povečale za 16,7 %. Pozavarovalnice niso oblikovale matematičnih rezervacij, ker ne sklepajo dolgoročnih zavarovanj, za katere je potrebno oblikovati matematične rezervacije.

Škodne rezervacije so zavarovalnice in pozavarovalnice oblikovale tako za prijavljene in nerešene škode, ki se praviloma izračunavajo ločeno za vsako škodo posebej, kakor tudi za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode. Škodne rezervacije za nastale, a še ne prijavljene oziroma ne dovolj prijavljene škode se določi glede na izkušnje preteklih let, upoštevajoč število škod in povprečno priznano odškodnino iz škod, prijavljenih v obračunskem letu, ter pričakovan razvoj v prihodnosti. Škodne rezervacije zajemajo poleg odškodnin tudi stroške reševanja škod. Zavarovalnice so čiste škodne rezervacije v letu 2007 v primerjavi s preteklim letom povečale za 17,6 %, pozavarovalnice pa za 10,3 %.

Čiste rezervacije za bonuse in popuste so se v primerjavi s preteklim letom pri zavarovalnicah zmanjšale kar za 42,8 %, pri pozavarovalnicah pa povečale za 40,9 %.

Stanje izravnalnih rezervacij se je v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 pri zavarovalnicah zmanjšalo iz 80,1 mio EUR na 38,0 mio EUR, pri pozavarovalnicah pa iz 35 mio EUR na 4,5 mio EUR. Že Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-A) iz leta 2002 je ukinil oblikovanje izravnalnih rezervacij v nekaterih zavarovalnih vrstah in zavarovalnicam naložil razgradnjo le-teh v obdobju petih let. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C) iz leta 2006 pa je oblikovanje izravnalnih rezervacij omejil samo na zavarovalno vrsto kreditnih zavarovanj, ter zavarovalnicam 1. januar 2007 določil kot rok razgradnje izravnalnih rezervacij v ostalih zavarovalnih vrstah. Zmanjšanje teh rezervacij se odraža v bilanci stanja, istočasno pa vpliva na izboljšanje poslovnega oziroma prenesenega izida zavarovalnic.

Zavarovalnice so na dan 31. 12. 2007 oblikovale čiste rezervacije v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje v višini 516,8 mio EUR, kar pomeni v primerjavi s preteklim letom povišanje kar za 80 %. Dvig teh rezervacij je posledica veliko večjega števila sklenjenih zavarovanj, pri katerih zavarovanec prevzema naložbeno tveganje. Do leta 2003 je bilo namreč stanje teh rezervacij nizko (v letu 2002 so znašale le 211 mio SIT oziroma cca. 0,88 mio EUR). Število zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje, je v letu 2007 naraslo že na 322.141, kar je za 106.019 zavarovancev več kot leto poprej.

Ostale čiste tehnične rezervacije oblikujejo zavarovalnice in pozavarovalnice glede na predvidene bodoče obveznosti in tveganja velikih škod, ki izhajajo na primer iz zavarovanja odgovornosti za jedrsko škodo, proizvajalčeve odgovornosti za farmacevtske izdelke, potresa in drugih obveznosti in tveganj. Čiste ostale zavarovalno-tehnične rezervacije so v zavarovalnicah v letu 2007, v primerjavi s preteklim letom, ostale skoraj enake, v pozavarovalnicah pa so se zmanjšale za 83,6 %.

Poročila pooblaščenih aktuarjev vsebujejo pozitivna mnenja na oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije za leto 2007. Pri nekaterih zavarovalnicah so pooblaščeni aktuarji opozorili upravo zavarovalnice na pomanjkljivost evidenc v informacijskih sistemih, ki tako ne zagotavljajo vseh funkcionalnosti obdelovanja podatkov. Zaradi obdelovanja podatkov zunaj informacijskih sistemov se povečuje možnost napake pri izračunih. Dejstvo pa je, da je tovrstnih opozoril vsako leto manj. Prav tako je iz aktuarskih poročil razvidno, da premije pri nekaterih zavarovanjih ne

zadoščajo za izpolnjevanje obveznosti iz zavarovalnih pogodb. Aktuarji opozarjajo tudi na razkorak med trajanjem obveznosti in trajanjem naložb, kar pomeni, da bodo zavarovalnice v prihodnosti izpostavljene tveganju reinvestiranja.

3.8. Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov

Finančne naložbe zavarovalnic izkazujejo v zadnjih letih visoke stopnje rasti. Zavarovalnice so imele na dan 31. 12. 2007 za 3.398,4 mio EUR naložb kritnega premoženja, katerega del predstavljajo tudi naložbe kritnih skladov, ki so jih zavarovalnice v skladu s predpisi dolžne oblikovati. Naložbe kritnega premoženja, brez kritnih skladov so se v primerjavi s predhodnim letom povečale za 141,4 mio EUR oz. za 11,9 %, naložbe kritnih skladov pa kar za 400,7 mio EUR oz. 24,1 %.

Tabela 14

Naložbe zavarovalnic v obdobju 1999–2007 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31.12.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Indeks 07/99
Naložbe iz lastnih virov	67,4	53,9	76,3	105,5	119,6	156,0	192,4	288,8	619,5	919,1
Kritni sklad	339,5	430,2	559,1	733,1	937,5	1.151,2	1.362,8	1.664,6	2.065,3	608,3
Kritno premoženje brez kritnih skladov	446,0	506,4	578,2	814,3	932,8	997,4	1.114,1	1.191,7	1.333,1	298,9
Skupaj	**852,9**	**990,5**	**1.213,6**	**1.652,9**	**1.989,9**	**2.304,6**	**2.669,3**	**3.145,1**	**4.017,9**	**471,1**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

V strukturi naložb od leta 1999 do leta 2007 so se bistveno bolj kot ostale, povečale naložbe kritnih skladov, le-te so v zadnjem letu porasle za 24,1 % in tako na dan 31.12.2007 dosegle 2.065,3 mio EUR, kar predstavlja že 60,8 % naložb celotnega kritnega premoženja.

Tabela 15

Naložbe pozavarovalnic v obdobju 1999–2007 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31.12.)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Indeks 07/99
Naložbe iz lastnih virov	35,0	44,4	42,0	54,3	62,1	72,2	81,0	128,5	187,2	534,9
Kritno premoženje brez kritnih skladov	122,6	122,5	131,9	135,9	162,2	165,1	175,3	195,7	214,4	174,9
Skupaj	**157,6**	**166,9**	**173,9**	**190,2**	**224,3**	**237,3**	**256,3**	**324,2**	**401,6**	**254,8**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Pozavarovalnice izkazujejo nižje stopnje rasti finančnih naložb kot zavarovalnice. Na dan 31. 12. 2007 so imele 214,4 mio EUR naložb kritnega premoženja, kar v primerjavi s predhodnim letom pomeni povečanje za 18,7 mio EUR oziroma za 9,6 %.

Tabela 16

Sestava naložb kritnih skladov in naložb kritnega premoženja zavarovalnic v obdobju 2002–2007
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

	Kritni sklad								Kritno premoženje brez kritnih skladov							
	2002	**%**	**2004**	**%**	**2006**	**%**	**2007**	**%**	**2002**	**%**	**2004**	**%**	**2006**	**%**	**2007**	**%**
Državni papirji	364,8	49,8	576	50	722,3	43,4	707,8	34,3	248,0	30,4	305,3	30,6	460,7	38,7	445,9	33,4
Nepremičnine	2,6	0,4	1,7	0,1	2,1	0,1	2,2	0,1	46,5	5,7	37,1	3,7	17,9	1,5	19,5	1,5
Posojila	3,9	0,5	12,1	1	6,3	0,4	7	0,3	44,3	5,4	25,9	2,6	17,1	1,4	21,2	1,6
Dolžniški vrednostni papirji	189,3	25,8	303,7	26,4	471,1	28,3	630,2	30,5	99,0	12,2	176,0	17,6	234,5	19,7	321,1	24,1
Lastniški vrednostni papirji	44,7	6,1	143,5	12,5	374,3	22,5	588,1	28,5	114,2	14	193,5	19,4	238,7	20	274,9	20,6
Depoziti v bankah	122,5	16,7	110,9	9,7	77,6	4,7	115,4	5,6	172,4	21,2	151,0	15,2	115,2	9,7	95,6	7,2
Ostalo	5,3	0,7	3,3	0,3	10,9	0,6	14,6	0,7	89,9	11,1	108,6	10,9	107,7	9	154,9	11,6
Skupaj	**733,1**	**100**	**1.151,2**	**100**	**1.664,6**	**100**	**2.065,3**	**100**	**814,3**	**100**	**997,4**	**100**	**1.191,8**	**100**	**1.333,1**	**100**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci

Sredstva kritnega premoženja, brez kritnih skladov so bila tudi v letu 2007 naložena predvsem v državne papirje (33,4 %), sledijo naložbe v dolžniške (24,1 %) in lastniške vrednostne papirje (20,6 %). V primerjavi s preteklimi leti so se precej znižali bančni depoziti, ki na dan 31. 12. 2007 predstavljajo 7,2 % naložb celotnega kritnega premoženja, brez kritnih skladov.

Tudi v strukturi naložb kritnih skladov prevladujejo naložbe v državne papirje, ki predstavljajo 34,3 %, sledijo jim dolžniški vrednostni papirji s 30,5 %, lastniški vrednostni papirji z 28,5 % in depoziti v bankah s 5,6 %.

Sektorsko gledano so naložbe zavarovalniškega sektorja v pomembnem obsegu usmerjene v bančne lastniške in dolžniške vrednostne papirje ter tudi depozite. Takšna naložbena politika zavarovalnic je tudi odraz procesa povezovanja bank in zavarovalnic, to pa pomembno vpliva na lastniško prepletenost finančnih institucij in njihovo skupno izpostavljenost.

Slika 8

Sestava naložb kritnega premoženja (s kritnimi skladi) zavarovalnic v obdobju 2002–2007
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

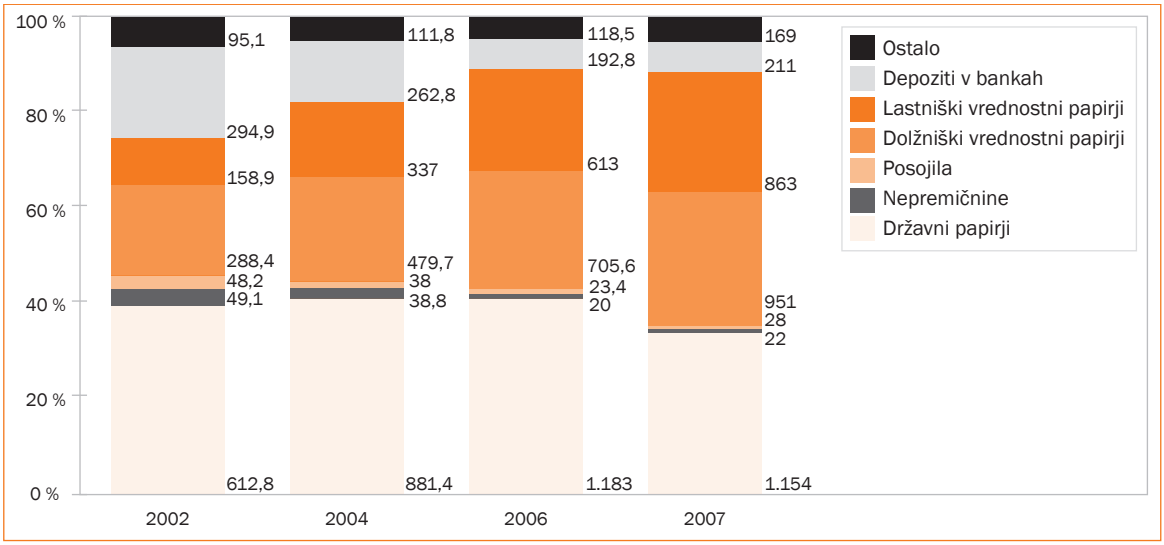

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Slika 9

Sestava naložb kritnega premoženja pozavarovalnic v obdobju 2002–2007 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12.)

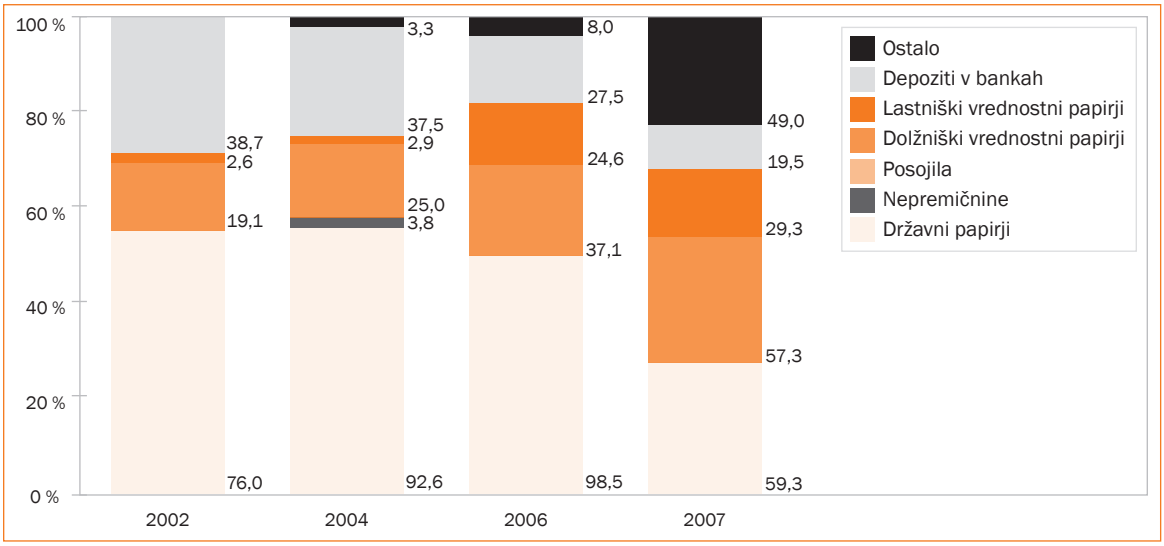

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in RN obrazci.

Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic so se konec leta 2007 v primerjavi z letom 2006 povečale za 18,7 mio EUR oziroma za 9,6 %, kar je 2,1 odstotni točki manj kot leto poprej. Sredstva kritnega premoženja so bila naložena predvsem v državne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država (27,7 %), dolžniške vrednostne papirje (26,7 %) in ostale naložbe (22,8 %), kamor sodijo terjatve (47,6 mio EUR) in druge naložbe (1,4 mio EUR). V primerjavi s preteklim letom so pozavarovalnice nalagale več sredstev kritnega premoženja v ostale naložbe (za 18,3 odstotne točke več), dolžniške vrednostne papirje (za 7,8 odstotnih točk več) in lastniške vrednostne papirje (1,1 odstotno točko več), zmanjšale pa so se naložbe v državne vrednostne papirje (za 22,6 odstotnih točk) in bančne depozite (za 5 odstotnih točk).

V opazovanem obdobju se delež naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov zavarovalnic in pozavarovalnic v obliki bančnih vlog in posojil zmanjšuje, povečujejo pa se predvsem naložbe v dolžniške in lastniške vrednostne papirje. S takšno dinamiko naložb se naložbe domačih zavarovalnic vse bolj približujejo strukturi naložb držav EU, kjer imajo zavarovalnice največji delež premoženja naloženega v dolžniških in lastniških vrednostnih papirjih. Ker domači kapitalski trg večjega obsega takšnih naložb ne omogoča, je za domače zavarovalnice nujna tudi usmeritev na tuje trge.

Kar zadeva naložbe v tujino, se zavarovalnice še vedno najraje odločajo za naložbe v tržne obveznice ter delnice bank in drugih uglednih finančnih institucij s primerno visoko bonitetno oceno. Vse bolj se povečuje tudi delež naložb v druge dolžniške vrednostne papirje (sestavljene vrednostne papirje) in v vzajemne sklade ter delnice investicijskih družb. Pogoste so tudi državne obveznice. Delež naložb v vrednostne papirje tujih izdajateljev se po vstopu Slovenije v EU hitro povečuje in na dan 31. 12. 2007 predstavlja 32,5 % vseh naložb zavarovalnic v vrednostne papirje (upoštevane so vse naložbe, ne glede na vir financiranja). Podatki o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini so predstavljeni v tabeli 17.

Tabela 17

Naložbe kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za zavarovalnice v obdobju 2004–2007
(vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Posojila	Depoziti v bankah	**Skupaj naložbe v tujini**	**Skupaj naložbe**	**Delež naložb v tujini od celotnih naložb**
Kritno premoženje brez kritnih skladov	**2004**	1,3	47,1	7,1	0,0	0,0	**55,9**	**997,4**	**5,60**
	2005	5,0	66,4	9,2	0,0	0,0	**85,2**	**1.114,1**	**7,64**
	2006	8,3	114,8	14,6	0,4	0,0	**138,1**	**1.191,7**	**11,59**
	2007	32,7	187,7	34,0	0,4	0,0	**254,4**	**1.333,1**	**19,11**
Kritni skladi	**2004**	48,0	140,6	24,2	3,3	0,0	**216,5**	**1.151,2**	**18,80**
	2005	59,7	199,1	4,2	0,0	0,0	**321,0**	**1.362,8**	**23,55**
	2006	75,1	310,5	130,6	3,8	0,0	**519,9**	**1.664,6**	**31,24**
	2007	137,0	440,2	179,5	3,8	0,5	**761,0**	**2.065,3**	**36,85**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Konec leta 2007 so znašale naložbe v tuje delnice in obveznice že 1.015,8 mio EUR, kar je za 357,8 mio EUR več kot leto poprej. Najvišji odstotek naložb v tujini predstavljajo naložbe kritnih skladov zavarovalnic, ki se iz leta v leto povišujejo in konec leta 2007 znašajo že skoraj 36,9 % vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic. V okviru le teh predstavljajo naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje 69,9 % vseh naložb kritnih skladov zavarovalnic v dolžniške vrednostne papirje, kar je za 4 odstotne točke več kot leto poprej. V letu 2007 se je v primerjavi z letom 2006 zelo povečal delež naložb v tuje državne papirje, ki je za leto 2006 znašal 10,4 % vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje, v letu 2007 pa 19,4 % oziroma 137,0 mio EUR. Delež naložb v tuje lastniške vrednostne papirje se je zmanjšal s 34,9 % vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje v letu 2006 na 30,5 % oziroma na 179,5 mio EUR v letu 2007. V letu 2007 so precej porasle tudi naložbe kritnega premoženja v tujini, in sicer za 84,5 % ter so tako predstavljale 19,1 % vseh naložb kritnega premoženja zavarovalnic. Naložbe kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje vrednostne papirje so konec leta 2007 znašale 58,6 mio EUR, kar predstavlja 27,4 % naložb kritnega premoženja pozavarovalnic oziroma za 15,1 odstotne točke več kot v letu 2006.

Zavarovalnice, ki nalagajo svoja sredstva v tuje vrednostne papirje, precejšnjo skrb posvečajo tudi teritorialni razpršenosti naložb. Največ zavarovalnic svoje naložbe usmerja v približno deset do dvajset držav, ena zavarovalnica ima naložbe celo v 30 različnih državah. Daleč največji delež naložb, in sicer dobra petina (v letu 2005 skoraj četrtina), pri tem še vedno odpade na Nemčijo. Sledijo Avstrija, Luksemburg, ZDA, Francija, Nizozemska in Velika Britanija s 5 do 10 %, malo pod tem pragom sta Irska in Italija, vse druge pa imajo manjše deleže.

Naložbe v sestavljene vrednostne papirje se vse bolj povečujejo. Na dan 31. 12. 2005 je imelo naložbe v sestavljene vrednostne papirje šest zavarovalnic (skupaj 33 sestavljenih vrednostnih papirjev) v skupni vrednosti 109,3 mio EUR. Na dan 31. 12. 2006 so naložbe v sestavljene vrednostne papirje predstavljale že več kot četrtino vseh naložb zavarovalnic v tuje vrednostne papirje in so skupno znašale 166,1 mio EUR (skupaj 54 sestavljenih vrednostnih papirjev). Naložbe v sestavljene vrednostne papirje so na dan 31. 12. 2007 znašale že 219,1 mio EUR (skupaj 82 sestavljenih vrednostnih papirjev). Čeprav se je vrednost naložb zavarovalnic v sestavljene vrednostne papirje v letu 2007 v primerjavi z letom 2006 povečala, se je delež teh naložb v skupnih naložbah zavarovalnic v tuje vrednostne papirje zmanjšal zaradi izdatnejšega povečanja naložb v vse tuje vrednostne papirje

Pri vseh sestavljenih vrednostnih papirjih gre za dolgoročne naložbe z zapadlostjo od 5 do 40 let, največ je 10 in 20-letnih. Zavarovalnice se v glavnem odločajo za nakup teh papirjev z namenom, da jih zadržijo do zapadlosti, pri tem se večina posameznih nakupov giblje od 200 tisoč pa do 5,9 mio EUR. Večje zavarovalnice se odločajo za večje posamične nakupe, ki v določenih primerih zajemajo celotno emisijo vrednostnega papirja. Izdajatelji oziroma garanti vrednostnih papirjev praviloma presegajo predpisano minimalno bonitetno oceno bonitetnih

hiš. Z vsemi vrednostnimi papirji se trguje na uglednih svetovnih borzah, najbolj pogosto na borzi v Luxemburgu.

Zavarovalnice so do leta 2001 izkazovale primanjkljaj naložb kritnega premoženja glede na stanje zavarovalno-tehničnih rezervacij, ki je bil deloma posledica dejstva, da so zavarovalnice s temi viri financirale opredmetena osnovna sredstva za zavarovalno dejavnost in terjatve, deloma pa posledica popravkov in odpisov vrednosti naložb oziroma izgub v poslovanju. Zadovoljivo pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja so prvič izkazale v letu 2002. V letu 2003 se je ta pokritost še izboljšala, v znatni meri tudi na račun razširitve vrst naložb kot naložb kritnega premoženja s terjatvami do zavarovalcev premoženjskih zavarovanj z dospelostjo do 30 dni, terjatvami za obračunane obresti od naložb v obveznice in druge dolžniške vrednostne papirje ter bančne depozite, terjatvami do zavarovalnic in pozavarovalnic za pozavarovalne premije z dospelostjo do treh mesecev ter naložbami v depozite pri hranilnici s sedežem v Republiki Sloveniji, državi EEA oziroma državi članici OECD. Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-C) (Ur. l. RS, št. 79/06) je v letu 2006 dovolil še nove oblike naložb in sicer terjatve iz naslova povračila davkov, terjatve do garancijskih, solidarnostnih in škodnih skladov ter opredmetena osnovna sredstva, razen zemljišč in zgradb, ki se vrednotijo glede na amortizacijo po načelu preudarnosti, če izpolnjujejo določene zakonske pogoje.

Tabela 18

Primerjava oblikovanih drugih zavarovalno-tehničnih rezervacij[9] in vrednosti naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov za zavarovalnice in pozavarovalnice v obdobju 1999–2007

(vsi zneski so v mio EUR)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Naložbe kritnega premoženja	568,6	628,8	709,5	950,2	1.095,1	1.162,5	1.289,4	1.387,5	1.547,6
Oblikovani viri ZTR	708,5	774,4	867,6	933,7	994,5	1.064,5	1.177,5	1.270,7	1.303,2
Razlika	**-139,9**	**-145,6**	**-158,1**	**16,5**	**100,6**	**98,0**	**111,9**	**116,8**	**244,4**

Vir: Obrazca St – 43 in St – 55, obrazci RN, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov in revidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 1999 - 31. 12. 2006 in nerevidirane bilance stanja zavarovalnic in pozavarovalnic na dan 31. 12. 2007.

[9]Glej opombo št. 7

Konec leta 2007 se je pokritost glede na predhodno leto povečala za 109,2 %, naložbe kritnega premoženje tako presegajo oblikovane zavarovalno-tehnične rezervacije za 244,4 mio EUR. Tako je pri zavarovalnicah pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnih skladov v letu 2007 znašala 108,3 %, pokritost zavarovalno-tehničnih rezervacij z naložbami kritnega premoženja brez kritnih skladov 116 %, pri pozavarovalnicah pa je znašala 139 %.

3.9. Kapitalska ustreznost

Načelo obvladovanja tveganj je pomembno načelo Zakona o zavarovalništvu. Zavarovalnice ob ustreznih zavarovalno-tehničnih rezervacijah, primernem nalaganju kritnega premoženja oziroma premoženja kritnih skladov, pozavarovanju, sozavarovanju in upravljanju likvidnosti zavarovalnice, obvladujejo tveganja predvsem z zadostnim kapitalom oziroma kapitalsko ustreznostjo. Kapitalska ustreznost se v skladu z merili Zakona o zavarovalništvu kaže v obveznosti zavarovalnice, da vedno razpolaga z ustreznim kapitalom, ki je odvisen od obsega in vrste zavarovalnih poslov, ki jih zavarovalnica opravlja, ter tveganj, ki jim je pri opravljanju teh poslov izpostavljena. Kapitalska ustreznost se izračunava v skladu z metodologijo, določeno z Zakonom o zavarovalništvu in podzakonskimi predpisi Agencije za zavarovalni nadzor. Zavarovalnice ugotovijo in izkažejo kapitalsko ustreznost na predpisanih obrazcih.

Za kompozitne zavarovalnice velja, da morajo ločeno izračunavati presežek oziroma primanjkljaj razpoložljivega kapitala za skupino premoženjskih ter za skupino življenjskih zavarovanj.

Zavarovalnice so dolžne v vsakem trenutku ugotavljati in izkazovati kapitalsko ustreznost. Če kapital zavarovalnice zaradi povečanih kapitalskih zahtev ali drugih vzrokov ne dosega minimalnega kapitala, določenega v 110. oziroma 111. členu Zakona o zavarovalništvu, mora uprava zavarovalnice nemudoma sprejeti tiste ukrepe za zagotovitev minimalnega kapitala, o katerih je za odločanje pristojna sama, oziroma izdelati predlog tistih ukrepov, o katerih so za odločanje pristojni drugi organi zavarovalnice. Nedoseganje minimalnega kapitala predstavlja hujšo kršitev pravil o obvladovanju tveganj. Če uprava zavarovalnice nemudoma ne sprejme ukrepov za odpravo tovrstne kršitve, Agencija to z odredbo naloži upravi oziroma upravi in nadzornemu svetu.

Tabela 19

Kapitalska ustreznost zavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (zneski so v mio EUR)

	2006		2007	
Kapital	**Premoženjska zavarovanja**	**Življenjska zavarovanja**	**Premoženjska zavarovanja**	**Življenjska zavarovanja**
Temeljni kapital	271,7	113,5	425,8	186,6
Zajamčeni kapital	56,3	28,4	73,6	43,3
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	215,4	85,1	352,2	143,3
Dodatni kapital	70,9	8,8	24,4	6,4
Razpoložljivi kapital zavarovalnic	260,4	114,8	266,2	144,9
Zahtevani minimalni kapital	151,1	68,9	175,1	85,9
Kapitalska ustreznost	**109,3**	**45,9**	**91,1**	**59,0**

Vir: Obrazci KUS.

Po stanju na dan 31. 12. 2006 je primanjkljaj razpoložljivega kapitala premoženjskih zavarovanj izkazala ena od trinajstih zavarovalnic. Že v decembru 2006 so lastniki vplačali dodatni osnovni kapital in zavarovalnica primanjkljaj razpoložljivega kapitala izkazuje zgolj zaradi dejstva, da povečanje osnovnega kapitala po stanju na dan 31. 12. 2006 še ni bilo vpisano v sodni register in tako tudi še ni upoštevano v izračunu kapitalske ustreznosti. Pri življenjskih zavarovanjih so bile vse zavarovalnice na dan 31. 12. 2006 kapitalsko ustrezne.

Na dan 31. 12. 2007 beležijo presežek razpoložljivega kapitala tako v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj kot v zavarovalni skupini življenjskih zavarovanj vse zavarovalnice. Leto 2007 je tako tudi prvo od leta 2001, odkar se v Sloveniji izračunavajo kapitalske zahteve v skladu s smernicami EU, ko nobena od obstoječih zavarovalnic ni izkazovala kapitalske neustreznosti.

Vse zavarovalnice skupaj konec leta 2007 kažejo močno povečanje temeljnega kapitala glede na stanje temeljnega kapitala konec leta 2006 tako pri premoženjskih kot pri življenjskih zavarovanjih. Do navedenega povečanja je prišlo predvsem zaradi povečanja presežka iz prevrednotenja, prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let, rezerv iz dobička in osnovnega kapitala.

Drugačna je slika pri stanju dodatnega kapitala, ki kaže močno znižanje. Znižanje dodatnega kapitala v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj izhaja predvsem iz dejstva, da so bile v letu 2006 v le-tega vštete izravnalne rezervacije, ki so jih zavarovalnice oblikovale po lastni presoji in so jih morale do 1. 1. 2007 razgraditi. Iz tega naslova se je v letu 2007 povečal preneseni čisti dobiček iz prejšnjih let. Poleg tega se je pri večini zavarovalnic, ki so izdale podrejene dolžniške instrumente, stanje teh v letu 2007 primerjalno z letom 2006 znižalo, kar velja tudi za skupino življenjskih zavarovanj.

Povečanje razpoložljivega kapitala v letu 2007 glede na leto 2006, v primerjavi s povečanjem temeljnega kapitala v istem obdobju ni visoko, kar izhaja iz dejstva, da so nekatere zavarovalnice v letu 2007 močno povečale udeležbe v druge finančne institucije, ki predstavljajo odbitno postavko razpoložljivega kapitala. Zaradi navedenih razlogov, in zaradi povečanja zahtevanega

minimalnega kapitala, je kapitalska ustreznost zavarovalnic v zavarovalni skupini premoženjskih zavarovanj na dan 31. 12. 2007 nekoliko nižja kot konec leta 2006.

Tabela 20

Kapitalska ustreznost pozavarovalnic na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (zneski so v mio EUR)

KAPITAL	2006	2007
Temeljni kapital	89,5	147,5
Zajamčeni kapital	7,5	8,7
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	82,2	138,8
Dodatni kapital	28,0	4,1
Razpoložljivi kapital pozavarovalnic	73,9	81,0
Zahtevani minimalni kapital	22,1	26,1
Kapitalska ustreznost	**51,7**	**54,9**

Vir: Obrazci KUS.

Obe pozavarovalnici sta tako po stanju na dan 31. 12. 2006 kot tudi po stanju na dan 31. 12. 2007 izkazali presežek razpoložljivega kapitala.

Podobno kot zavarovalnice tudi pozavarovalnici konec leta 2007 kažeta močno povečanje temeljnega kapitala glede na stanje temeljnega kapitala konec leta 2006 in močno znižanje dodatnega kapitala. Temeljni kapital se je povečal predvsem zaradi povečanja presežka iz prevrednotenja, prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let in rezerv iz dobička. Tudi pri pozavarovalnicah se je v letu 2007 močno povečala udeležba v druge finančne institucije. Ne glede na navedeno pa je kapitalska ustreznost v letu 2007 še vedno višja kot v letu 2006.

Stanje kapitalske ustreznosti zavarovalnega sektorja po stanju na dan 31. 12. 2007 glede na 01. 01. 2007 oziroma 31. 12. 2006 ponazarja tudi naslednja slika:

Slika 10

Presežek razpoložljivega kapitala pri izračunu kapitalske ustreznosti zavarovalnic in pozavarovalnic v letu 2007 (podatki so v mio EUR)

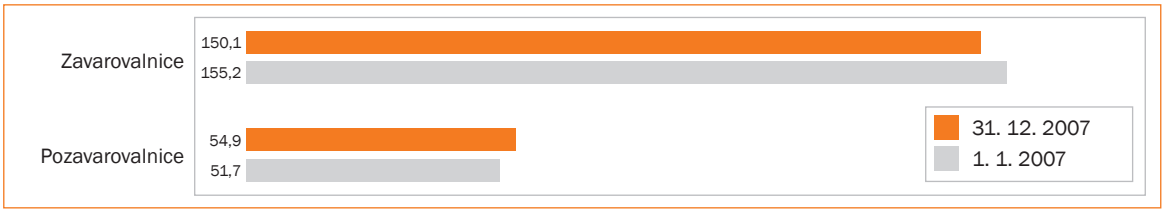

Vir: Obrazci KUS.

4 Pokojninske družbe

4.1. Struktura zavarovalnega trga glede na deleže pokojninskih družb

V skladu z ZPIZ-1 je pokojninska družba pravna oseba s sedežem v Republiki Sloveniji, ki ima dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Za pokojninsko družbo, za katero je edina dopustna pravno-organizacijska oblika delniška družba, se uporabljajo določbe zakona, ki ureja zavarovalništvo, o zavarovalni delniški družbi, če ni z ZPIZ-1 drugače določeno. Opravlja lahko samo dejavnost prostovoljnega dodatnega

pokojninskega zavarovanja, ki obsega zbiranje premij tega zavarovanja in vodenje računov zavarovancev, upravljanje s premoženjem pokojninske družbe, izplačevanje pokojninske rente ter upravljanje z zaprtimi in odprtimi pokojninskimi skladi. Dovoljenje za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izda Agencija na podlagi pozitivnega mnenja ministra, pristojnega za delo. Izvajalci pokojninskih načrtov prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja, ki je v Sloveniji zaživelo leta 2001, so poleg pokojninskih družb lahko še vzajemni pokojninski skladi in zavarovalnice.

Razmerje med pokojninskimi prispevki v blagajno obveznega pokojninskega zavarovanja in transferji Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje posameznikom in gospodinjstvom je iz leta v leto slabše, kar povzroča vedno večji pritisk na pokojninsko blagajno. Za posameznike postaja dodatno varčevanje za starost zato vedno bolj pomembno. Kljub vsakoletni rasti števila zavarovancev, zbrane premije in sredstev dodatnega pokojninskega zavarovanja, ter državne spodbude z davčnimi olajšavami, se pričakovanja o varčevanju v obliki tega zavarovanja niso uresničila. Zaradi nizke donosnosti varčevanja za starost in visokih preteklih donosnosti na kapitalskih trgih, tovrstna oblika varčevanja namreč ni najbolj privlačna. Slovenija v razvoju prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja po zbranih sredstvih v BDP tako precej zaostaja za euroobmočjem.

Konec leta 2007 so imele dovoljenje Agencije za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega zavarovanja tri pokojninske družbe, kar je ena manj kot v letu 2006. Razlog je v tem, da so se zavarovalne pogodbe prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja (portfelj) Prve pokojninske družbe d.d. v letu 2007 prenesle na novo ustanovljeno Prvo, osebno zavarovalnico d.d., posledica navedenega je preoblikovanje Prve pokojninske družbe d.d. v navadno delniško družbo oziroma holding.

Zaradi navedenega vsi podatki za pokojninske družbe za leto 2006 zajemajo štiri, za leto 2007 pa tri pokojninske družbe, kar otežuje primerjavo.

Tabela 21

Obračunane kosmate zavarovalne premije in število zavarovancev ter deleži pokojninskih družb v letu 2006 in 2007

Pokojninska družba	Premije 2006 v mio EUR	%	Št. zav. 2006	%	Premije 2007 v mio EUR	%	Št. zav. 2007	%
Moja naložba, pokojninska družba d.d.	11,7	12,2	24.337	12,6	15,9	20,3	29.114	20,4
Prva pokojninska družba, d.d.	25,0	26,2	66.556	33,5	/	/	/	/
Skupna pokojninska družba d.d.	38,0	39,8	65.344	33,0	39,9	51,0	69,399	48,7
Pokojninska družba A, d.d.	20,9	21,8	40.596	20,9	22,5	28,7	44.145	30,9
Skupaj	**95,6**	**100**	**196.833**	**100**	**78,3**	**100**	**142.658**	**100**

Vir: Obrazci St – 19, 50, 23, 56/I in 56/K.

V letu 2007 so pokojninske družbe obračunale kosmato zavarovalno premijo v skupni višini 78,3 mio EUR, kar predstavlja v primerjavi s predhodnim letom zmanjšanje za 17,3 mio EUR oziroma za 18,1 %. Omenjeno zmanjšanje je posledica dejstva, da so v podatkih za leto 2007 zajete tri, v podatkih za leto 2006 pa štiri pokojninske družbe. Skupna premija vseh treh pokojninskih družb se je v letu 2007 povečala za 7,7 mio EUR oziroma za 10,9 %. Glede tržnega deleža imata največji dve družbi skupaj 79,7 % delež trga. Vodi Skupna pokojninska družba d.d. z 51 % tržnim deležem. Sledi ji Pokojninska družba A d.d. z 28,7 % tržnim deležem, tretja pa je Moja naložba d.d. z 20,3 % deležem trga.

Pokojninske družbe so imele na dan 31. 12. 2007 zavarovanih 142.658 zavarovancev, kar je za 54.175 zavarovancev manj oziroma za 12.381 zavarovancev več kot v predhodnem letu,

če podatkov Prve pokojninske družbe d.d. za leto 2006 ne upoštevamo. Največ zavarovancev, in sicer 138.526 (96,9 % vseh zavarovancev) ima kolektivno sklenjene zavarovalne pogodbe, 4.132 zavarovancev pa ima individualno sklenjene zavarovalne pogodbe. Povprečna mesečna bruto premija v posamezni pokojninski družbi na zavarovanca, ki ni v statusu mirovanja in ni zadržal pravic, je v letu 2007 znašala od 44,22 EUR do 49,66 EUR. Glede na število zavarovancev imata največje deleže isti dve družbi, ki vodita tudi po deležih obračunanih zavarovalnih premij.

4.2. Poslovanje pokojninskih družb

Podatki o poslovanju pokojninskih družb za leto 2006 temeljijo na revidiranih računovodskih izkazih, za leto 2007 pa na nerevidiranih letnih poročilih. Pokojninske družbe so izkaze pripravile na podlagi podzakonskih predpisov Agencije in za leto 2007 prvič tudi na podlagi Mednarodnih standardov računovodskega poročanja.

Tabela 22
Podatki o poslovanju pokojninskih družb za leto 2006 in 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

		Leto 2006	Leto 2007
1.	Čisti prihodki od zavarovalnih premij	95,7	78,3
2.	Prihodki naložb	39,4	90,0
3.	Drugi čisti prihodki od zavarovanja	6,5	5,7
4.	Čisti odhodki za škode	4,0	2,8
5.	Sprememba ostalih čistih zavarovalno-tehničnih rezervacij (+/-)	-108,4	-94,5
6.	Čisti obratovalni stroški	6,0	4,5
7.	Odhodki naložb	13,2	68,2
	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	2,7	2,4

Vir: Revidirani izkazi poslovnega izida pokojninskih družb za leto 2006 in nerevidirana Letna poročila pokojninskih družb za leto 2007.

Pokojninske družbe so kot sektor v letu 2007 ustvarile dobiček v višini 2,4 mio EUR, kar je za 11,1 % manj kot v letu 2007 oziroma za 118 % več, če podatkov za Prvo pokojninsko družbo d.d. za leto 2006 ne upoštevamo. Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2007 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. K izboljšanju izida je v največji meri vplival porast prihodkov od naložb, ki so se povečali za 50,6 mio EUR oziroma za 128,4 % (brez upoštevanja Prve pokojninske družbe d.d. so prihodki od naložb porasli za 59,6 mio EUR oziroma za 196 %), dodatno pa tudi zmanjšanje čistih odhodkov za škode za 30 % (brez upoštevanja Prve pokojninske družbe d.d. so se le-ti povečali za 155 %), čistih obratovalnih stroškov za 25 %, in odhodkov iz naslova oblikovanja ostalih zavarovalno-tehničnih rezervacij za 12,8 %. Na drugi strani so se čisti prihodki od zavarovalnih premij zmanjšali za 18,2 % (oziroma povečali za 11 %, če podatkov za Prvo pokojninsko družbo d.d. ne upoštevamo), odhodki od naložb pa povečali kar za 416,7 %.

4.3. Bilance stanja

Bilančna vsota pokojninskih družb se je v letu 2007 glede na predhodno leto zmanjšala za 15,9 mio EUR oziroma za 3,6 % in je konec leta dosegla 422,7 mio EUR. Če podatkov za Prvo pokojninsko družbo d.d. za leto 2006 ne upoštevamo je bilančna vsota dejansko porasla za 101,2 mio EUR oziroma za 31,5 %.

Na strani sredstev so se znižale vse postavke, razen kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev, ki so se povečale za 100 %. Naložbe v zemljišča, zgradbe in druge finančne naložbe, ki predstavljajo kar 99,2 % celotnih sredstev pokojninskih družb so se zmanjšale za 3,3 % oziroma

povečale za 32 %, če podatke Prve pokojninske družbe za leto 2006 izločimo.

Največjo postavko med obveznostmi do virov sredstev predstavljajo v letu 2006 zavarovalno-tehnične rezervacije (89,2 %). Zaradi uvedbe Mednarodnih standardov računovodskega poročanja, ki ločijo med zavarovalnimi in finančnimi pogodbami (MSRP 4), se obveznosti iz naslova prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj v letu 2007 izkazujejo med drugimi obveznostmi (postavka Obveznosti iz finančnih pogodb) in ne več med zavarovalno-tehničnimi rezervacijami. Druge obveznosti konec leta 2007 znašajo 400,2 mio EUR, od tega obveznosti iz finančnih pogodb 398,6 mio EUR.

Postavka kapitala, ki predstavlja 5 % vseh obveznosti do virov sredstev se je v letu 2007 zmanjšala za 50,2 %, kot posledica zmanjšanja števila pokojninskih družb v letu 2007. Pri tem se je zmanjšal osnovni kapital (za 48,7 %), kapitalske rezerve (za 83,6 %), presežek iz prevrednotenja (za 52,2 %), na drugi strani se je zmanjšala prenesena izguba in povečal čisti poslovni izid poslovnega leta. Če podatke Prve pokojninske družbe za leto 2006 izločimo, je dejansko prišlo do povečanja kapitala (za 35,7 %), pri čemer je porasel presežek iz prevrednotenja, čisti poslovni izid poslovnega leta in rezerve iz dobička.

Tabela 23

Zbirna bilanca stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (vsi zneski so v mio EUR)

		Leto 2006	Leto 2007	Indeks 07/06
	SREDSTVA	**438,6**	**422,7**	**96,4**
A.	**Neopredmetena dolgoročna sredstva**	0,5	0,1	20,0
B.	**Naložbe v zemljišča in zgradbe ter finančne naložbe**	433,7	419,2	96,7
	- od tega druge finančne naložbe	400,1	379,7	94,9
C.	**Naložbe v korist življenjskih zavarovancev, ki prevzemajo naložbeno tveganje**	0,0	0,0	/
D.	**Terjatve**	1,9	1,6	84,2
E.	**Razna sredstva**	2,0	0,8	40,0
F.	**Kratkoročne aktivne časovne razmejitve**	0,5	1,0	200,0
	OBVEZNOSTI	**438,6**	**422,7**	**96,4**
A.	**Kapital;** od tega:	42,8	21,3	49,8
	- vpoklicani kapital	29,8	15,3	51,3
B.	**Podrejene obveznosti**	0,0	0,5	/
C.	**Zavarovalno-tehnične rezervacije in odloženi prihodki od premij**	391,2	0,0	/
E.	**Rezervacije za druge nevarnosti in stroške**	0,5	0,6	120,0
G.	**Druge obveznosti**	4,0	400,2	10.005,0
H.	**Pasivne časovne razmejitve**	0,1	0,1	100,0

Vir: Revidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2006 in nerevidirane bilance stanja pokojninskih družb na dan 31. 12. 2007.

4.4. Kazalci poslovanja

Pomembnejši kazalci poslovanja so prikazani v naslednji tabeli:

Tabela 24

Kazalci poslovanja pokojninskih družb za leto 2006 in 2007

Kazalec	2006	2007
Koeficient nalaganja oz. pokritost matematičnih rezervacij z naložbami[10]	100 %	100 %
Delež kapitala v financiranju	9,7 %	5,0 %
Čista donosnost kapitala	6,9 %	12,9 %
Delež čiste v kosmati obračunani zavarovalni premiji	100 %	100 %

Vir: Obrazec St – 55, revidirane bilance stanja in revidirani izkazi poslovnega izida, poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

[10]Med matematičnimi rezervacijami so upoštevane obveznosti iz pogodb prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja. Omenjene obveznosti so v bilanci stanja prikazane pod postavko druge obveznosti (postavka Obveznosti iz finančnih pogodb). Zakon o zavarovalništvu pa jih uvršča med zavarovalno-tehnične rezervacije.

Koeficient nalaganja oziroma pokritosti rezervacij se v primerjavi s predhodnima dvema letoma ni spremenil in znaša 100 %.

Delež kapitala v obveznostih do virov sredstev kaže stopnjo udeležbe lastniškega kapitala v celotnem financiranju. Zaradi zmanjšanja kapitala za 50,2 %, kot posledice zmanjšanja števila pokojninskih družb, se je omenjeni delež v primerjavi s preteklim letom zmanjšal za 4,7 odstotne točke. Če podatkov za Prvo pokojninsko družbo d.d. za leto 2006 ne upoštevamo, se je delež povečal, in sicer za 0,1 odstotne točke.

Donosnost kapitala se je predvsem zaradi zmanjšanja kapitala, kot posledice zmanjšanja števila pokojninskih družb, povečala za 6 odstotnih točk.

Za pokojninske družbe se delež čiste premije v kosmati zavarovalni premiji v letu 2007, v primerjavi s predhodnima dvema letoma, ni spremenil in znaša 100 %, kar kaže na to, da pokojninske družbe nevarnosti, ki so jih prevzele v kritje, ne pozavarujejo.

4.5. Matematične rezervacije oziroma Obveznosti iz finančnih pogodb[11]

[11]Glej opombo pod št. 10.

Matematične rezervacije se v času varčevanja izračunajo kot akumulirana vrednost tehničnih premij. Pokojninske družbe jih oblikujejo v skladu s pokojninskim načrtom.

Pokojninske družbe so na dan 31. 12. 2007 iz naslova prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja izkazale obveznosti v višini 398,5 mio EUR. Obveznosti so, v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, v bilanci stanja izkazane kot obveznosti iz finančnih pogodb, po vsebini pa ustrezajo matematičnim rezervacijam. V primerjavi s predhodnim letom so obveznosti iz naslova prostovoljnih dodatnih pokojninskih zavarovanj porasle za 1,9 % (oz. 7,3 mio EUR) oziroma za 31,2 %, če podatke Prve pokojninske družbe za leto 2006 izločimo.

4.6. Naložbe

Vrednost naložb kritnih skladov pokojninskih družb je na dan 31. 12. 2007 znašala 399,4 mio EUR in se je v primerjavi s predhodnim letom povečala za 1,9 % oziroma za 31,1 %, če podatke za Prvo pokojninsko družbo d.d. za leto 2006 izločimo. V strukturi naložb se delež naložb v državne papirje in vrednostne papirje, za katere jamči država, zmanjšuje, tako da je na dan 31. 12. 2007 s 26,7 % deležem v primerjavi s preteklim letom manjši za 4,8 odstotne točke. Največji delež v strukturi naložb na dan 31. 12. 2007, kakor tudi že na dan 31. 12. 2006, predstavljajo naložbe v dolžniške vrednostne papirje s 33,3 % deležem. Vse bolj se povečuje delež naložb v lastniške vrednostne papirje, iz 13,5 % v letu 2006 na 18,3 % v letu 2007, in delež naložb v depozite v bankah, ki se je v letu 2007 v primerjavi s predhodnim letom povečal za 4 odstotne točke in predstavlja 21,5 % vseh naložb.

Slika 11

Sestava naložb kritnih skladov pokojninskih družb na dan 31. 12. 2004, 31. 12. 2005, 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (zneski so v mio EUR)

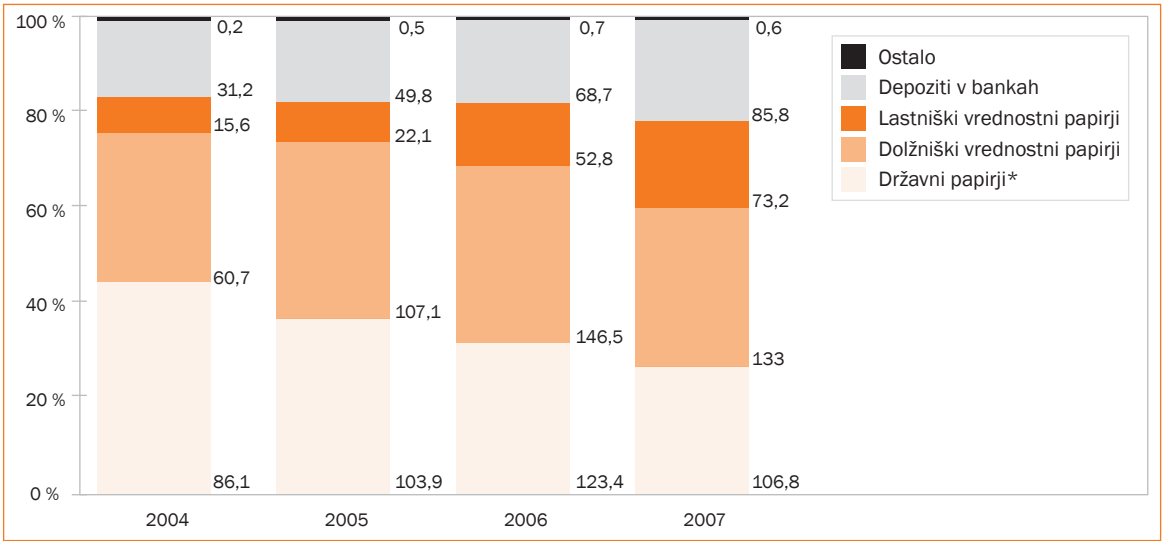

*državni papirji in vrednostni papirji, za katere jamči država
Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Tudi pri pokojninskih družbah precejšen delež naložb predstavljajo naložbe v tujino. Delež naložb v vrednostne papirje tujih izdajateljev na dan 31. 12. 2007 predstavlja 28,4 % vseh naložb pokojninskih družb v vrednostne papirje (upoštevane so vse naložbe, ne glede na vir financiranja), kar je za 0,2 odstotne točke manj kot leto poprej, njihova vrednost pa dosega 92,8 mio EUR. Če pa gledamo le naložbe kritnih skladov, so naložbe v vrednostne papirje tujih izdajateljev znašale 98,1 mio EUR, kar predstavlja 24,6 % celotnih naložb kritnih skladov pokojninskih družb. Od tega predstavljajo naložbe v tuje lastniške vrednostne papirje 45,1 % vseh naložb v lastniške vrednostne papirje, kar je za 17,2 odstotne točke manj kot leto poprej, naložbe v tuje dolžniške vrednostne papirje pa 41,2 % vseh naložb v tovrstne vrednostne papirje.

Tabela 25

Sestava naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v tujini za pokojninske družbe v obdobju 2004–2007 (vsi zneski so v mio EUR na dan 31. 12)

		Državni papirji	Dolžniški vrednostni papirji	Lastniški vrednostni papirji	Ostale naložbe	**Skupaj naložbe v tujini**	**Skupaj naložbe**	**Delež naložb v tujini od celotnih naložb**
Kritni skladi	**2004**	0,8	19,6	6,7	0,0	**27,1**	**194,0**	**14,1**
	2005	5,4	35,1	8,3	0,0	**48,8**	**283,4**	**17,3**
	2006	6,2	56,8	21,7	0,0	**84,7**	**392,3**	**21,6**
	2007	3,1	55,7	33,0	6,3	**98,1**	**399,4**	**24,6**

Vir: Poročilo o naložbah kritnega premoženja in kritnih skladov.

Prav tako kot pri zavarovalnicah se tudi pri pokojninskih družbah povečuje delež naložb v sestavljene vrednostne papirje. Na dan 31. 12. 2006 so tri, na dan 31. 12. 2007 pa dve pokojninski družbi izkazovali naložbe v sestavljene vrednostne papirje. Pri eni pokojninski družbi predstavljajo te naložbe že 38,3 % naložb v tuje vrednostne papirje oziroma 7,6 % vseh naložb v vrednostne papirje, pri drugi pokojninski družbi pa naložbe v sestavljene vrednostne papirje predstavljajo le slaba 2 % naložb v tuje vrednostne papirje. Skupna vrednost teh naložb je konec leta 2006 znašala 31,2 mio EUR, konec leta 2007 pa 5,8 mio EUR. To je sicer manj kot v predhodnem letu, vendar več, če podatkov Prve pokojninske družbe d.d. za leto 2006 ne upoštevamo. Skupno število sestavljenih vrednostnih papirjev pokojninskih družb se je povečalo z 18 konec leta

2005 na 27 konec leta 2006, konec leta 2007 pa se je zmanjšalo na 13, predvsem zaradi zmanjšanja števila pokojninskih družb.

4.7. Kapitalska ustreznost

Tako na dan 31. 12. 2006 kot na dan 31. 12. 2007 so vse pokojninske družbe izpolnjevale kapitalske zahteve, vendar pa se je temeljni kapital pokojninskih družb kot celote v letu 2007 glede na leto 2006 občutno znižal, nekoliko pa se je znižala tudi kapitalska ustreznost. To je predvsem posledica dejstva, ker so na dan 31. 12. 2007 v slovenskem prostoru obstajale tri, namesto prej štirih pokojninskih družb, saj je v letu 2007 Prva pokojninska družba d.d. prenesla pogodbe o pokojninskih zavarovanjih na Prvo osebno zavarovalnico d.d. in se preoblikovala v navadno delniško družbo. Poleg tega so se pri obstoječih pokojninskih družbah povečale zahteve po minimalnem kapitalu.

Tabela 26

Kapitalska ustreznost pokojninskih družb na dan 31. 12. 2006 in 31. 12. 2007 (zneski so v mio EUR)

KAPITAL	2006	2007
Temeljni kapital	32,0	20,4
Zajamčeni kapital	8,2	9,6
Izpolnjevanje zahteve iz 3. odstavka 106. člena ZZavar	23,8	10,8
Dodatni kapital	1,5	0,5
Razpoložljivi kapital pokojninske družbe	26,8	20,5
Zahtevani minimalni kapital	15,6	16,5
Kapitalska ustreznost	**11,2**	**4,0**

Vir: Obrazci KUS.

5 Druge družbe, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli

Agencija za zavarovalni nadzor nadzira tudi Prvi pokojninski sklad, ustanovljen na podlagi določb Zakona o prvem pokojninskem skladu RS in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (ZPSPID), Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ ter Škodni sklad, ki je organiziran v okviru Slovenskega zavarovalnega združenja v delu, ki se nanaša na škodni sklad.

Tabela 27

Obračunana kosmata premija drugih družb, ki se ukvarjajo z zavarovalnimi posli v letu 2006 in 2007
(zneski so v mio EUR)

Naziv in vrsta zavarovanja	2006	2007
Prvi pokojninski sklad (življenjsko zavarovanje vezano na enote investicijskih skladov)*	**8,0**	**12,1**
Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ (zavarovanje požara in elementarnih nesreč)	**1,3**	**1,2**
Slovensko zavarovalno združenje – škodni sklad (zavarovanje odgovornosti pri uporabi motornih vozil)	**3,0**	**4,1**

* premija iz varčevalnega dela PPS, ki je bila namenjena za nakup rent PPS
Vir: Obrazca St-23 in 50.

Prvi pokojninski sklad v imenu in za račun zavarovancev upravlja Kapitalska družba, d.d. z namenom, da pokrije svoje obveznosti do zavarovancev. Te obveznosti izhajajo iz zavarovalnih polic dodatnega pokojninskega zavarovanja, nanašajo pa se na izplačilo pokojninske rente oziroma zavarovalne vsote, če zavarovanec umre prej, preden pridobi pravico do rente. Premija

za pokojninsko rento je bila zagotovljena z zamenjavo pokojninskih bonov za točke zavarovalne police.

S 13. julijem 2004 so zavarovanci, ki so bili na ta dan starejši od 55 let, prvi pridobili pravico do pokojninske rente. Tako je s tem dnem nastala razdelitev sredstev in zavarovancev PPS, in sicer na del, ki pripada policam v obdobju, preden zavarovanci pridobijo pravico do pokojninske rente (varčevalni sklad PPS) ter na Kritni sklad PPS, namenjen izključno kritju obveznosti iz naslova izplačil pokojninskih rent. Pravico do pokojninske rente je v letu 2004 pridobilo 11.002 zavarovancev, v letu 2005 927 zavarovancev, v letu 2006 1.318 zavarovancev, v letu 2007 pa 1.435 zavarovancev. V kritni sklad PPS je bilo v letu 2007 vplačanih za 1,2 mio EUR sredstev.

Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti GIZ je bil ustanovljen leta 1994 na podlagi dovoljenja Ministrstva za finance. Je gospodarsko interesno združenje, katerega temeljni cilj je uresničevanje zavarovalne, sozavarovalne in pozavarovalne dejavnosti v zvezi z jedrskimi napravami oziroma uporabo jedrske energije v miroljubne namene in sicer v državi in iz tujine. V Pool je bilo v letu 2007 včlanjenih 5 zavarovalnic in obe pozavarovalnici.

Škodni sklad, v katerega prispevajo sredstva vse zavarovalnice, ki sklepajo zavarovanja odgovornosti lastnikov cestnih vozil, rešuje zadeve iz naslova izplačil odškodnin, ki jih povzročijo vozniki neznanih in nezavarovanih vozil, nezavarovanih zrakoplovov ali drugih letalnih naprav in nezavarovanih čolnov.

6 Sklep

Zavarovalništvo kot celota je v letu 2007 poslovalo uspešno, saj je doseglo boljše rezultate kot v predhodnem letu. Zavarovalnice so dosegle skupen čisti poslovni izid v višini 95,1 mio EUR. Negativen čisti poslovni izid v višini 0,6 mio EUR sta izkazali dve zavarovalnici, ki predstavljata slabe 4 % bilančne vsote vseh zavarovalnic. Na boljši poslovni izid so vplivala predvsem zdravstvena zavarovanja saj so zavarovalnice v letu 2007 dosegle pozitiven zavarovalno-tehnični izid, medtem ko je bil le-ta v letu 2006 negativen. V primerjavi z letom 2006 se je izboljšal tudi zavarovalno-tehnični izid iz premoženjskih zavarovanj (razen zdravstvenih zavarovanj) in tudi iz življenjskih zavarovanj, kar je posledica ugodnejšega razmerja med prihodki od zavarovalnih premij in odhodki za škode.

Kapitalska ustreznost se je v letu 2007 glede na leto 2006 v skupini premoženjskih zavarovanj poslabšala za 18,2 mio EUR, na kar je vplivalo predvsem znižanje dodatnega kapitala in povečanje udeležb v druge finančne institucije. V skupini življenjskih zavarovanjih pa se je kapitalska ustreznost izboljšala za 13,1 mio EUR, na kar je vplivalo predvsem povečanje presežka iz prevrednotenja, prenesenega čistega dobička iz prejšnjih let in rezerve iz dobička. Zavarovalnice so konec leta izkazovale v skupini premoženjskih zavarovanj 91,1 mio EUR, v skupini življenjskih zavarovanj pa 59,0 mio EUR presežka razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom. Konec leta nobena zavarovalnica ne izkazuje primanjkljaj razpoložljivega kapitala.

Finančne naložbe zavarovalnic izkazujejo v zadnjih letih visoke stopnje rasti. V strukturi naložb so se v zadnjih letih najbolj povečale naložbe kritnih skladov kot naložbe dolgoročnih zavarovanj, kar kaže na rast življenjskih zavarovanj, ki v makroekonomskem smislu postajajo tudi alternativna oblika varčevanja prebivalstva. Zadovoljiva je tudi dinamika naložb kritnega premoženja brez kritnih skladov, ki so namenjene pokrivanju obveznosti zavarovancem iz premoženjskih zavarovanj. Nadaljuje se trend zmanjševanja naložb kritnega premoženja in kritnih skladov v obliki bančnih vlog in posojil, povečujejo pa se predvsem naložbe v dolžniške in tudi lastniške vrednostne papirje. Zaradi omejenih možnosti domačega kapitalskega trga so zavarovalnice z vstopom Slovenije v EU začele še bolj intenzivno nalagati razpoložljiva sredstva na teh trgih.

Pozavarovalnici v letu 2007 izkazujeta boljši poslovni izid kot v predhodnem letu in sicer čisti dobiček v višini 22,4 mio EUR. Njuna bilančna vsota na dan 31. 12. 2007 znaša 484,7 mio EUR, predvsem kot posledica povečanja rezerv iz dobička, prenesenega čistega poslovnega izida in presežka iz prevrednotenja. Na dan 31. 12. 2007 sta izkazovali presežek razpoložljivega kapitala v višini 54,9 mio EUR, kar je za 3,2 mio EUR več kot leto poprej.

Pokojninske družbe kot sektor so v letu 2007 izboljšale poslovni rezultat, saj so zaključile s pozitivnim čistim izidom v višini 2,4 mio EUR, kar je sicer za 0,3 mio EUR manj kot leto poprej oziroma za 1,3 mio EUR več, če podatkov Prve pokojninske družbe d.d. za leto 2006 ne upoštevamo. Vse pokojninske družbe so poslovno leto 2007 zaključile s pozitivnim poslovnim izidom. Zaradi zmanjšanja števila pokojninskih družb se je v letu 2007 zmanjšal obseg poslovanja, število zavarovancev se je zmanjšalo za 54.175, zmanjšale so se zbrane zavarovalne premije in iz njih izhajajoče obveznosti po oblikovanju matematičnih rezervacij, ki so se v primerjavi s preteklim letom povečale za 1,9 %. Vse pokojninske družbe so tudi v letu 2007 zadovoljivo pokrivale zavarovalno-tehnične rezervacije z naložbami in izpolnjevale kapitalske zahteve. Presežek razpoložljivega nad zahtevanim minimalnim kapitalom se je konec leta 2007 glede na konec leta 2006 zmanjšal za 7,2 mio EUR, kar je posledica zmanjšanja števila pokojninskih družb v letu 2007.

II. Poročilo o delu Agencije za zavarovalni nadzor za leto 2007

AZN
Agencija za zavarovalni nadzor

1 Uvod

Agencija za zavarovalni nadzor (v nadaljevanju: Agencija) je bila ustanovljena na podlagi Zakona o zavarovalništvu dne 1. junija 2000, ko je Vlada Republike Slovenije imenovala strokovni svet in direktorja Agencije. Nadaljevala je delo Urada za zavarovalni nadzor, ki je bil ustanovljen leta 1995 kot organ v sestavi Ministrstva za finance.

Osnovni cilj Agencije je varovanje interesov zavarovalcev in zavarovancev, ki ga poskuša dosegati z zmanjševanjem in odpravljanjem nepravilnosti na področju zavarovalništva.

Temeljne naloge Agencije so opravljanje nadzora nad subjekti zavarovalnega trga, izdajanje raznovrstnih dovoljenj na področju zavarovalništva in priprava podzakonskih predpisov, ki so pravna podlaga za urejanje, kontrolo in nadzor zavarovalnega trga v Republiki Sloveniji,

Agencija je pravna oseba, ki je pri izvrševanju svojih nalog in pristojnosti samostojna in neodvisna ter za svoje delo odgovorna Državnemu zboru.

Organa Agencije sta strokovni svet in direktor.

Strokovni svet Agencije, ki deluje tudi v funkciji senata, je pristojen za odločanje o dovoljenjih in soglasjih ter o drugih posamičnih zadevah, o katerih odloča Agencija, če ni v Zakonu o zavarovalništvu drugače določeno; sprejema predpise, kadar Zakon o zavarovalništvu določa, da predpis sprejme Agencija; sprejema splošne akte Agencije in izvršuje druge naloge iz pristojnosti Agencije, če Zakon o zavarovalništvu ne določa, da je za izvajanje nalog pristojen drug organ Agencije. Predsednik strokovnega sveta Agencije je dr. Mihael Perman. V letu 2007 se je strokovni svet Agencije sestal na petindvajsetih rednih sejah.

Direktor vodi poslovanje in organizira delo Agencije in njenih strokovnih služb. Direktor Agencije v letu 2007 je bil dr. Mihael Perman.

2 Notranja organizacija in financiranje Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2007

2.1. Notranja organizacija in podatki o zaposlenih

Strokovni svet Agencije je v skladu z Zakonom o zavarovalništvu dne 26. 7. 2000 sprejel Poslovnik Agencije, ki ureja njeno notranjo organizacijo in poslovanje. Na podlagi Poslovnika je direktor Agencije, ob soglasju strokovnega sveta, ravno tako 26. 7. 2000, izdal Pravilnik o notranji organizaciji in sistematizaciji delovnih mest, ki določa notranje organizacijske enote v Agenciji, njihova delovna področja in njihova medsebojna razmerja.

V letu 2006 je strokovni svet sprejel zadnje dopolnitve Poslovnika, v letu 2007 pa zadnjo dopolnitev Pravilnika.

V skladu z navedenima predpisoma je bilo delo Agencije v letu 2007 organizirano v treh sektorjih, ki so Sektor za računovodske in finančne analize, Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko in Sektor za zunanji nadzor, ter strokovnih službah, katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije.

Slika 1
Notranje-organizacijska struktura Agencije za zavarovalni nadzor

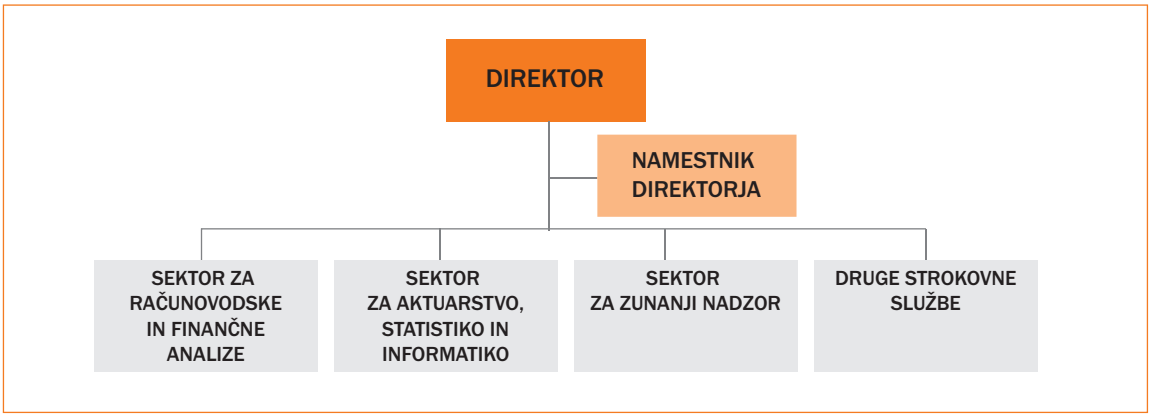

Sektor za računovodske in finančne analize opravlja vsa dela in naloge, povezane z analiziranjem in z izvajanjem nadzora nad poslovanjem subjektov, ki ga Agencija po zakonu opravlja s spremljanjem, zbiranjem in preverjanjem poročil in obvestil zavarovalnic in drugih oseb, ki so po zakonu dolžne poročati Agenciji oziroma jo obveščati o posameznih dejstvih in okoliščinah, ter na tej podlagi izdeluje poročila Agencije za potrebe različnih uporabnikov, preverja ustreznost naložb, kapitalskih zahtev in kapitalske ustreznosti ter zbira druge informacije o poslovanju subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi s svojimi ugotovitvami. S teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za aktuarstvo, statistiko in informatiko opravlja vsa dela in naloge povezane z vnosom in obdelavo podatkov ter razvojem informacijskega sistema (hardware in software), pregleduje in analizira aktuarska poročila, kontrolira ustreznost premijskih izračunov in zavarovalno-tehničnih rezervacij, spremlja oziroma odobrava premijske sisteme in zavarovalne pogoje, analizira pozavarovalne programe in pozavarovalno zaščito ter s teh področij pripravlja tudi predloge podzakonskih predpisov in sodeluje pri izdaji dovoljenj.

Sektor za zunanji nadzor v sodelovanju z drugimi sektorji opravlja vsa dela in naloge, povezane z opravljanjem pregledov poslovanja subjektov nadzora in predlaga ukrepe v zvezi z ugotovitvami inšpekcijskih pregledov.

Delavci strokovnih služb Agencije, ki niso razporejeni v temeljne notranje-organizacijske enote in katerih dela predstavljajo podporne dejavnosti k temeljnim nalogam in pristojnostim Agencije, opravljajo pravne naloge, dela računovodenja, sekretariata strokovnega sveta in senata ter korespondence s tujimi in domačimi nadzornimi in ostalimi institucijami.

Ob ustanovitvi, junija 2000, je bilo v Agenciji zaposlenih osem delavcev, ki so prešli v njen okvir iz bivšega Urada RS za zavarovalni nadzor. Od takrat, pa do konca leta 2007, je Agencija usmerila veliko naporov v pridobivanje izkušenih kadrov, tako da je na dan 31. 12. 2007 štela 29 zaposlenih, od tega 16 z univerzitetno izobrazbo in 8 z magistrskim nazivom (šest s področja ekonomije, eden s področja ekonomske informatike in eden s področja prava), štirje imajo tudi dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja in štirje za opravljanje nalog pooblaščenega revizorja. V letu 2007 je delovno razmerje prekinila 1 delavka, na novo sta se zaposlila 2 delavca.

Tabela 1

Podatki o delavcih Agencije po stopnji strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2007

Stopnja strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
V – srednja	1
VII – visoka	3
VII – univerzitetna	16
VIII – magisterij	8
IX – doktorat	1
Skupaj	**29**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor.

Tabela 2

Podatki o delavcih Agencije po nazivu strokovne izobrazbe na dan 31. 12. 2007

Naziv strokovne izobrazbe	Št. zaposlenih
ekonomski tehnik	1
diplomirani upravni organizator	2
diplomirani ekonomist	1
univerzitetni diplomirani ekonomist	12
univerzitetni diplomirani inženir matematike	1
profesor matematike	1
univerzitetni diplomirani pravnik	2
magister znanosti	8
doktor znanosti	1
Skupaj	**29**

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor.

Zaposleni na Agenciji ne smejo biti člani organov zavarovalnic oziroma drugih oseb, nad katerimi Agencija opravlja nadzor in tudi ne smejo opravljati nalog za te pravne osebe. Prav tako morajo kot zaupne varovati podatke o osebah, nad katerimi Agencija opravlja nadzor, in druge podatke o dejstvih in okoliščinah, ki so jih izvedeli v zvezi z opravljanjem dela, razen podatkov, ki so po določbah Zakona o zavarovalništvu javno dostopni, in sicer tudi po prenehanju delovnega razmerja.

2.2. Financiranje

Osnovo za financiranje Agencije predstavljajo takse in nadomestila, ki jih določa Tarifa o taksah in nadomestilih (Tarifa – 1) (Ur. l. RS, št. 89/02 in 74/05). Tarifo sprejema strokovni svet Agencije, veljati pa začne, ko Agencija pridobi soglasje Vlade Republike Slovenije in objavi tarifo v Uradnem listu Republike Slovenije. V skladu z navedeno tarifo letno nadomestilo za zavarovalnice in pokojninske družbe znaša 0,12 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalnice v zavarovalniški skupini 0,13 % od osnove (vplačana premija v preteklem letu), za zavarovalno zastopniške in posredniške družbe 0,06 % od osnove (prihodki iz naslova opravljanja storitev zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja v preteklem letu) ter za Slovensko zavarovalno združenje 0,12 % od osnove (prispevki zavarovalnic v preteklem letu v škodni sklad). Letno nadomestilo za samostojne podjetnike posameznike (podjetniki), pa znaša 0,06 % od osnove, ki jo predstavljajo prihodki iz dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja v preteklem letu.

3 Delo Agencije za zavarovalni nadzor v letu 2007

Zakon o zavarovalništvu določa, da Agencija na njegovi podlagi izdaja predpise in izvaja nadzor nad zavarovalnicami, zavarovalno zastopniškimi in zavarovalno posredniškimi družbami ter zavarovalnimi zastopniki in zavarovalnimi posredniki. Agencija je pristojna tudi za izvajanje nadzora nad pravnimi osebami, povezanimi z zavarovalnico, če je to potrebno zaradi nadzora nad poslovanjem zavarovalnic. Pristojna je tudi za opravljanje nadzora nad zavarovalnico v zavarovalniški skupini ter zavarovalnim in mešanim zavarovalnim holdingom.

Nadalje opravlja nadzor tudi nad poslovanjem Jedrskega poola ter nad poslovanjem Slovenskega zavarovalnega združenja v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada.

V skladu z 342. in 377. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Ur. l. RS, št. 109/06 - uradno prečiščeno besedilo in 17/07) (ZPIZ-1-UPB4), je Agencija pristojna tudi za izdajo dovoljenj pokojninskim družbam in za izvajanje nadzora nad njihovim poslovanjem.

Poleg tega Agencija na podlagi 23. člena Zakona o prvem pokojninskem skladu Republike Slovenije in preoblikovanju pooblaščenih investicijskih družb (Ur. l. RS, št. 26/05 - uradno prečiščeno besedilo) (ZPSPID-UPB1) nadzira še poslovanje Prvega pokojninskega sklada Republike Slovenije.

3.1. Delo na zakonodajnem področju

3.1.1. Izdaja novih ter sprejem sprememb in dopolnitev obstoječih podzakonskih predpisov

V skladu z 2. točko 256. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija pristojna za pripravo in sprejem podzakonskih predpisov, ki imajo podlago v Zakonu o zavarovalništvu.

Tako je v lanskem letu spremenila in dopolnila štirinajst podzakonskih predpisov. Vse spremembe in dopolnitve podzakonskih predpisov so bile objavljene v Uradnih listih v letu 2007.

Največ sprememb in dopolnitev podzakonskih predpisov (7) je Agencija sprejela v mesecu marcu, in sicer Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši vsebini povzetka revidiranega letnega poročila – SKL 2002 (Uradni list RS, št. 21/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejšem načinu izračuna kapitala in izpolnjevanju kapitalskih zahtev ter kapitalske ustreznosti zavarovalnic (Uradni list RS, št. 25/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pravilih za izračun minimalnega kapitala zavarovalnic (Uradni list RS, št. 25/07), Navodilo o izračunu postavke »Presežek iz prevrednotenja v zvezi s sredstvi, ki niso financirana iz zavarovalno-tehničnih rezervacij« v obrazcih KUS-P in KUS-Ž (Uradni list RS, št. 25/07), Sklep o načinu izračuna in postavkah dodatnega lastnega kapitala (Uradni list RS, št. 28/07), Sklep o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007 (Uradni list RS, št. 28/07), Navodilo o spremembah in dopolnitvah Navodila o načinu elektronskega poročanja zavarovalnice o naložbah kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter o naložbah, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 28/07).

Nadalje je Agencija junija sprejela Sklep o dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pogojih za pridobitev in preizkus strokovnih znanj, potrebnih za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja (Uradni list RS, št. 55/07) in Sklep o dopolnitvah Sklepa o registrih zavarovalnih zastopnikov in posrednikov ter zavarovalnih zastopniških in posredniških družb (Sklep o registrih-1) (Uradni list RS, št. 55/07).

V decembru je Agencija sprejela Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejših pravilih naložb kritnega premoženja in premoženja kritnega sklada ter naložb, ki niso financirane iz zavarovalno-tehničnih rezervacij (Uradni list RS, št. 115/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o pošiljanju zavarovalno-statističnih podatkov (Uradni list RS, št. 118/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o podrobnejši obliki in najmanjšem obsegu ter vsebini revizijskega pregleda in revizorjevega poročila zavarovalnic (Uradni list RS, št. 118/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o letnem poročilu in trimesečnih računovodskih izkazih zavarovalnic – SKL2007 (Uradni list RS, št. 119/07), Sklep o spremembah in dopolnitvah Sklepa o nadzoru nad zavarovalniško skupino (Uradni list RS, št. 119/07).

3.1.2. Sodelovanje pri pripravi sprememb in dopolnitev Zakona o zavarovalništvu

Agencija je v letu 2007 sodelovala z Ministrstvom za finance pri pripravi Zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o zavarovalništvu (ZZavar-D), ki je bil objavljen v Uradnem listu RS, številka 102 z dne 9. november 2007.

Z ZZavar-D je bila dosežena uskladitev z evropskim pravnim redom, in sicer zlasti z direktivo o pozavarovanju, kot tudi z direktivami, pri katerih se je izkazalo, da so potrebni določeni popravki. V ZZavar je bilo delovanje pozavarovalnic v slovenskem prostoru transparentno urejeno in večinoma že usklajeno z direktivo, tako da ZZavar-D ne vnaša bistvenih novosti, temveč obstoječi zakon na določenih delih zgolj nadgrajuje. Spremenile so se določbe v zvezi z možnostjo prenosa portfelja za pozavarovalnice in obveznostjo obveščanja v primeru odtujitve delnic v višini, ki je enaka oziroma presega kvalificirani delež. Nadalje ima tuja družba, ki ima dovoljenje za opravljanje pozavarovalnih poslov, možnost, da na ozemlju Republike Slovenije opravlja pozavarovalne posle. V ZZavar-D je jasna ločitev zneskov, ki so potrebni za izračun kapitalske ustreznosti, za zavarovalnice in pozavarovalnice. Poleg tega so se vrste dovoljenih naložb dopolnile s terjatvami do pozavarovataljev, vključno s pozavarovateljevimi deleži zavarovalno-tehničnih rezervacij. Nadalje so se določile dodatne omejitve posameznih naložb pozavarovalnic, omejitev naložb kritnega premoženja pozavarovalnic v tuje valute pa se je spremenila. Določeno je tudi enako obravnavanje podružnic zavarovalnic držav članic in zavarovalnic iz držav članic, ki na ozemlju Republike Slovenije opravljajo neposredno zavarovalne posle.

3.1.3. Sodelovanje pri pripravi podzakonskih predpisov na podlagi Zakona o finančnih konglomeratih

Zakon o finančnih konglomeratih, ki je bil objavljen v Uradnem listu RS dne 4. april 2006, določa dopolnilni nadzor nad nadzorovanimi osebami, ki so del finančnega konglomerata. Nadalje določa, da podzakonske predpise na podlagi omenjenega zakona izda minister za finance v sodelovanju z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev in Agencijo za zavarovalni nadzor. Tako je Agencija v sodelovanju z navedenimi institucijami v letu 2006 in začetku leta 2007 sodelovala pri pripravi naslednjih podzakonskih predpisov:

- Pravilnik za izračun dopolnilnih kapitalskih zahtev nadzorovanih oseb in za izračun prilagojenih kapitalskih zahtev nenadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu;
- Pravilnik o pomembnejših koncentracijah tveganj nadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu;
- Pravilnik o pomembnejših poslih nadzorovanih oseb v finančnem konglomeratu in
- Pravilnik o registru finančnih konglomeratov.

Zaradi določb Zakona o finančnih konglomeratih je bil sprejet tudi nov Pravilnik o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov, pri katerem je sodelovala tudi Agencija.

3.2. Dovoljenja in soglasja

V letu 2007 je Agencija na podlagi določb Zakona o zavarovalništvu in Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju odločala o raznoterih vprašanjih s področja delovanja zavarovalnic in pokojninskih družb.

Tako je na podlagi prvega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu eni zavarovalnici izdala dovoljenje za opravljanje zavarovalnih poslov.

Prav tako je eni zavarovalnici, na podlagi četrtega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu v zvezi s 348. členom ZPIZ-1, izdala dovoljenje za prenos zavarovalnih pogodb prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja na zavarovalnico in posledično temu, na podlagi drugega odstavka 69. člena Zakona o zavarovalništvu v zvezi s 348. členom ZPIZ-1, izdala ugotovitveno odločbo o prenehanju dovoljenja za opravljanje dejavnosti prostovoljnega dodatnega pokojninskega zavarovanja.

Na podlagi petega odstavka 65. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala dve dovoljenji za prenos izločenih poslov.

Na podlagi drugega odstavka 122. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija izdala dve dovoljenji in tako eni zavarovalnici dvakrat odobrila prekoračitev omejitve naložb.

Agencija je izdala odločbo zavarovalnici v postopku odločanja o izdaji dovoljenja za podaljšanje roka za zagotovitev kapitalske ustreznosti po petem odstavku 153. člena Zakona o zavarovalništvu.

Nadalje je izdala odločbo zavarovalnici o dovoljenju za upoštevanje polovice nevplačanega vpoklicanega kapitala delniške družbe po drugi alinei 2. točke 107. člena Zakona o zavarovalništvu.

V letu 2007 je Agencija izdala tri dovoljenja za pridobitev kvalificiranega deleža v zavarovalni delniški družbi po prvem odstavku 18. člena Zakona o zavarovalništvu.

Agencija je v letu 2007 na podlagi 25. člena Zakona o zavarovalništvu izdala 10 dovoljenj za opravljanje funkcije člana uprave v zavarovalnici, 2 vlogi je zavrnila. Nadalje je na podlagi devetega odstavka istega člena izdala osem ugotovitvenih odločb o prenehanju veljavnosti dovoljenja za opravljanje funkcije člana uprave.

V letu 2007 je Agencija izdala 1 dovoljenje za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja. Izdala je tudi odločbe trem aktuarjem o pogojnem odvzemu dovoljenja za opravljanje nalog pooblaščenega aktuarja po četrtem odstavku 73. člena Zakona o zavarovalništvu.

Eni zavarovalnici in eni družbi je Agencija izdala tudi ugotovitveno odločbo o odpravi kršitev po 180. členu Zakona o zavarovalništvu.

Agencija je v letu 2007 skupno izdala 739 dovoljenj na področju opravljanja poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Od tega je bilo izdanih 170 dovoljenj zavarovalnim zastopniškim in posredniškim družbam ter samostojnim podjetnikom za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja in posredovanja, 582 dovoljenj oziroma ugotovitvenih odločb pa je bilo izdanih fizičnim osebam za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Prav tako je Agencija zavrnila oziroma zavrgla 8 zahtev za izdajo dovoljenja za opravljanje dejavnosti oziroma poslov zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja. Izdala je tudi odločbo o odvzemu dovoljenja za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja po 321. členu Zakona o zavarovalništvu in izdala eno odločbo o začetku postopka za odvzem dovoljenja za opravljanje poslov zavarovalnega zastopanja po drugem odstavku 317. člena in 2. alinei šestega odstavka 238. člena Zakona o zavarovalništvu.

Poleg navedenih upravnih postopkov je Agencija v letu 2007 obravnavala obvestilo dveh zavarovalnic o nameravanem pričetku neposrednega opravljanja zavarovalnih poslov na območju določenih držav članic Evropske unije in obvestilo o nameravanem pričetku opravljanja zavarovalnih poslov preko podružnice na območju države članice Evropske unije. V skladu z drugim in tretjim odstavkom 88. člena Zakona o zavarovalništvu je Agencija obe obvestili posredovala pristojnim nadzornim organom.

3.3. Izvajanje nadzora nad poslovanjem zavarovalnic

3.3.1. Preverjanje poročil in obvestil

Na podlagi Zakona o zavarovalništvu in drugih zakonov Agencija izvaja nadzor nad zavarovalnicami in drugimi subjekti nadzora (pozavarovalnice, pokojninske družbe, zavarovalno zastopniške družbe, zavarovalno posredniške družbe, Slovensko zavarovalno združenje v delu, ki se nanaša na poslovanje škodnega sklada, Pool za zavarovanje in pozavarovanje jedrskih nevarnosti, Prvi pokojninski sklad). Nad zavarovalnico, ki je v zavarovalniški skupini, nad zavarovalnim holdingom, mešanim zavarovalnim holdingom in osebami, v katerih je udeležena zavarovalnica oziroma, ki so udeležene v zavarovalnici s sedežem v Republiki Sloveniji oziroma državi članici oziroma tuji državi, opravlja tudi dodaten nadzor, v obsegu, določenem z Zakonom o zavarovalništvu. Zakon o zavarovalništvu ji daje pooblastilo nadzora tudi nad osebami, ki poleg drugih dejavnosti ali kot edino dejavnost opravljajo zavarovalne posle in dejavnost zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja, ne da bi za opravljanje teh poslov oziroma dejavnosti pridobile dovoljenje Agencije (nezakonito opravljanje zavarovalnih poslov in dejavnosti zavarovalnega zastopanja oziroma posredovanja).

Poleg tega opravlja Agencija, kot koordinator, tudi dopolnilni nadzor nad nadrejeno nadzorovano osebo v finančnem konglomeratu, na osnovi Zakona o finančnih konglomeratih.

Stalnost nadzora Agencija zagotavlja z rednim preverjanjem poročil in obvestil, ki jih prejme od zavezancev za poročanje (redno poročanje) in z opravljanjem pregledov poslovanja. Preglede poslovanja opravljajo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora ali na sedežu Agencije s pregledom dokumentacije, pridobljene z zahtevo za pregled poslovanja.

Pri rednem poročanju Agencija spremlja pravočasnost in pravilnost poročanja zavarovalnic ter s podrobnejšo analizo in navzkrižnim nadzorom ugotavlja morebitne vsebinske nepravilnosti. V primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti pri poročanju Agencija pozove subjekt nadzora, da jih odpravi, lahko pa take ugotovitve privedejo tudi do podrobnejšega nadzora s pregledom poslovanja, ki ga opravijo delavci Agencije na sedežu subjekta nadzora (in/ali poslovne enote).

3.3.2. Pregledi poslovanja

Delavci Agencije so v letu 2007 opravili 5 pregledov poslovanja, in sicer v 2 zavarovalnicah in treh zavarovalno zastopniških družbah.

Pregledi poslovanja so lahko celoviti ali pa samo pregledi posameznih področij. Posamezna področja pregleda se določijo na podlagi informacij, dobljenih s spremljanjem poročil in obvestil, na pobudo drugih sektorjev v zvezi z izvajanjem drugih nalog Agencije (izdajanje dovoljenj in podobno) ali če je ocenjeno, da je to potrebno glede na informacije, ki izhajajo iz javno razpoložljivih virov. Pregledi poslovanja omogočajo tudi preglede skladnosti dokumentacije s poročili in obvestili, ki jih subjekti nadzora pošiljajo Agenciji v okviru poročanja ter zagotovitev podatkov in informacij, s katerimi Agencija ne razpolaga.

Na podlagi ugotovitev inšpektorjev Agencija v primeru ugotovljenih kršitev in nepravilnosti v poslovanju subjektov nadzora izda odredbo o odpravi kršitev. V primeru ugotovljenih hujših

kršitev pravil o obvladovanju tveganj z odredbo odredi dodatne ukrepe. Inšpektorji tudi spremljajo odpravljanje kršitev, ki obsega preverjanje poročil o odpravi kršitev in morebitni ponoven pregled poslovanja v obsegu, potrebnem za ugotovitev ali so kršitve odpravljene.

3.3.3. Izrekanje ukrepov nadzora

Poleg odvzemov dovoljenj kot ukrepov nadzora, ki so bili omenjeni že v okviru poglavja o dovoljenjih in soglasjih, je Agencija različnim subjektom nadzora izdala 11 odredb o odpravi kršitev, in sicer 5 odredb na podlagi preverjanja poročil in obvestil in 6 odredb na podlagi pregledov poslovanja. Agencija je izdala tudi ugotovitveno odločbo, ker družba ni ravnala v skladu z odredbo in ni prenehala z opravljanjem zavarovalnih poslov, za katere ni pridobila dovoljenja.
Med izdanimi odredbami sta 2 odredbi, ki se nanašajo na dopolnitev poročil o odpravi kršitev. Agencija z odredbo naloži dopolnitev poročila v primeru, če je poročilo o odpravi kršitev nepopolno oziroma iz poročila in priloženih dokazov ne izhaja, da so kršitve, ugotovljene z odredbo, odpravljene.
Ostale odredbe, izdane v letu 2007, zahtevajo odpravo kršitev. Glavne kršitve, zaradi katerih je Agencija v tem letu izdala odredbe o odpravi kršitev, so se nanašale na nedosledno upoštevanje Zakona o zavarovalništvu, Zakona o gospodarskih družbah ter Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju.
Kršitve Zakona o zavarovalništvu so se nanašale na kršitve določb v zvezi z opravljanjem zavarovalnih poslov, pravil o obvladovanju tveganj, organizacijo ustreznega sistema notranjih kontrol, vodenjem poslovnih knjig, delovanjem notranje revizije in kršitev določb glede zavarovalne pogodbe ter pogojev za opravljanje dejavnosti zavarovalnega zastopanja. Kršitve Zakona o gospodarskih družbah so se nanašale na kršitve določil, ki se nanašajo na prijavo udeležbe na skupščini in kršitve v zvezi z objavo sklica skupščine, kršitve Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju pa na kršitve glede statusnega preoblikovanja družbe za vzajemno zavarovanje v zvezi s postopkom združitve z zavarovalno delniško družbo.
Proti odredbi ima subjekt nadzora na podlagi 311. člena Zakona o zavarovalništvu pravico vložiti ugovor. O ugovoru v skladu s 315. členom odloča Agencija z odločbo. Agencija je v letu 2007 odločala o ugovoru proti trem odredbam in jih z odločbo zavrnila.

Tabela 3
Število pregledov poslovanja in izdanih odredb o odpravi kršitev

	Leto 2006	Leto 2007
Število pregledov poslovanja	9	5
Število odredb o odpravi kršitev	10	11

Vir: Podatki Agencije za zavarovalni nadzor.

3.4. Sodelovanje z domačimi in tujimi nadzornimi organi in institucijami

Pri opravljanju svojega dela Agencija redno sodeluje z ministrstvi, katerih delo zajema tudi področje zavarovalništva, zlasti z Ministrstvom za finance, Ministrstvom za delo, družino in socialne zadeve ter Ministrstvom za zdravje, kakor tudi z Banko Slovenije, Agencijo za trg vrednostnih papirjev, Slovenskim inštitutom za revizijo, Slovenskim zavarovalnim združenjem, Uradom za preprečevanje pranja denarja in Uradom za preprečevanje korupcije.

V skladu s Pravilnikom o medsebojnem sodelovanju nadzornih organov so imeli člani Komisije za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v sestavi viceguvernerja Banke Slovenije oziroma direktorja Oddelka za bančni nadzor Banke Slovenije, direktorja Agencije za trg vrednostnih papirjev in direktorja Agencije za zavarovalni nadzor, v letu 2007 tri srečanja. V skladu z drugim odstavkom 6. člena Pravilnika, ki določa, da dolžnost sklicevanja sestankov in priprave zapisnika vsako leto preide na drug nadzorni organ, je ta obveznost v letu 2007 prešla od Agencije za zavarovalni nadzor na Banko Slovenije.

Komisija za medsebojno sodelovanje nadzornih organov je na srečanju aprila 2007 sklenila, da se imenuje delovna skupina za izvajanje operativnih nalog, ki izhajajo iz Zakona o finančnih konglomeratih in pripadajočih podzakonskih predpisov. Operativna delovna skupina pripravlja predloge sklepov in jih posreduje Komisiji za medsebojno sodelovanje nadzornih organov v odločanje. Skupina je sestavljena iz predstavnikov Banke Slovenije, Agencije za trg vrednostnih papirjev in Agencije za zavarovalni nadzor. V letu 2007 se je skupina sestala na šestih srečanjih.

V januarju 2007 se je Agencija udeležila sestanka Koordinacijskega odbora za tehnične priprave za uvedbo evra na ravni Slovenije, ki sta mu predsedovala Ministrstvo za finance in Banka Slovenije, članica pa je bila tudi Agencija. Le-ta je pripravila zaključno poročilo o prehodu na evro za zavarovalniški sektor.

Agencija sodeluje tudi z nadzornimi organi zavarovalnega oziroma finančnega nadzora držav članic EU, Hrvaške, BIH, Srbije, Makedonije, Kosova, Ukrajine in Romunije.

Na področju delovanja in sprememb informacijskega sistema Agencija že od leta 2001 sodeluje z irsko svetovalno družbo Vizor. V letu 2007 je bilo zaradi uvedbe eura potrebno popraviti vse z zakonodajo predpisane obrazce, na katerih zavarovalnice poročajo Agenciji. Poleg same spremembe obrazcev pa bo nova verzija programa vsebovala tudi nekatere nove funkcije, ki bodo olajšale in predvsem časovno skrajšale vse postopke, povezane s spreminjanjem predpisanih obrazcev.

3.4.1. Odbor evropskih zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov - CEIOPS

Vse pomembnejše postaja tudi sodelovanje Agencije v Odboru evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors – CEIOPS), ki je bil ustanovljen 28. maja 2004 v Frankfurtu na osnovi odločitve Sveta ECOFIN z dne 20. januarja 2004. Agencija v okviru CEIOPS sodeluje na več nivojih, kar pomeni možnost za soustvarjanje novih zakonodajnih rešitev, hkrati pa tudi možnost za izobraževanje zaposlenih Agencije.

Glavno telo/organ CEIOPS predstavlja Skupščina predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic (Members Meeting), Upravni odbor (Managing Board) CEIOPS, ki je sestavljen iz šestih članov, pa vodi in usklajuje delo CEIOPS ob pomoči predsednika in generalnega sekretarja. Trenutno predseduje CEIOPS predsednik nemške finančne nadzorne institucije, njegov namestnik je predsednik avstrijske finančne nadzorne institucije, ostali štirje člani pa prihajajo iz Italije, Nizozemske, Madžarske in Velike Britanije. Direktor Agencije je bil od oktobra 2004 do oktobra 2007 imenovan za notranjega revizorja CEIOPS.

V letu 2007 se je direktor sam oziroma s sodelavci udeležil petih zasedanj Skupščine predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov držav članic in sicer marca, septembra, oktobra in decembra v Frankfurtu in junija v Amsterdamu.

Za izpolnjevanje svojih nalog CEIOPS ustanavlja stalne odbore in projektne delovne skupine. Tako predstavlja največjo obstoječo nalogo CEIOPS projekt Solventnost II, v okviru katerega je delo delovnih skupin po vzoru že sprejete nove bančne regulative (Basel II) razdeljeno po t.i. stebrih preudarnega nadzora; v okviru prvega stebra delovna skupina pripravlja stališča s področja kapitalskih zahtev življenjskih kot tudi premoženjskih zavarovalnic, v okviru drugega stebra deluje delovna skupina, ki je zadolžena za revizijo nadzornega procesa in v okviru tretjega stebra delovna skupina pripravlja stališča s področja računovodenja in razkritij.

Namen navedenega projekta je, ne samo izboljšati merila v zvezi s kapitalskimi zahtevami in režimom solventnosti, pač pa tudi prenoviti obstoječa pravila sistema preudarnega nadzora na področju zavarovalništva in oblikovati celovit sistem preudarnega nadzora. Pri tem ima novi sistem solventnosti enako kot dosedanji za glavni cilj varstvo zavarovancev. V ta namen mora

nuditi nadzornikom primerna orodja in pooblastila za ovrednotenje celovite solventnosti vseh nadzorovanih subjektov na osnovi ocen vseh važnejših tveganj, ki so jih prevzeli. Novi sistem solventnosti bo vplival na spremembe mnogih obstoječih direktiv.

Podobno kot Basel II je tudi ta projekt razdeljen na tri stebre oziroma področja: kvantitativne zahteve v prvem stebru, nadzorne aktivnosti v drugem stebru ter poročanje nadzornikov in javna razkritja v tretjem stebru. Poleg kvantitativnih zahtev, ki jih vsebuje prvi steber, pokriva ta sistem tudi kvalitativne elemente trdnosti določenega zavarovalnega podjetja, kot so npr. sposobnost uprave, notranje kontrole tveganj, spremljava tveganj itd.. K tveganjem usmerjen pristop vključuje tudi uporabo notranjih modelov za upravljanje tveganj in za boljše prikazovanje strukture tveganj kot je to mogoče z dosedanjimi standardnimi formulami izračunov solventnosti. Tako lahko notranji model povzroči tudi višji ali nižji izračun solventnostnega kapitala glede na standardni pristop.

Glavni poudarek projekta Solventnost II je na kapitalskih zahtevah, nadzornih pregledih ter poročanju nadzornikov in javnih razkritjih o individualnih pravnih subjektih. Ne glede na to pa Evropska komisija pričakuje, da bodo upoštevani tudi vsi važnejši vidiki nadzora zavarovalnih skupin in finančnih konglomeratov, vključno z izkušnjami na osnovi obeh tovrstnih direktiv iz leta 1998 oziroma 2002. Pri tem je enako pomembna uporaba notranjih modelov ocenjevanja tveganj v finančnih skupinah, način sprejemanja odločitev pri materinski družbi, primerna delitev odgovornosti med različnimi nadzorniki, ocena pravil za porazdelitev kapitala itd..

V okviru CEIOPS delujejo še naslednji stalni odbori oziroma skupine:
- skupina za pokojninska zavarovanja;
- skupina za finančno stabilnost oziroma makroekonomske vidike zavarovalništva;
- skupina za poenotenje nadzorne prakse po državah članicah EU;
- skupina za vprašanja zavarovalnih posrednikov;
- skupina za revizijo t. i. Sienna Protocola o sodelovanju nadzornikov pri čezmejnih zavarovalnih poslih.

V okviru projekta Solventnost II delujejo v okviru CEIOPS-a tudi začasni odbori in sicer ustanovljeni skladno s področji predloga nove solventnostne direktive, in sicer:
- skupina za finančne zahteve;
- skupina za notranje modele;
- skupina za notranje upravljanje, nadzorni pregled in poročanje;
- skupina za nadzor zavarovalnih skupin.

CEIOPS je na sestanku, ki je bil 27. in 28. junija 2007, imenoval nove vodje delovnih skupin. Na tem sestanku je bil namestnik direktorja Agencije, Jernej Merhar imenovan za podpredsednika ekspertne skupine za finančne zahteve. Poleg tega je namestnik direktorja Agencije v okviru dela omenjene skupine prevzel vodenje delovne podskupine za področje zavarovalno-tehničnih rezervacij. Ekspertna skupina za finančne zahteve je bila oblikovana na zaprosilo Evropske komisije, ki mora sprejeti izvedbene ukrepe, ki so predvideni v Predlogu direktive o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja - Solventnost II.

Naloga ekspertna skupina za finančne zahteve, ki se je v letu 2007 sestala na petih dvodnevnih sestankih, je priprava izhodišč za sprejetje izvedbenih ukrepov, ki so povezani z izračunavanjem zavarovalno-tehničnih rezervacij, določanjem postavk oziroma virov sredstev lastnega kapitala, izračunavanjem kapitalskih zahtev za posamezne tveganja, katerim so izpostavljene zavarovalnice in izračunavanjem minimalnega kapitala zavarovalnic. Poleg tega je potrebno pripraviti tudi poenostavljene metode in tehnike za izračunavanje zavarovalno-tehničnih rezervacij in kapitalskih zahtev zaradi zagotavljanja sorazmernosti z naravo, obsegom in zahtevnostjo tveganj. Na podlagi tega je ekspertna skupina pripravila tehnične osnove za izvedbo četrte kvantitativne študije QIS4, ki bo potekala v obdobju od aprila 2008 do konca julija 2008. Omenjena študija bo v praksi preizkusila ustreznost predlaganih metod skupaj s poenostavitvami

za izračun zavarovalno-tehničnih rezervacij in kapitalskih zahtev, ter navodila za razporeditev posameznih virov sredstev po stopnjah (Tier 1, Tier 2 in Tier3).

Četrta kvantitativna študija se od tretje razlikuje po tem, da morajo zavarovalnice izračunati zavarovalno-tehnične rezervacije kot diskontirano vrednost pričakovanih bodočih prihodkih in odhodkih (current exit value). Zaradi zahtevnosti izvedbe takšnega izračuna vsebujejo tehnične osnove tudi predlagane poenostavitve in približke. Poleg tega vsebujejo tehnične osnove tudi navodila za razporejanje virov kapitala v posamezne stopnje, kar se je izkazalo kot pomanjkljivost predhodne kvantitativne študije. Četrta kvantitativna študija preizkuša tudi drugačen model za izračun kapitalskih zahtev za nezgodna in zdravstvena zavarovanja ter linearni model za izračun minimalnega kapitala. Hkrati testira tudi modul za izračun kapitalskih zahtev za delniška tveganja, ki je odvisen od dolžine trajanja obveznosti iz naslova sklenjenih zavarovanj, ter predlagane poenostavitve za izračun kapitalskih zahtev za vsako posamezno tveganje iz standardne formule.

V letu 2007 je Evropski odbor zavarovalnih in pokojninskih nadzornikov (Committee of European Insurance and Occupational Pension Supervisors – CEIOPS) izvedel tretjo fazo študije učinkov predloga novih kapitalskih zahtev (QIS 3), ki je temeljila na modelu, pripravljenem v okviru CEIOPS-ove delovne skupine za finančno stabilnost (Financial Stability Committee). Obseg študije je zajemal področja življenjskih in premoženjskih zavarovanj ter tudi pozavarovalno področje. Glede na to, da je v drugi fazi omenjene študije, ki je potekala leta 2006, sodelovalo samo 15 % slovenskega zavarovalnega trga, kar je bilo najmanj glede na ostale članice Evropske skupnosti, je Agencija že februarja (rok za dokončanje študije je bil avgusta) poslala na vse zavarovalnice in obe pozavarovalnici dopis, v katerem jih je pozvala k sodelovanju. Dopisu smo priložili tudi osnutek Tehničnih specifikacij.

V začetku aprila 2007 je Agencija sodelovala na seji Komisije za Solventnost II pri Slovenskem zavarovalnem združenju, na kateri je predstavila obseg in način delovanja delovne skupine za izvedbo kvantitativne študije QIS 3 organizirane v okviru Agencije ter odgovorila na vprašanja vezana na izvedbo študije. Konec aprila je Agencija organizirala prvi sestanek predstavnikov zavarovalnic zadolženih za izvedbo študije QIS 3, na kateri so predstavniki predstavili dosedanje delo zavarovalnic pri izpolnjevanju študije QIS 3 ter izpostavili probleme, na katere so naleteli pri izpolnjevanju študije.

V začetku maja 2007 je Agencija organizirala drugi sestanek predstavnikov zavarovalnic zadolženih za izvedbo študije QIS 3. Sestanek je potekal ločeno za področje premoženjskih in življenjskih zavarovanj. Konec maja je Agencija v Ljubljani organizirala srečanje s predstavnikoma CEIPS-a, ki sta odgovarjala na vprašanja slovenskih zavarovalnic.

V mesecu juniju 2007 je Agencija organizirala še tretji sestanek s predstavniki zavarovalnic zadolženih za izvedbo študije QIS 3. Sestanki so potekali z vsako zavarovalnico posebej.

V izvedbi študije QIS 3 je sodelovalo 11 zavarovalnic, dve pozavarovalnici ter ena skupina, kar je pomenilo okrog 90 % pokritost trga. Po pričakovanju so rezultati pokazali, da zaradi novega izračuna solventnosti na slovenskem trgu, ne bo velikih pretresov. Razpoložljivi kapital zavarovalnice glede na zahtevani solventnostni kapital zavarovalnice se bo sicer pri večini zavarovalnic zmanjšal, vendar ne bo padel pod mejo solventnosti.

Predstavniki Agencije sodelujejo v mnogih strokovnih skupinah ter so se v letu 2007 udeležili devetih sestankov, ki so potekali v Bruslju, Frankfurtu, Londonu, na Dunaju ter v Budimpešti, Lizboni in Parizu.

Predstavniki Odbora evropskih zavarovalnih in prostovoljnih pokojninskih nadzornikov CEIOPS, Odbora evropskih bančnih nadzornikov CEBS ter Odbora evropskih nadzornikov za trg vrednostnih papirjev CESR so v Bruslju v novembru 2005 podpisali protokol o sodelovanju in koordiniranju

nadzora, izmenjave informacij in ostalih nalogah skupnega interesa. Glede na to, da odbori že sodelujejo, pa je namen protokola, da se to sodelovanje še poglobi in sodelovanje med odbori tudi formalizira. Praktični vidiki protokola so zagotavljanje izmenjave informacij, izmenjava izkušenj, zmanjšanje obremenitev nadzornikov, zagotavljanje osnovnih pogojev za funkcioniranje vseh treh finančnih odborov in izdelava skupnih poročil za ustanove Evropske skupnosti in njene komiteje.

V mesecu februarju 2006 je bila ustanovljena tudi delovna skupina, zadolžena predvsem za poenotenje zavarovalnih postopkov v državah članicah. Članstvo omenjene delovne skupine »Compass« (Task Force on COnvergence and iMPAct aSSessment) sestavlja 5 predstojnikov zavarovalnih nadzornih organov, tudi iz Agencije za zavarovalni nadzor. Navedena delovna skupina se je v začetku leta 2007 preoblikovala v Convergence Committee, njena prva naloga pa je priprava navodil o prihodnji reorganizaciji nadzornega organa v luči novega solventnostnega režima ter izobraževanje in izmenjava zaposlenih v okviru nadzorov EU.

Agencija sodeluje tudi v odboru za finančne konglomerate - IWCFC (Interim Working Committee on Financial Conglomerates), ki je bila ustanovljen na pobudo CEBS-a, CEIOPS-a in CESR-a za področje implementacije direktive o finančnih konglomeratih. Njegovo delo je usmerjeno predvsem na naslednja področja: ugotavljanje finančnih konglomeratov, zagotavljanje usklajenosti nacionalnih nadzornih praks, vpliv sektorskih pravil na izračunavanje kapitalskih zahtev, posli v skupini in koncentracija tveganj, enakovreden nadzor v tretjih državah, sporazumi držav članic o medsebojnem sodelovanju pri izvajanju nadzora nad finančnimi konglomerati. Omenjeni odbor se je v letu 2007 sestal na treh srečanjih, predstavniki Agencije so se udeležili dveh, in sicer v Frankfurtu in Amsterdamu.

3.5. Ostalo delo Agencije za zavarovalni nadzor

Zaposleni Agencije so se v letu 2007 udeležili številnih delovnih sestankov ter določenih seminarjev in strokovnih posvetov.

Na štirinajstih Dnevih slovenskega zavarovalništva v Portorožu je en zaposleni tudi aktivno sodeloval z referatom. Ostali seminarji, posveti, zasedanja, tečaji in konference, ki so se jih zaposleni udeležili v letu 2007, so še Simpozij računovodij na Otočcu, Dnevi slovenskih pravnikov in Dnevi slovenske uprave v Portorožu, Posvet revizorjev v Radencih, Simpozij o računovodstvu, reviziji in financah v Portorožu, Seminar o mednarodnih standardih računovodskega poročanja v Ljubljani in seminar o solventnosti II. v Amsterdamu.